

2023

Autorský kolektív:

Mgr. Gábor Asványi, MBA

Mgr. Mária Chorváthová

JUDr. Patrik Hrbek

Mgr. Igor Kováč

Ing. Gabriela Rebrošová

Samospráva a šport

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk

www.employment.gov.sk

www.ia.gov.sk

NÁRODNÝ PROJEKT

Podpora kvality sociálneho dialógu

Typ projektu: Neinvestičný

Termín realizácie projektu: 07/2018 – 11/2023

ITMS projektu: 312031V749

Autorský kolektív :

Mgr. Gábor Asványi, MBA

Mgr. Mária Chorváthová

JUDr. Patrik Hrbek

Mgr. Igor Kováč

Ing. Gabriela Rebrošová

Odborný garant: Mgr. Igor Kováč

Garant za ZMOS: Mgr. Mária Chorváthová

Autorské dielo bolo vypracované v rámci hlavnej aktivity „Posilnenie odborných a analytických kapacít sociálnych partnerov, budovanie infraštruktúry a komunikačnej platformy sociálneho dialógu a rozvoja sociálneho partnerstva na národnej a medzinárodnej úrovni“ v rámci podaktivity **1.1 Posilnenie kapacít sociálnych partnerov prostredníctvom analytickej činnosti** Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu expertným tímom sociálneho partnera **Združenie miest a obcí Slovenska**. Vyjadruje názory a postoje sociálneho partnera na predmetnú tému. Autorské dielo nevyjadruje názory ani postoje prijímateľa projektu a bolo schválené Riadiacim výborom Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu.

OBSAH

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ A ZOZNAM TABULIEK	6
ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK	8
ÚVOD	11
1. INŠTITUCIONÁLNY, LEGISLATÍVNY A FINANČNÝ RÁMEC ŠPORTU V SR	13
1.1. Inštitucionálny rámec športu v SR	13
1.2. Legislatívny rámec športu v SR	14
1.2.1. Zákon o športe	16
1.2.2. Ďalšia legislatíva a koncepčné dokumenty	19
1.3. Finančný rámec športu v SR	23
1.3.1. Súčasný stav organizácie športu z pohľadu financovania	29
1.3.2. Zdroje financovania športu	31
1.3.3. Financovanie kompetencií samospráv v oblasti športu	36
1.3.4. Návrh systému podpory športu na úrovni samospráv	37
2. ŠPORTOVÁ INFRAŠTRUKTÚRA	48
2.1. Databáza športovej infraštruktúry	48
2.1.1. Zahraničné skúsenosti s budovaním a prevádzkou databázy	49
2.1.2. Databáza športovej infraštruktúry na Slovensku	58
2.2. Výstavba a prevádzka športovej infraštruktúry	61
2.2.1. Procesná kvalita športovej infraštruktúry	62
2.2.2. Environmentálna kvalita športovej infraštruktúry	67

2.2.3. Energetická hospodárnosť športovej infraštruktúry	72
3. ŠPORT A POHYBOVÉ AKTIVITY	87
3.1. Organizovaný šport	87
3.1.1. Uznané športy	89
3.2. Neorganizovaný šport	91
3.2.1. Šport pre všetkých	91
3.3. Samospráva a šport	92
3.4. Šport na školách	93
3.4.1. Pôsobenie samospráv pri podpore športu na školách	97
3.4.2. Škola a jej právne postavenie vo vzťahu k samospráve	100
3.4.3. Výchovno-vzdelávací proces z pohľadu športu	101
3.4.4. Štátny vzdelávací program	102
3.4.5. Stredné športové školy	110
3.5. Kurikulárna reforma SR	111
4. NÁVRHOVÁ ČASŤ	115
ZÁVER	128
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	129

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ A ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Verejné výdavky na šport v Slovenskej republike

Tabuľka 2: Priebeh čerpania finančných prostriedkov z programov EÚ v programovom období 2007 – 2013 a v programovom období 2014 - 2020

Tabuľka 3: Prehľad realizovaných architektonických a urbanistických súťaží overených SKA a ČKA

Tabuľka 4: Prehľad vydaných energetických certifikátov športových hál a iných budov určených na šport podľa VÚC (stav k 26. 4. 2023)

Graf 1: Skladba populácie podľa miery vykonávania športovej aktivity v krajinách EÚ

Graf 2: Priemerný počet minút denne strávených športovými aktivitami

Graf 3: Priemerný výdavok obyvateľov členských krajín EÚ na športové aktivity za rok

Graf 4: Priemerné výdavky domácností v členských krajinách EÚ na športové aktivity za rok v % HDP

Graf 5: Verejné výdavky vybraných členských krajín EÚ na športové aktivity za rok na obyvateľa (priemer 2015 – 2021)

Graf 6: Verejné výdavky vybraných členských krajín EÚ na športové aktivity za rok v % HDP (priemer 2015 – 2021)

Graf 7: Skladba financovania športu v krajinách EÚ

Graf 8: Skladba súkromných výdavkov na šport v SR a ich výška v porovnaní s okolitými krajinami na obyvateľa

Graf 9: Skladba celkových výdavkov verejnej správy na šport a ich celkový objem

Graf 10: Objem verejných výdavkov na šport v prepočte na obyvateľa

Obrázok 1: Inštitucionálna schéma slovenského športu

Obrázok 2: Schéma financovania slovenského športu z pohľadu verejnej správy

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

CO₂ - oxid uhličitý

eCO₂ - ekvivalent oxidu uhličitého

Hz - hertz

kg – kilogram

kW - kilowatt

kWh - kilowatthodina

m - meter

mm - milimeter

m² - meter štvorcový

m³ - meter kubický

MWh - megawatthodina

t - tona

BiSP - Bundesinstitut für Sportwissenschaft

BREEAM - Building Research Establishment Environmental Assessment Method

CLT – cross laminated timber

CVČ – centrum voľného času

ČKA – Česká komora architektov

ČR – Česká republika

DGNB - Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen

EFRR – Európsky fond regionálneho rozvoja

EIA – posudzovanie vplyvov na životné prostredie

EÚ – Európska únia

EUROSTAT – Štatistický úrad Európskych spoločenstiev

FNPŠ – Fond na podporu športu

Glulam – glued laminated wood

GWP – potenciál globálneho otepľovania

HDP – hrubý domáci produkt

IDAN – Dánsky inštitút športových štúdií

IIHF – Medzinárodná federácia ľadového hokeja

ISCED – Medzinárodné štandardné členenie vzdelávania UNESCO

LCA - Life Cycle Assessment

LEED - Leadership in Energy and Environmental Design

LIPAS – Fínska databáza športovej infraštruktúry

MOV – Medzinárodný olympijský výbor

MS – Majstrovstvá sveta

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

NCZI – Národné centrum zdravotníckych informácií

NŠC – Národné športové centrum

ODP – potenciál poškodzovania ozónovej vrstvy

ods. - odsek

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OH – olympijské hry

OZE – obnoviteľné zdroje energie

SEPS – Slovenská elektrizačná a prenosová sústava

SKA – Slovenská komora architektov

SOŠV – Slovenský olympijský a športový výbor

SPV – Slovenský paralympijský výbor

SR – Slovenská republika

ŠVP – štátny vzdelávací program

TŠV – telesná a športová výchova

ÚGKK SR – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

ÚMS – Únia miest Slovenska

ÚÚPV SR - Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky

VÚC – vyšší územný celok

WHO – Svetová zdravotnícka organizácia

ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska

ZOH – zimné olympijské hry

ZŠ – zimný štadión

Z. z. – zberka zákonov

ÚVOD

Mestá a obce patria k základným pilierom fungovania štátu. Práve na ich plecia štát preniesol mnohé z dôležitých kompetencií a úloh. Ročne tak spolu rozhodujú o využití desiatok miliónov eur a spravujú verejný majetok za ďalšie stovky miliónov eur.

Občan je zasa súčasťou obce či mesta a právnu a politickú podstatu občianstva určuje štát ústavou a zákonmi. V širšom kontexte je to človek, aktívne sa zúčastňujúci spoločenského života v rámci samosprávy, v ktorej žije. Mnohé aspekty života jednotlivca teda zastrešujú samosprávy, pričom šport a športové aktivity neodmysliteľne patria medzi ne.

Mestá a obce tak plnia nezanedbateľnú úlohu pri podpore a rozvoji športu v rôznych krajinách. Slovensko v tomto ohľade nie je žiadnou výnimkou. Podľa slov bývalého predsedu ZMOS Branislava Trégera, viac ako polovica finančných prostriedkov plynúcich do športu pochádza z rozpočtov slovenských samospráv. Podpora sa pritom týka nielen amatérskeho športu, resp. športu pre všetkých, ale tiež športovania na vrcholovej úrovni¹. Samosprávy tak predstavujú veľmi dôležitého partnera pre športové hnutie u nás.

Miestne samosprávy však čelia prenosu stále väčšieho počtu kompetencií zo strany štátu. V súčasnosti mestá a obce plnia viac ako 4300 kompetencií, a to bez ohľadu na počet obyvateľov či veľkosť ich rozpočtu². Problematickou je aj otázka zodpovedajúceho finančného krytia kompetencií. Napriek tomu samosprávy vyvíjajú úsilie na to, aby sa športu a voľnočasovým pohybovým aktivitám obyvateľov venovala náležitá pozornosť. V kontexte a konkurencii iných, vitálnych funkcií miest a obcí to však nie je vždy jednoduchá úloha.

Nie je žiadnym prekvapením, že jednou z najzásadnejších foriem podpory športu zo strany samospráv je výstavba, modernizácia, rekonštrukcia, údržba a prevádzka športovej infraštruktúry. Ako zriaďovatelia základných škôl majú miestne samosprávy tiež zodpovednosť zabezpečovať využívanie školských športovísk pre účely činnosti športových klubov a

¹ Pozri <https://www.zmos.sk/predseda-zmos-hostom-diskusie-sport-a-samosprava-2021-oznam/mid/405616/.html>

² Pozri <https://nprmodmus.zmos.sk/je-4300-kompetencii-pre-male-obce-vela-ukazuje-sa-ze-to-nie-je-optimalne-tvrdi-kalinak-zo-zmos-u-clanok/mid/372115/.html>

pohybových aktivít verejnosti. Nemenej dôležitou úlohou je tiež podpora organizácie športových súťaží predovšetkým v rámci športu pre všetkých a športu zdravotne znevýhodnených. V súvislosti s platnou legislatívou majú samosprávy tiež povinnosť vypracovávať svoje vlastné koncepcie rozvoja športu v rámci svojej územnej pôsobnosti.

Predkladaná štúdia si dáva za cieľ reflektovať tieto skutočnosti a predstaviť návrhy a opatrenia, ktoré sa jednak dotýkajú pôsobenia samospráv v oblasti športu a zároveň sú z pohľadu športového hnutia prínosom pre ďalší rozvoj športu na Slovensku.

V úvodnej časti sa štúdia sústreďujú na inštitucionálny, legislatívny a finančný rámec športu v podmienkach Slovenska. Zvláštna pozornosť je v rámci štúdie venovaná oblasti výstavby a prevádzky športovej infraštruktúry, a to predovšetkým z pohľadu uplatňovania princípov trvalej udržateľnosti, so zvláštnym zameraním na problematiku energetickej hospodárnosti športovísk. V neposlednom rade si autori dali za cieľ preskúmať úlohu samospráv pri podpore organizovaného športu športových klubov a voľnočasových pohybových aktivít verejnosti, ako aj sféry športu na školách. Na záver dokumentu sú uvedené možnosti pre zefektívnenie procesu, návrhy na zvýšenie potenciálu miestnej územnej samosprávy a tiež štruktúrované závery a odporúčania.

1. INŠTITUCIONÁLNY, LEGISLATÍVNY A FINANČNÝ RÁMEC ŠPORTU V SR

1.1. INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC ŠPORTU V SR

Športové hnutie na Slovensku zaznamenalo v roku 2018 dôležitý míľnik, kedy bola zriadená strešná organizácia slovenského športu, a to Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV), ktorý nahradil svojho predchodcu Slovenský olympijský výbor (SOV). V rámci SOŠV sú združené takmer všetky národné športové zväzy, národné športové organizácie a ďalšie športové organizácie.

Šport zdravotne znevýhodnených je organizačne pod gesciou Slovenského paralympijského výboru (SPV), Slovenského zväzu telesne postihnutých športovcov, Slovenskej asociácie zrakovo postihnutých športovcov, Slovenského zväzu športovcov s mentálnym postihnutím, Deaflympijského výboru Slovenska a Special Olympics Slovakia.

Rozvoj univerzitného športu má na starosti Slovenská asociácia univerzitného športu a rozvoj školského športu Slovenská asociácia športu na školách a Národné športové centrum. V súčasnosti evidujeme 7 národných športových organizácií.³

Národné športové zväzy

Dôležitou súčasťou športového hnutia v SR je 75 národných športových zväzov podľa zákona č. 440/2015 Z. z. o športe, ktoré uznal štát, a ktoré rozvíjajú 80 uznaných športov.⁴ Okrem toho existuje ďalších približne 35 štátom zatiaľ neuznaných športov, ktoré majú rovnako svoje riadiace národné športové zväzy. Najväčším národným športovým zväzom je Slovenský

³ Hlavný kontrolór športu. Správa o činnosti hlavného kontrolóra športu za rok 2022. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/25649.pdf?fbclid=IwAR1XM-2BSatqushpZcZWaEf72jpy8ow9PxyQRNetKKEEbzwUa0jfwvXX0UQ>

⁴ Tamže.

futbalový zväz, najpopulárnejším športom v SR i pre úspechy na MS je ľadový hokej, ktorý zastrešuje Slovenský zväz ľadového hokeja.

Športové kluby, športové družstvá, športové oddiely a telovýchovné jednoty

Z celkovo 56 818 občianskych združení v evidencii MV SR v SR k začiatku apríla 2019 sú tisícky z nich športové organizácie v zmysle zákona č. 440/2015 Z. z. o športe, ktoré sú zároveň členmi národných športových zväzov. Všetky športové organizácie (vrátane obchodných spoločností) je možné nájsť v *Registri právnických osôb a fyzických osôb v športe*⁵ vedenom MŠVVŠ SR podľa zákona č. 440/2015 Z. z. o športe, v ktorom sú i fyzické osoby - športoví odborníci a športovci. V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že kľúčovou silou v športe v SR boli, sú a budú vždy najmä dobrovoľníci.

Neodmysliteľnou súčasťou mimovládneho sektora športu sú tiež viaceré *neformálne iniciatívy, športové komunity, či športové kluby bez vlastnej právnej subjektivity.*

V rámci rozsiahleho výskumu *Analýza socioekonomického prínosu neziskového sektora a stavu a trendov rozvoja občianskej spoločnosti*, ktorú vypracovalo MV SR a Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti bolo zistené, že sektor športu tvorí najväčšiu súčasť neziskového sektora.⁶

Okrem toho, ďalšími významnými subjektami s presahom do športu sú v neposlednom rade aj: Vláda SR, ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, regionálna a miestna samospráva, ako aj Fond na podporu športu.

⁵ Pozri <https://sport.iedu.sk/>

⁶ Analýza socioekonomického prínosu neziskového sektora a stavu a trendov rozvoja občianskej spoločnosti.

Celý výskum je dostupný na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/vyskum_neziskoveho_sektora_a_obcianskej_spolocnosti/2020/ANALYZA_NP%20VYSKUM_17.12.2020_FINAL.pdf

1.2. LEGISLATÍVNY RÁMEC ŠPORTU V SR

Najdôležitejším vnútroštátnym právnym predpisom je *zákon č. 440/2015 Z. z. o športe*. Ten s účinnosťou od 1. 1. 2016 zmenil právnú úpravu športu a novelizoval z hľadiska športu i ustanovenia ďalších viac ako 10 právnych predpisov. Úpravu športovej oblasti ďalej precizuje niekoľko ďalších právnych predpisov: zákony č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí, č. 310/2019 Z.z. o Fonde na podporu športu, č. 228/2019 Z. z. o príspevku za zásluhy v oblasti športu, č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky⁷, vyhlášky: č. 396/2018 Z. z., č. 51/2016 Z. z. a č. 110/2016 Z. z., a Nariadenie vlády SR o metodike na výpočet podielu uznaného športu na rok 2023⁸. Okrem týchto vnútroštátnych predpisov sektor športu regulujú aj viaceré medzinárodné dokumenty, ktorých výpočet by však prekročil rozsahové kapacity tohto dokumentu, a preto sa im nebudeme bližšie venovať.

Šport je dôležitý spoločenský fenomén, ktorého význam možno sledovať na viacerých úrovniach každodenného života. Hlavnú úlohu viacerých orgánov verejnej správy predstavuje tvorba a implementácia legislatívy v sektore športu, podpora a rozvoj športu mládeže, zabezpečenie prípravy a účasti športovej reprezentácie Slovenskej republiky na významnej súťaži, ochrana integrity športu a podpora zdravého spôsobu života obyvateľstva, i ďalšie významné politiky stanovené vyššie uvedenými právnymi dokumentmi, ktorých cieľom je zdravšie obyvateľstvo, a s nimi súvisiace úlohy štátnych inštitúcií, ako kontrola dodržiavania a efektivity legislatívy, najmä z pohľadu napĺňania vytýčených cieľov.

Mimovládne neziskové organizácie v sektore športu spolupracujú alebo dopĺňajú rôzne orgány štátnej správy (NR SR, výbory NR SR, ministerstvá, úrady splnomocnencov vlády, strediská vrcholovej prípravy, školy na všetkých úrovniach). Dôvody vedúce k pôsobeniu týchto organizácií v daných úlohách štátnych inštitúcií spočívajú v legitímnej potrebe spätnej väzby z praxe a z plnenia niektorých úloh, na ktoré nemajú orgány štátnej správy kapacity a možnosti. Športové témy sú prierezové, presahujú do viacerých politík v kompetencii

⁷ Pori https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/416/vyhlasene_znenie.html

⁸ Pozri <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/303/>

viacerých ministerstiev. Je preto nevyhnutná medzirezortná spolupráca pri riešení problémov športu a športového hnutia na úrovni samosprávy a štátu.

Úlohou samosprávnych orgánov je pre obce, mestá a samosprávne kraje v sektore športu najmä:

- podpora športu a športových aktivít,
- udržiavanie, rekonštrukcia a budovanie športovej infraštruktúry,
- vytváranie podmienok pre rozvoj pohybových aktivít,
- vytváranie podmienok pre občiansku angažovanosť,
- propagácia zdravého životného štýlu a jeho prínosov,
- financovanie aktivít športových organizácií a svojich príspevkových organizácií v sektore športu.

Obce, mestá a samosprávne kraje majú všeobecne povinnosť zabezpečovať starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov, na čo koncepčne nadväzujú vyššie uvedené body.

1.2.1. ZÁKON O ŠPORTE

Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o športe“ alebo iba „zákon“), ktorý bol prijatý dňa 26. novembra 2015 a účinnosť nadobudol dňa 1. januára 2016⁹, predstavuje základný legislatívny dokument pre oblasť športu v podmienkach Slovenskej republiky.

Hlavným cieľom zákona o športe je napĺňanie verejného záujmu v športe, pod ktorým sa v zmysle ustanovenia § 2 rozumie *„podpora a rozvoj športu mládeže, zabezpečenie prípravy a účasti športovej reprezentácie Slovenskej republiky na významnej súťaži, ochrana integrity športu a podpora zdravého spôsobu života obyvateľstva.“*

⁹ Okrem článku XIII, ktorý nadobúda účinnosť 1. januára 2019.

Postavenie samosprávneho kraja a obce (kompetencie samosprávy)

Pokiaľ ide o riadenie a organizáciu športu na samosprávnej úrovni, kompetencie vyšších územných celkov sú upravené v § 63 Zákona o športe a kompetencie obcí sú upravené v § 64 zákona č. 440/2015 Z. z. o športe.

Samosprávny kraj pri výkone samosprávnych funkcií v oblasti športu:

- a) vypracúva koncepciu rozvoja športu na podmienky samosprávneho kraja;
- b) podporuje výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu, údržbu a prevádzkovanie športovej infraštruktúry v samosprávnom kraji v spolupráci s národnými športovými zväzmi, športovými organizáciami a obcami v samosprávnom kraji;
- c) zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry na stredných školách, ktorých je zriaďovateľom a športovej infraštruktúry, ktorú má vo vlastníctve alebo v správe na šport pre všetkých so zameraním na mládež najviac za náklady s tým spojené;
- d) môže zriadiť so športovým zväzom a športovým klubom športové stredisko na vykonávanie športu pre všetkých so zameraním na mládež pod vedením športového odborníka;
- e) podporuje organizovanie súťaží športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých;
- f) podieľa sa na vytváraní podmienok na vykonávanie športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých v samosprávnom kraji; a
- g) oceňuje športovcov a športových odborníkov.

Obec pri výkone samosprávnych funkcií v oblasti športu:

- a) vypracúva koncepciu rozvoja športu na podmienky obce;
- b) podporuje výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu, údržbu a prevádzkovanie športovej infraštruktúry v obci v spolupráci so športovými organizáciami;

- c) zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry na základných školách, ktorých je zriaďovateľom, a športovej infraštruktúry, ktorú má vo vlastníctve alebo v správe na šport pre všetkých so zameraním na mládež najviac za náklady s tým spojené;
- d) môže zriadiť so športovým zväzom a športovým klubom športové stredisko na vykonávanie športu pre všetkých so zameraním na mládež pod vedením športového odborníka;
- e) podporuje organizovanie súťaží športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých;
- f) podieľa sa na vytváraní podmienok na vykonávanie športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých v obci; a
- g) oceňuje športovcov a športových odborníkov.

Spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov

Ak osoba splní podmienky na spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov jednoznačne stanovené zákonom, môžu jej byť na športovú činnosť poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu. Zákon rozoznáva príspevok uznanému športu, dotáciu a príspevok na národný športový projekt. Všetky poskytnuté prostriedky je prijímateľ povinný priebežne zverejňovať.

V zmysle zákona má obec a samosprávny kraj spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov, ak sú zapísané v Registri právnických osôb v športe (ďalej len „register“).¹⁰

Dotácie

Ak je obec alebo samosprávny kraj zapísaný v registri, v zmysle zákona je oprávnený požiadať o poskytnutie dotácie. Dotáciu poskytuje MŠVVŠ SR na:

- a) podporu a rozvoj športu pre všetkých, vrcholového športu a športu zdravotne postihnutých,
- b) výstavbu, modernizáciu a rekonštrukciu športovej infraštruktúry,

¹⁰ Ustanovenie § 64 zákona o športe.

c) turistické trasy,

d) podporu dobrej správy v športe.¹¹

Zoznam konkrétnych oblastí je uverejňovaný v informačnom systéme športu¹² a na webovom sídle MŠVVŠ SR.

Okrem pozitívne stanovených činností, na ktoré je možné poskytnúť dotáciu, vymedzuje zákon aj typy výdavkov, ktoré z dotácie nemôžu byť financované. Dotácie tak nemožno použiť na úhradu záväzkov z predchádzajúcich rokov okrem úhrady záväzkov na športovú infraštruktúru osobitného významu, refundáciu výdavkov uhradených v predchádzajúcich rokoch okrem refundácie výdavkov na športovú infraštruktúru osobitného významu a úhradu výdavkov, ktoré nie sú v súlade s účelom vymedzeným v zmluve o poskytnutí dotácie.¹³

Zákon vo svojich ustanoveniach § 71 a nasl. špecifikuje proces poskytnutia dotácie od vyhlásenia výzvy, náležitostí žiadosti, proces vyhodnocovania a uzatvárania zmluvy.

1.2.2. ĎALŠIA LEGISLATÍVA A KONCEPČNÉ DOKUMENTY

Okrem zákona o športe tvoria právny rámec v oblasti športu z pohľadu samospráv aj tieto všeobecne záväzné právne predpisy:

Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky;

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení;

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zmene a doplnení niektorých predpisov;

¹¹ Ustanovenie § 70 ods. 1 zákona

¹² Informačný systém športu je upravený v ustanovení § 79 a nasl. zákona

¹³ Ustanovenie § 70 ods. 3 zákona

V zmysle § 2, písm. h), zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky prešli na obce nasledovné pôsobnosti na úseku telesnej kultúry:

- a) rozpracovanie koncepcie rozvoja telesnej kultúry;
- b) súčinnosť pri výbere a príprave športových talentov;
- c) podporovanie organizovania športových podujatí miestneho významu;
- d) utváranie podmienok na rozvoj športu pre všetkých;
- e) podporovanie športovej aktivity zdravotne postihnutých občanov;
- f) podporovanie iniciatívy v rámci telesnej kultúry zamerané na ochranu prírody;
- g) kontrola hospodárenia a účelovosti využívania finančných prostriedkov poskytnutých na telesnú kultúru; a
- h) spolupráca s občianskymi združeniami, obcami a inými právnickými osobami a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti telesnej kultúry.

V zmysle § 3, písm. h) zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky prešli na samosprávne kraje nasledovné pôsobnosti na úseku telesnej kultúry:

- a) riadenie výkonu štátnej správy uskutočňovaného obcami; a
- b) rozpracúvanie koncepcie rozvoja telesnej kultúry na podmienky samosprávneho kraja.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, obce pri výkone samosprávy na úseku telesnej kultúry a športu:

- a) zabezpečujú správu, údržbu a výstavbu športových obecných zariadení;
- b) utvárajú a chránia zdravé podmienky a zdravý spôsob života obyvateľov obce; a
- c) utvárajú podmienky na telesnú kultúru a šport.

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy upravuje vzťahy v oblasti hospodárenia medzi všetkými subjektmi verejnej správy navzájom, vzťahy subjektov verejnej správy k subjektom územnej samosprávy (obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie) a vzťahy subjektov verejnej správy k ostatným subjektom mimo verejnú správu.

Okrem toho sú pre oblasť športu relevantné aj ďalšie zákony a koncepčné dokumenty, a to:

Zákon č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 228/2019 Z. z. o príspevku za zásluhy v oblasti športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 112/2015 Z. z. o príspevku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 310/2019 Z. z. o Fonde na podporu športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov.

Hlavným strategickým dokumentom na národnej úrovni je *Koncepcia športu 2022-2026*, ktorej spracovateľom je MŠVVŠ SR. Materiál sa venuje aktuálnej situácii v slovenskom športe, definuje strategické ciele a opatrenia, ktoré mali byť realizované do roku 2026. Nedostatkom dokumentu je absencia finančných alokácií pre dosiahnutie cieľov a realizáciu opatrení. Z pohľadu regionálnej samosprávy má dokument obmedzenú relevantnosť, keďže navrhované opatrenia sú určené predovšetkým subjektom na národnej úrovni.

Ďalším dokumentom je *Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 – 2020*.¹⁴

Osobitnú pozornosť na tomto mieste treba venovať najmä novozriadenej verejnoprávnej inštitúcii, ktorou je *Fond na podporu športu* (FNPŠ). Táto inštitúcia bola zriadená na účel podpory výstavby, modernizácie a rekonštrukcie športovej infraštruktúry národného významu a športovej infraštruktúry a podpory významných súťaží organizovaných na území Slovenskej republiky.¹⁵

Fond je právnická osoba so sídlom v Bratislave a vykonáva svoju činnosť len od roku 2019. V súčasnosti sa etabluje ako významná súčasť štruktúry financovania slovenského športového hnutia.¹⁶

V rámci výziev FNPŠ boli podporené viaceré infraštruktúrne projekty, ktorých realizátorom je často aj samospráva. Jeho činnosť tak možno hodnotiť pozitívne.¹⁷

Plánované legislatívne zmeny v oblasti športu

V priebehu spracovania tejto analýzy prebiehal proces medzirezortného pripomienkového konania návrhu nového Zákona o športe¹⁸. Tento návrh bol aj predložený na rokovanie NR SR. V rámci druhého čítania na júnovej schôdzi NR SR bol v pléne schválený návrh predmetný zákon dopracovať.¹⁹ Zákomom o športe sa bude zaoberať pravdepodobne až po voľbách novo zložená NR SR, keďže poslanci zároveň ukončili poslednú riadnu schôdzu v tomto volebnom období. Na vrátenie zákona na dopracovanie a konzultácie so športovým hnutím sa vyslovili mnohé športové zväzy. Viackrát o to požiadal aj Slovenský olympijský a športový výbor.

¹⁴ Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2023 – 2030 zatiaľ prijatý nebol, aj keď prebehol legislatívny proces. Legislatívny proces je dostupný tu: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/31>

¹⁵ Zákon č. 310/2019 Z. z. o Fonde na podporu športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupný na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/310/>

¹⁶ Internetové stránky Fondu na podporu športu. Dostupné na: <https://www.fondnapodporusportu.sk/>

¹⁷ Viac informácií o Fonde na podporu športu je dostupných aj stránkach Fondu na podporu športu: <https://www.fnps.sk/o-fonde/zakladne-informacie>.

¹⁸ Pozri <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/58>

¹⁹ Vládny návrh zákona o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupný tu: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=8&CPT=1554>.

Po voľbách 2023 bude potrebné dostať a ukotviť problematiku športu lepšie do kľúčových dokumentov verejných politík. Určité návrhy v tejto súvislosti ponúka Slovenský olympijský a športový výbor v dokumentoch *Stratégia športu 2030. Vízia a koncepcia rozvoja športu na Slovensku do roku 2030*²⁰ a v *Deklarácii slovenského športu 2023*.²¹

Zhrnutie hlavných zistení

- Kľúčovou legislatívou pre oblasť športu je Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe, ktorý definuje rámcové úlohy samosprávy v predmetnej oblasti.
- V platnom legislatívnom rámci zohráva pri rozvoji a podpore športu hlavnú úlohu centrálna úroveň a miestna samospráva, pôsobnosť samosprávnych krajov je zúžená.
- V poslednom období nedošlo k významným zmenám platnej legislatívy vo vzťahu k regionálnej samospráve. Zásadné zmeny prináša aktuálne predložený návrh nového Zákona o športe, ktorý bol však v NR SR vrátený na prepracovanie. MŠVVŠ SR spracovalo novú Koncepciu športu 2022-2026.
- Organizácie pôsobiace v oblasti športu, môžu od roku 2019 čerpať finančné prostriedky prostredníctvom novo zriadeného Fondu na podporu športu.

1.3. FINANČNÝ RÁMEC ŠPORTU V SR

Spoločensko-ekonomická vízia športu koncipovaná v rámci Stratégie športu 2030 definuje kľúčovú víziu športového hnutia: „*aby šport, športovci a celé športové odvetvie získalo spoločenské a ekonomické postavenie, ktoré zodpovedá ich prínosom pre spoločnosť i štátny rozpočet*“.

²⁰ Stratégia športu 2030. Vízia a koncepcia rozvoja športu na Slovensku do roku 2030. Tento dokument je dostupný na nasledujúcom odkaze: https://www.olympic.sk/sites/default/files/2022-05/Sport_2030_Phase_II_PwC_v6.pdf.

²¹ Deklarácia slovenského športu 2023, ktorá je dostupná na nasledujúcom odkaze: <https://www.olympic.sk/deklaracia>.

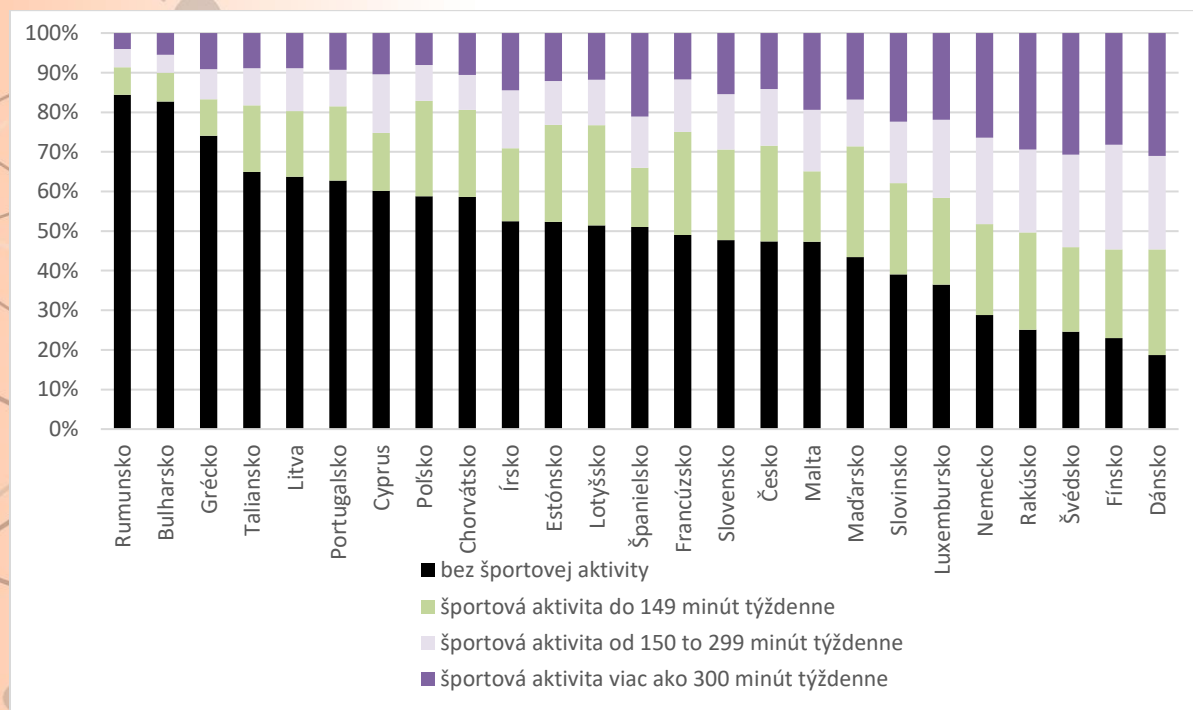
Spoločenské postavenie slovenského športu vychádza z premisy rovnakého prístupu k športu pre všetkých obyvateľov SR, a to bez ohľadu na to kde na Slovensku žijú, aký majú vek, z akých podmienok pochádzajú, či a s akým znevýhodnením sa musia vyrovnávať.

Ekonomické postavenie slovenského športu vychádza zo zabezpečenia jeho financovania z verejných zdrojov z pohľadu udržateľnosti a robustnosti systému verejného financovania.

Spoločenské postavenie slovenského športu

Na základe analýzy dát Štatistického úradu Európskych spoločenstiev (EUROSTAT) za roky 2015–2021 je možné konštatovať, že obyvatelia Slovenska športujú v rámci krajín EÚ nadpriemerne, pričom aktívne vykonáva športové aktivity až 52% populácie, z čoho viac ako 300 minút týždenne športuje 15% populácie.

Graf 1: Skladba populácie podľa miery vykonávania športovej aktivity v krajinách EÚ

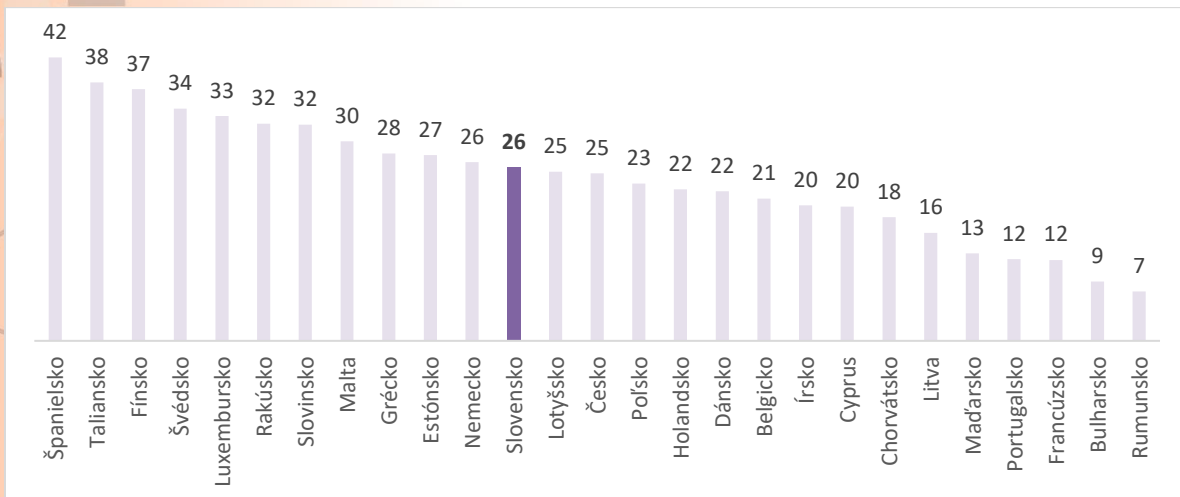
Zdroj: dataset EUROSTAT – Time spent on health-enhancing (non-work-related) aerobic physical activity by sex, age and degree urbanisation [HLTH_EHIS_PE2U]

Podiel aktívne športujúcej populácie sa odráža aj v priemernom dennom čase venovanom športovým aktivitám. Časový rozvrh priemerného dňa v roku podľa štúdie OECD ukazuje, že

obyvateľ Slovenska strávi športovými aktivitami 26 minút denne, čo radí Slovensko v rámci porovnania krajín EÚ na 12. priečku.

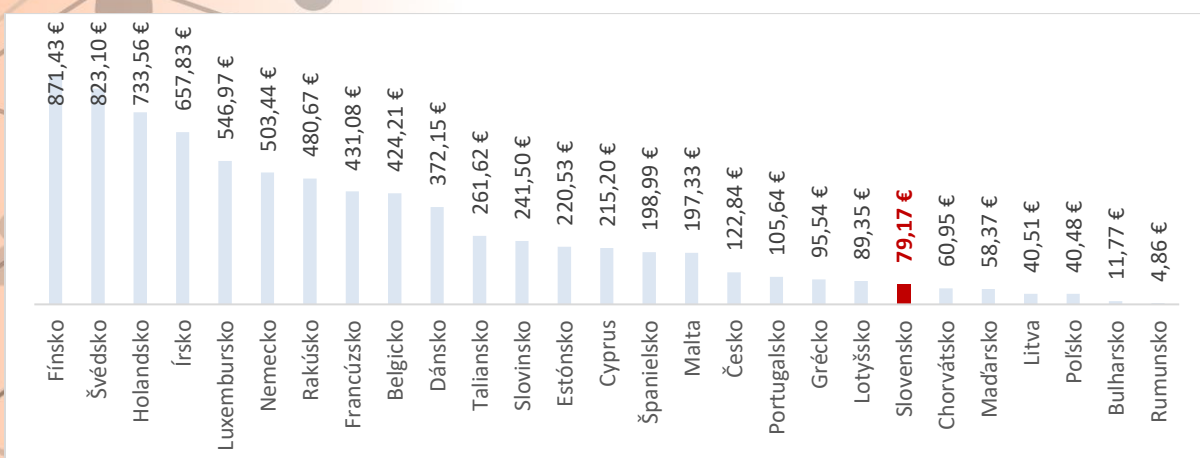
Graf 2: Priemerný počet minút denne strávených športovými aktivitami

Zdroj: Stratégia športu 2030, OECD, vlastné spracovanie

Napriek nadpriemernej intenzite vykonávaných športových aktivít obyvateľov Slovenska v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ, súkromné výdavky na športové aktivity činia len 79,17 eur ročne na osobu. Obyvatelia Slovenska síce vynakladajú na športové aktivity v priemere viac finančných prostriedkov ako Maďari a Poliaci, ale v porovnaní so všetkými členskými krajinami EÚ patríme medzi krajiny s najnižšími súkromnými výdavkami na športové aktivity.

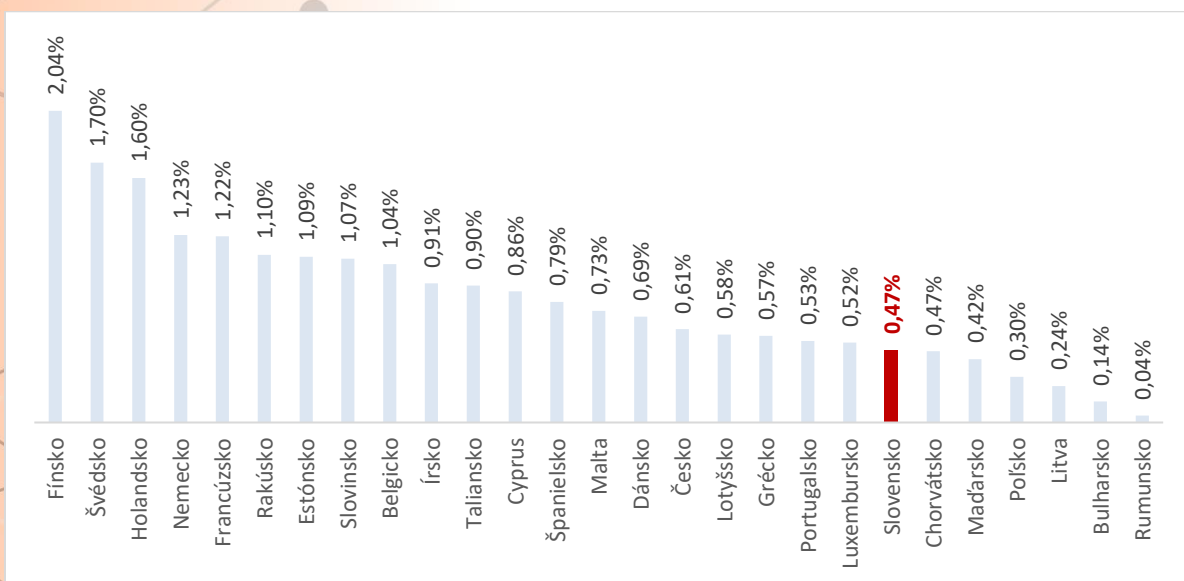
Graf 3: Priemerný výdavok obyvateľov členských krajín EÚ na športové aktivity za rok

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe datasetu EUROSTAT – Mean consumption expenditure of private households on sporting goods and services by COICOP consumption purpose (SPRT_PCS_HBS) a datasetu EUROSTAT – Population on 1 January by age and sex [DEMO_PJAN_custom_5479789]

Pokiaľ ide o podiel súkromných výdavkov domácností na športové aktivity na hrubom domácom produkte, výsledky spracovania dát kopírujú postavenie Slovenska pri kalkulácii priemerných súkromných výdavkov na športové aktivity na osobu.

Graf 4: Priemerné výdavky domácností v členských krajinách EÚ na športové aktivity za rok v % HDP

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe datasetu EUROSTAT – Mean consumption expenditure of private households on sporting goods and services by COICOP consumption purpose (SPRT_PCS_HBS) a datasetu EUROSTAT – GDP and main components (output, expenditure and income) [NAMA_10_GDP\$DEFAULTVIEW]

Z vyššie prevedenej analýzy vyplýva, že športové aktivity sú pre obyvateľov Slovenska v priemere dostupné a je možné ich ďalej rozvíjať bez významného rizika finančnej neutržateľnosti za inak nezmenených podmienok.

Ekonomické postavenie slovenského športu

Financovanie slovenského športu z verejných financií je postavené na troch zdrojoch, konkrétne na originálnych výdavkoch rozpočtovej kapitoly MŠVVŠ SR, výdavkoch FNPŠ a výdavkoch samospráv.

Originálne výdavky rozpočtovej kapitoly MŠVVŠ SR zahŕňajú:

- a) príspevky uznaným športom na športovú činnosť podľa § 69 zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o športe“),
- b) príspevky na národné športové projekty podľa § 75 zákona o športe; a
- c) dotácie poskytnuté podľa § 70 zákona o športe.

Výdavky FNPŠ zahŕňajú kapitálové výdavky na výstavbu a dostavbu športovej infraštruktúry, výdavky na podporu organizácie významných športových podujatí a bežné výdavky na zmiernenie dosahov nepredvídateľných a mimoriadnych udalostí.

Výdavky samospráv zahŕňajú financovanie originálnych a prenesených kompetencií v oblasti športu, a to predovšetkým:

- a) výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu, údržbu a prevádzku športovej infraštruktúry;
- b) prevádzku športových stredísk na vykonávanie športu pre všetkých so zameraním na mládež pod vedením športového odborníka;
- c) organizáciu súťaží športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých; a
- d) ocenenie pre športovcov a športových odborníkov.

Tabuľka 1: Verejné výdavky na šport v Slovenskej republike

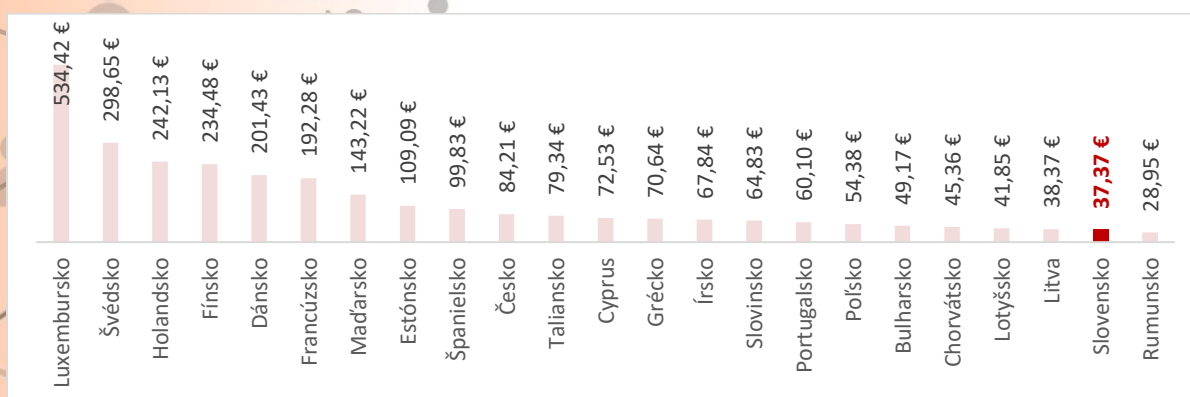
	2015	2016	2017	2018
Štátny rozpočet	38 519 242 €	48 412 854 €	105 972 654 €	75 865 951 €
Šport pre všetkých, školský a univerzitný šport	654 000 €	976 375 €	1 547 700 €	1 259 974 €
Uznané športy	29 243 956 €	38 394 915 €	36 290 548 €	44 634 111 €
Národné športové projekty	1 186 000 €	800 000 €	10 032 452 €	12 582 352 €
Športová infraštruktúra	4 824 806 €	4 500 000 €	53 550 000 €	14 500 000 €

Prierezové činnosti	326 840 €	799 716 €	472 353 €	618 418 €
Antidopingová agentúra SR	403 593 €	415 831 €	464 922 €	496 337 €
Národné športové centrum	1 880 046 €	2 526 016 €	3 614 679 €	1 774 758 €
Príspevok za zásluhy športovcov	0 €	0 €	0 €	0 €
Fond na podporu športu	0 €	0 €	0 €	0 €
Samosprávy	94 480 758 €	74 187 146 €	21 227 346 €	94 734 049 €
Verejné výdavky na šport	133 000 000 €	122 600 000 €	127 200 000 €	170 600 000 €
	2019	2020	2021	2022
štátny rozpočet	99 347 307 €	80 305 172 €	81 704 798 €	87 827 518 €
Šport pre všetkých, školský a univerzitný šport	1 450 000 €	250 000 €	443 617 €	879 253 €
Uznané športy	56 551 122 €	57 233 426 €	56 678 361 €	59 245 099 €
Národné športové projekty	12 876 545 €	14 367 271 €	14 908 376 €	13 621 332 €
Športová infraštruktúra	25 500 000 €	4 500 000 €	4 500 000 €	8 500 000 €
Prierezové činnosti	609 303 €	41 342 €	59 472 €	58 860 €
Antidopingová agentúra SR	490 176 €	525 188 €	503 810 €	507 898 €
Národné športové centrum	1 870 161 €	2 120 663 €	3 232 548 €	3 461 467 €
Príspevok za zásluhy športovcov	0 €	1 267 282 €	1 378 615 €	1 553 609 €
Fond na podporu športu	0 €	33 267 282 €	55 200 000 €	27 500 000 €
Samosprávy	118 952 693 €	106 894 828 €	97 439 600 €	105 535 500 €
Verejné výdavky na šport	218 300 000 €	220 467 282 €	234 344 398 €	220 863 018 €

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát rozpočtovej kapitoly MŠVVŠ SR a datasetu EUROSTAT – General government expenditure by function (COFOG) [GOV_10A_EXP_custom_5480056]

Porovnaním celkových verejných výdavkov na šport v SR s ostatnými členskými krajinami EÚ v prepočte na obyvateľa a v % HDP je možné konštatovať, že financovanie slovenského športu z verejných zdrojov je vysoko podpriemerné.

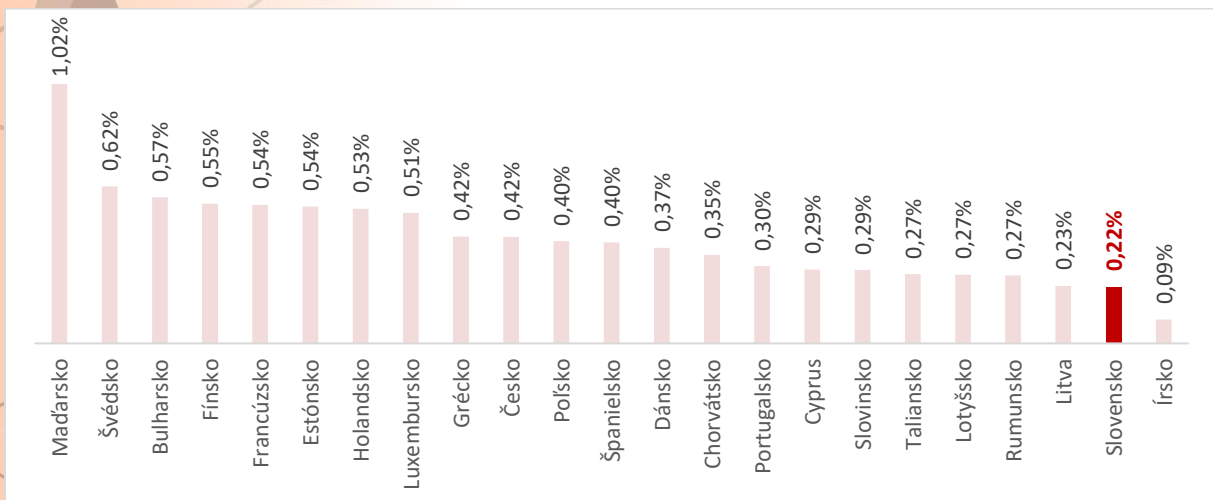
Graf 5: Verejné výdavky vybraných členských krajín EÚ na športové aktivity za rok na obyvateľa (priemer 2015-2021)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe datasetu EUROSTAT – General government expenditure by function (COFOG) (GOV_10A_EXP_custom_5480056) a datasetu EUROSTAT -, Population on 1 January by age and sex [DEMO_PJAN_custom_5479789]

V prepočte verejných výdavkov na šport na obyvateľa je Slovensko na predposlednom mieste, pričom na priemer vybraných krajín EÚ by malo zvýšiť verejné výdavky na obyvateľa viac ako 3-násobne oproti súčasnosti.

Graf 6: Verejné výdavky vybraných členských krajín EÚ na športové aktivity za rok v % HDP (priemer 2015-2021)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe datasetu EUROSTAT – General government expenditure by function (COFOG) [GOV_10A_EXP_custom_5480056] a datasetu EUROSTAT – GDP and main components (output, expenditure and income) [NAMA_10_GDP\$DEFAULTVIEW]

V prepočte verejných výdavkov na šport v % HDP je Slovensko taktiež predposledné spomedzi vybraných členských krajín EÚ a na dosiahnutie priemeru týchto krajín by malo zvýšiť svoje verejné výdavky viac ako 1,8 násobne.

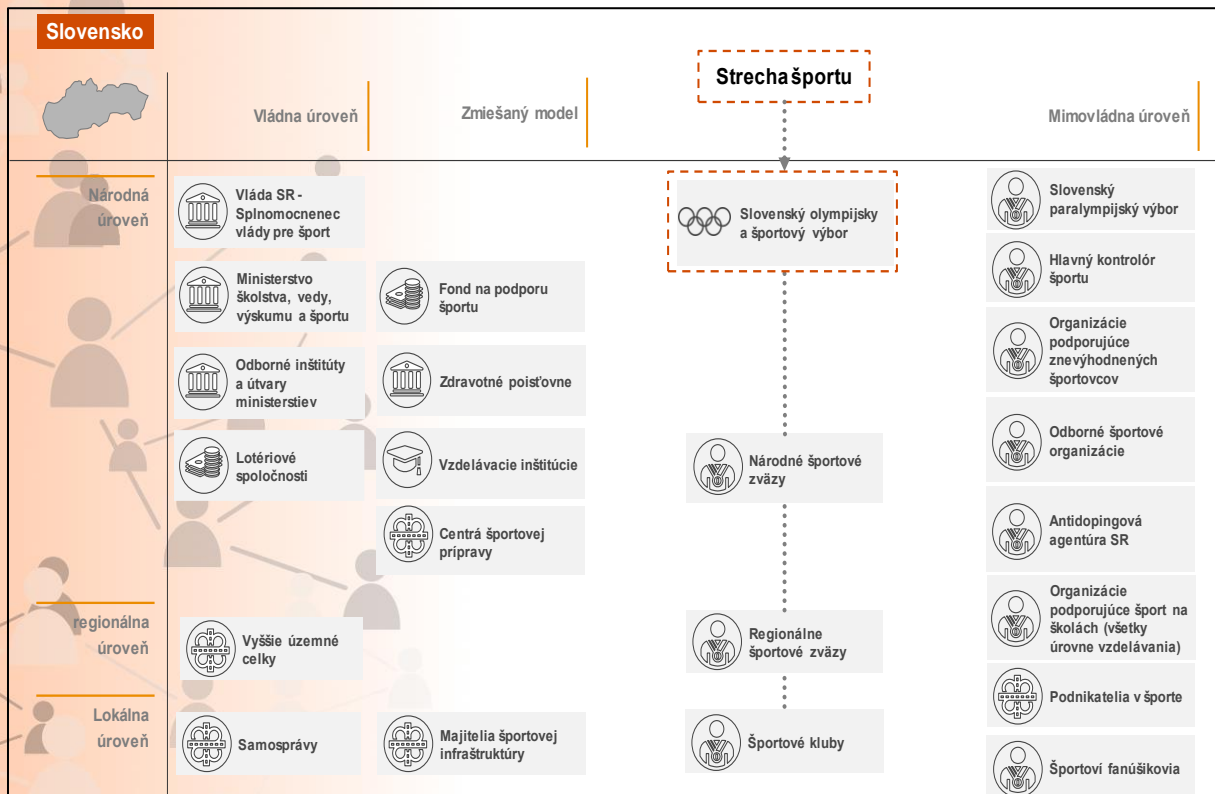
1.3.1. SÚČASNÝ STAV ORGANIZÁCIE SLOVENSKEHO ŠPORTU Z POHLĎADU FINANCOVANIA

Popis súčasného mechanizmu organizácie športu v Slovenskej republike vychádza zo záverov Stratégie športu 2030 (ďalej len „Stratégia športu“), ktorá bola spracovaná v lete 2021 za podpory SOŠV.

Stratégia športu člení športový ekosystém horizontálne a vertikálne. Z horizontálneho hľadiska je športový ekosystém členený na vládnu úroveň, zmiešaný model a mimovládnu

úroveň. Z vertikálneho hľadiska je športový ekosystém členený na národnú úroveň, regionálnu úroveň a lokálnu úroveň.

Obrázok 1: Inštitucionálna schéma slovenského športu

Zdroj: Stratégia športu 2030

Slovenský športový ekosystém možno teda usporiadať do dvoch osí podľa miery zapojenia štátu a miery decentralizácie jednotlivých zainteresovaných strán. Každá z týchto úrovní má svoje originálne a prenesené kompetencie a postavenie, ktoré definujú ich role a zodpovednosti, vstupujú do alokačného kľúča pre rozdelenie výdavkových limitov a rozpočtovaných príjmov a identifikujú oblasti pôsobenia všeobecných a špecializovaných programov rozvoja športu.

Z uvedeného usporiadania kompetenčných vzťahov vyplýva strategicky významné postavenie samospráv pri podpore lokálnej a regionálnej úrovne športu v SR, ktorá by mala byť v súlade so štátnou stratégiou rozvoja športu.

Kľúčové zistenia NKÚ k súčasnému stavu organizácie športu v SR

Pri formulácii žiaduceho budúceho stavu v oblasti organizácie, riadenia a financovania športu v SR je potrebné vychádzať zo záverov kontrol Najvyššieho kontrolného úradu (NKÚ) v rokoch 2020 a 2021, ktoré sa zaoberali kontrolou uplatňovaného systému vnútornej kontroly výdavkov na šport a aplikáciou kontrolných mechanizmov v športe. Závery kontroly obsahujú nasledovné zistenia:

Financovanie športu z verejných zdrojov je v podmienkach SR nekoordinované a neprehľadné, nakoľko do tohto systému prispievajú viaceré subjekty štátnej správy (ministerstvá, úrad vlády a pod.), ale aj orgány územnej samosprávy (VÚC a obce). Finančné prostriedky od týchto subjektov sú pridelené podľa rôznych kritérií a pravidiel, čo tiež neprispieva k transparentnosti a efektívnosti ich využívania.

Pohľad na stratégie v športe ako aj zjednotenie systému podpory je pri viacerých nezávislých zdrojoch zásadné, preto NKÚ SR postupne vykonal sériu kontrolných akcií v inštitúciách, ktoré sú zapojené do financovania športu z verejných zdrojov. Kontrola prebehla na Ministerstve financií SR a Úrade vlády SR, ktorá bola zameraná na preverenie transparentnosti pridelenia finančných prostriedkov na rozvoj športovej infraštruktúry. Výsledky kontroly v týchto dvoch inštitúciách potvrdili v oblasti dotačného financovania športových projektov prvky netransparentnosti a nedodržiavanie ustanoveného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami.

Finančné zdroje na podporu mládeže či talentovaných športovcov sú nedostatočné, čo je možno ilustrovať na príklade Slovenskej basketbalovej asociácie. Suma finančných prostriedkov 600 – 700 € pridelená na jedno mládežnícke družstvo tejto asociácie bola veľmi nízka až limitujúca a neposkytovala také možnosti, ktoré by jednotlivým basketbalovým mužstvám umožnila rozvoj mládeže a talentov v SR. Bez externej podpory zo súkromných zdrojov by basketbalové kluby mali problémy udržať takéto mládežnícke družstvá v súťažiach. To však nie je iba príklad mládežníckeho basketbalu ale mládežníckeho športu vôbec.

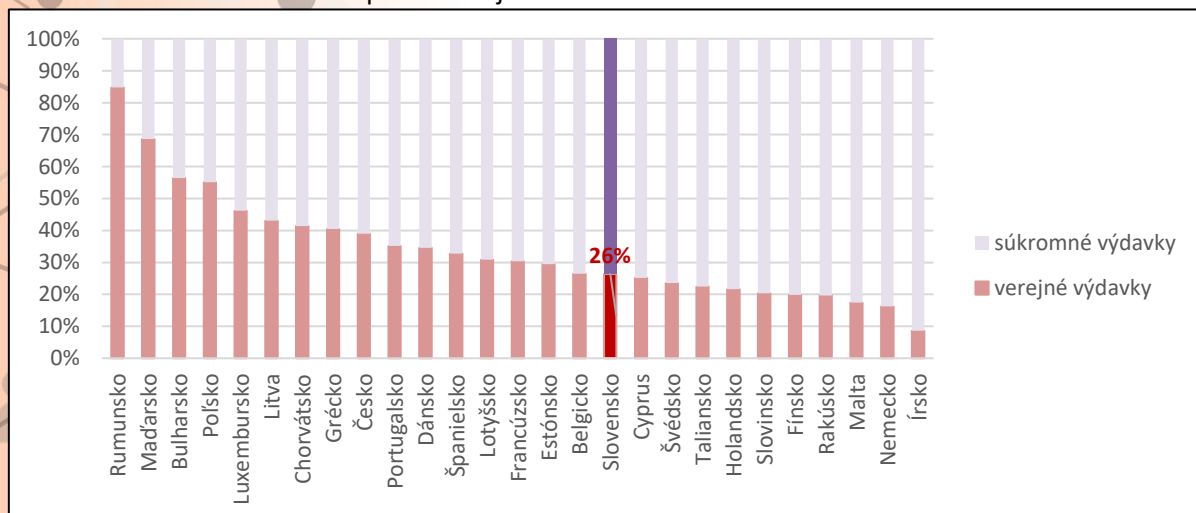
Financovanie športu je v súčasnosti neprehľadné, nemá jednotné pravidlá a pre absenciu ucelenej koncepcie rozvoja sa neriadi strategickými cieľmi. Štát by mal preto podľa NKÚ SR spolu so zástupcami športovej obce stanoviť jasné a jednotné pravidlá a merateľné kritériá, podľa ktorých sa budú finančné prostriedky na športové projekty poskytovať. Zároveň by mal určiť mechanizmy pre dosiahnutie transparentnosti systému pridelovania dotácií na šport z verejných zdrojov, umožniť kontrolu systému kontrolnými orgánmi aj verejnosťou a rozhodnúť aj o sankčných mechanizmoch. Všetky tieto pravidlá by mal následne implementovať aj do legislatívy a pristúpiť k tvorbe Centrálneho registra dotácií na šport zo všetkých zdrojov.

NKÚ SR odporúča MŠVVaŠ SR v rámci rozvoja ISS pristúpiť k tvorbe Centrálneho registra dotácií na šport zo všetkých zdrojov a Centrálneho registra športových investícií financovaných zo všetkých verejných zdrojov.

1.3.2. ZDROJE FINANCOVANIA SLOVENSKEHO ŠPORTU

Financovanie slovenského športu je postavené na dvoch typoch zdrojov, a to súkromné výdavky a verejné výdavky s dominantnou váhou na súkromných výdavkoch. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ ide o štandardný mix financovania, nakoľko dominantne verejné výdavky boli zaznamenané len v 4 členských štátoch.

Graf 7: Skladba financovania športu v krajinách EÚ

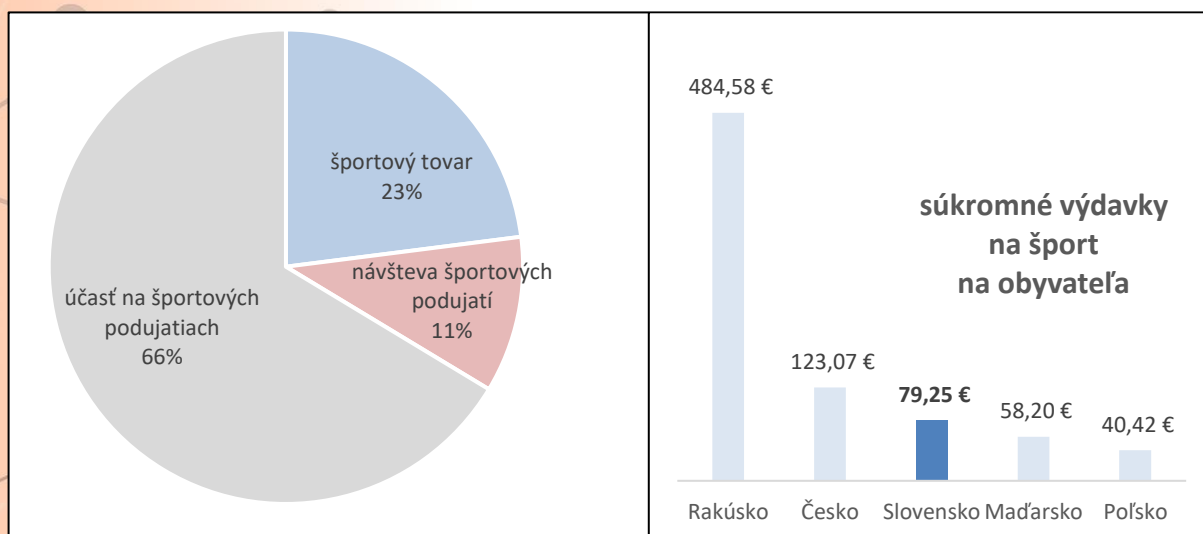

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EUROSTAT (priemery za roky 2014-2021)

Súkromné výdavky tvoria až 74 % celkového financovania slovenského športu. Podľa metodiky EUROSTAT ich primárne delíme na výdavky na športový tovar a výdavky na športové služby. Výdavky na športové služby sa ďalej delia na výdavky na návštevu športových podujatí a výdavky na účasť na športových podujatiach.

Graf 8: Skladba súkromných výdavkov na šport v SR a ich výška v porovnaní s okolitými krajinami na obyvateľa

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EUROSTAT

Z hľadiska objemu súkromných výdavkov na šport v prepočte na obyvateľa je Slovensko porovnateľné so stredne príjmovými krajinami EÚ a v komparácii s okolitými krajinami síce nedosahuje úroveň Rakúska a Česka, ale spoľahlivo prevyšuje objem súkromných výdavkov na šport v Poľsku a Maďarsku.

Dominantnú časť súkromných výdavkov tvoria výdavky na účasť na športových podujatiach, z čoho vyplýva, že pre obyvateľov Slovenska je „*primárne dôležitejšie športovať ako len pasívne navštevovať športové podujatia*“.

Navyše, z analýzy pomeru medzi súkromnými a verejnými výdavkami na šport vyplýva, že súkromné výdavky na šport sú na Slovensku 2,79 násobne väčšie ako verejné výdavky na šport. V súčasnosti má teda 1 euro z verejných zdrojov vložených do verejných výdavkov na šport potenciál naštartovať spotrebu domácností na šport o 2,79 euro. Šport má pritom potenciál akcelerovať rast HDP v pomere 1 euro verejných výdavkov ku 4,07 euro súkromných výdavkov.

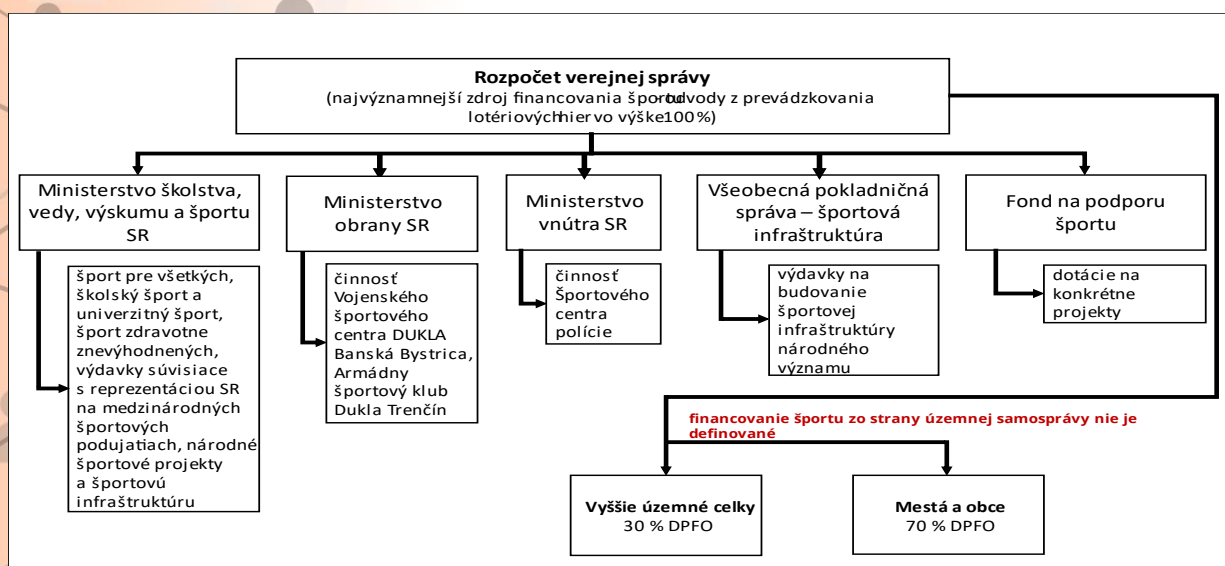
Vyčíslený potenciál akcelerácie rastu HDP efektívnym zvýšením verejných výdavkov na šport vychádza z komplexného spracovania dát zo Satelitných účtov a ďalších databáz, ktoré v sebe komprimuje oficiálny štatistický úrad EÚ – EUROSTAT.

Predpokladom dosiahnutia potenciálu je však implementovať ucelený a stabilný program rozvoja športu s dôrazom na aplikáciu princípov decentralizácie verejných výdavkov a ich presun na športové organizácie, samosprávne kraje a obce.

Konkrétne je potrebné realizovať národné programy rozvoja športu s využitím miestnych akčných skupín, ktoré spolupracujú so športovou samosprávou, a to jednak pri obnove športovej infraštruktúry, ako aj pri iniciatívach, ktoré sa týkajú zvyšovania intenzity pohybovej činnosti u všetkých vekových kategórií.

Koncepcia financovania športu v SR z roku 2017 však definovala model financovania slovenského športu z pohľadu verejných zdrojov ako centralizovaný, dominantne postavený na prerozdeľovaní verejných zdrojov prostredníctvom štátneho rozpočtu s doplnkovou úlohou územných samospráv pri financovaní čiastkových regionálnych a miestnych priorit v oblasti športovej činnosti.

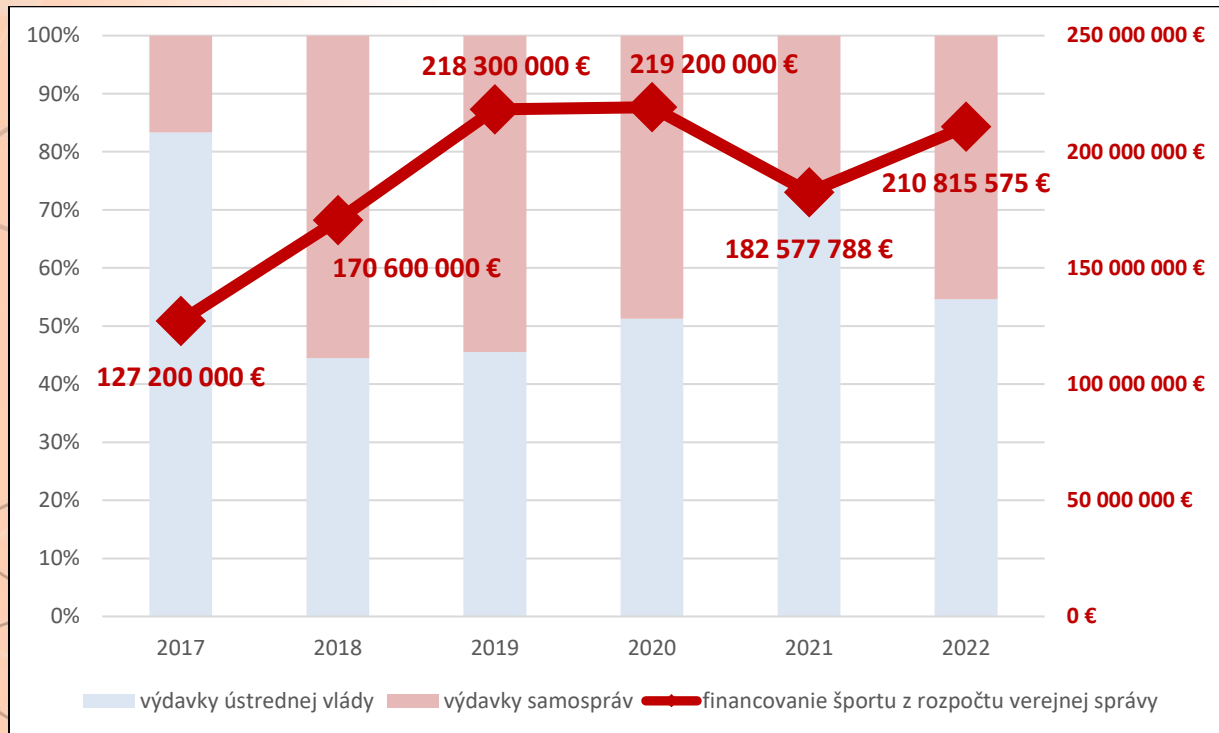
Obrázok 2: Schéma financovania slovenského športu z pohľadu verejnej správy

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štruktúra verejných výdavkov na šport je značne nestabilná, čo je dané hlavne nestabilnými výdavkami územných samospráv do rozvoja športu. Nestabilné samosprávne výdavky na šport sú výsledkom absentujúcich koncepčných materiálov rozvoja športu a nekoordinovaného prístupu k jeho rozvoju a k napĺňaniu regionálnych a miestnych priorít v tejto oblasti.

Graf 9: Skladba celkových výdavkov verejnej správy na šport a ich celkový objem

Výdavky samospráv – dopočet z údajov o celkových výdavkoch na šport verejnej správy (EUROSTAT)
 Výdavky ústrednej vlády – súčet výdavkových titulov týkajúcich sa športu v kapitole MŠVVaŠ SR
 Financovanie športu z rozpočtu verejnej správy – EUROSTAT [General government expenditure by function (COFOG)]

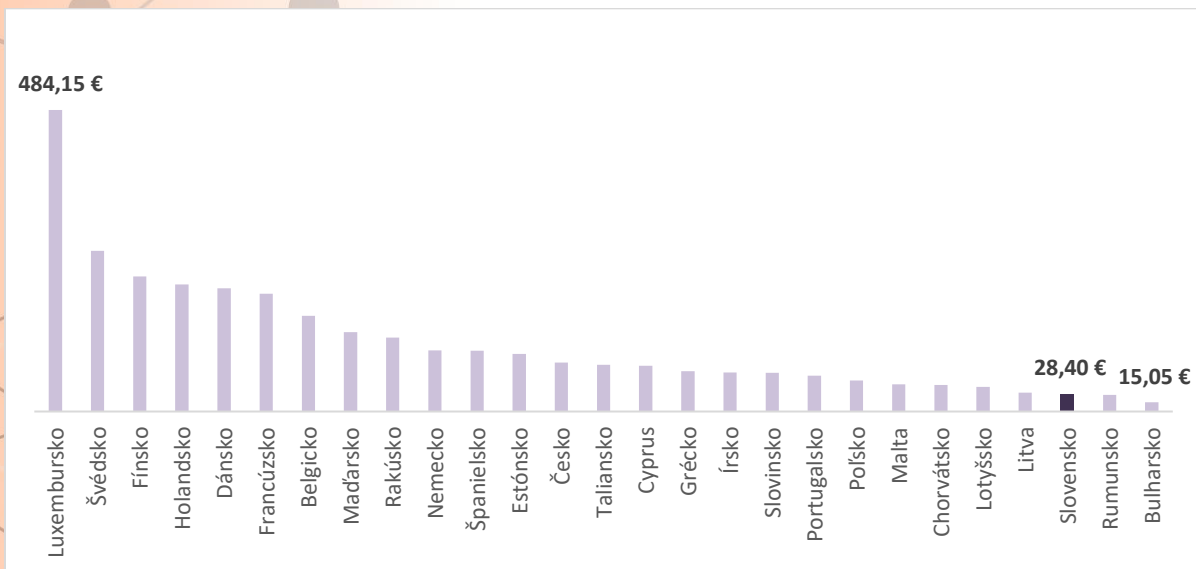
Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EUROSTAT a rozpočtov verejnej správy SR

Súčasný systém financovania prispieva k tomu, že je veľmi obtiažne verifikovať skutočné výdavky na šport realizované predovšetkým zo strany samospráv a zároveň takmer nemožné identifikovať konečných beneficentov verejných výdavkov na šport pri viacerých podporných tituloch.

Netransparentný prístup k financovaniu slovenského športu z verejných zdrojov tak prispieva k stagnácii slovenského športu a k veľmi nízkym štatisticky vykazovaným verejným výdavkom na šport v prepočte na obyvateľa v rámci európskeho porovnania krajín.

Verejné výdavky na šport na obyvateľa sú na Slovensku, po Bulharsku a Rumunsku, najmenšie v rámci celej EÚ. Napríklad, verejné výdavky na šport na Slovensku predstavujú iba 36 % verejných výdavkov na šport v Českej republike, iba 24 % z verejných výdavkov na šport v Rakúsku a len 26 % oproti priemeru krajín EÚ.

Graf 10: Objem verejných výdavkov na šport v prepočte na obyvateľa

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EUROSTAT a rozpočtov verejnej správy SR (priemer rokov 2014-2021)

Nekoncepčný prístup k rozvoju športu a stagnácia jeho financovania z verejných zdrojov súvisí najmä s tým, že v podmienkach SR neexistuje oficiálne vládou prijatá stratégia venovaná športu naprieč všetkými úrovňami riadenia. Práve takýto strategický prístup, ktorý je základom plánovania aktivít je hlavným nástrojom efektívneho financovania. Určuje priority vykonané v správnom čase a na správnom mieste tak, aby priame pozitívne vplyvy a pozitívne externality investovaných finančných prostriedkov boli čo najväčšie.

SOŠV takúto stratégiu dokázal zostaviť a prijali ju všetci jeho členovia jednohlasne. S cieľom zvýšenia spoločenského a ekonomického postavenia športu na Slovensku, ktoré bude

zodpovedať jeho prínosom pre spoločnosť a štátny rozpočet, bola vízia formulovaná nasledovne:

„Zdravé a aktívne Slovensko, ktoré cez udržateľný, inovatívny a inkluzívny systém športu rozvíja a propaguje jeho spoločenský a ekonomický význam“.

Odborná športová verejnosť a zostavovatelia Stratégie športu 2030 pritom vnímajú, že verejné financie majú svoje limity dané Paktom rastu a stability, a že je potrebné v rámci športu prioritizovať koncept jeho rozvoja, ktorý má reálny potenciál zvýšiť blahobyt spoločnosti a prioritne investovať do tých oblastí športu, ktoré prinášajú najvyššiu hodnotu za peniaze.

1.3.3. FINANCOVANIE KOMPETENCIÍ SAMOSPÁV V OBLASTI ŠPORTU

Ako bolo uvedené v kapitole 1.2 Legislatívny rámec športu v SR, kompetencie a pôsobnosti územnej samosprávy v oblasti telesnej kultúry a športu sú jednoznačne definované, avšak ich financovanie je zabezpečené z hľadiska formy administrácie len všeobecne a z hľadiska objemu neadresne a nepostačujúco, čo je v ostrom kontraste s formou a spôsobom financovania športu zo štátneho rozpočtu, ktoré sa sústreďuje predovšetkým na dotačnú podporu národných športových zväzov a vybraných vrcholových športovcov.

Základným koncepčným dokumentom pre financovanie telesnej kultúry a športu by mala byť koncepcia rozvoja športu na podmienky samosprávneho kraja, resp. obce, ktorá však nepatrí medzi štandardizované dokumenty, čo znamená, že nie je zákonom alebo iným vykonávacím predpisom stanovený minimálny rozsah, povinné časti a štandardná forma. Dôsledkom toho je, že každá obec a samosprávny kraj spracúva koncepciu rozvoja športu s individuálnou platnosťou, v individuálnej štruktúre a s individuálnym rozsahom, čím nie je zabezpečená porovnateľnosť týchto koncepčných dokumentov, tak z hľadiska časovej následnosti v rámci jednej samosprávnej jednotky, ako aj medzi samosprávnymi jednotkami navzájom.

Jediné čo zákon č. 440/2015 Z. z. o športe v tejto súvislosti hovorí je, že právomoci, najmä koncepčné, sa upravujú pri dodržaní nezávislosti koncepčných dokumentov obce od koncepčných dokumentov samosprávneho kraja (a naopak), pričom v oboch prípadoch je potrebné pri ich tvorbe vychádzať z koncepčných dokumentov na úrovni štátu.

Strešným koncepčným dokumentom v oblasti športu na národnej úrovni je Konceptia športu 2022 – 2026, schválená uznesením vlády SR č. 165/2022 zo dňa 9.3.2022.

Z pohľadu zafinovania postavenia samospráv pri rozvoji športu na Slovensku však tomuto koncepčnému dokumentu chýba ambícia kompetenčne a finančne posilniť miestne a obecné samosprávy, ktoré by v takomto prípade dokázali v oveľa väčšej miere podporovať činnosť športových klubov, prispievať k výstavbe a prevádzke športovísk a podieľať sa na organizácii domácich aj medzinárodných športových podujatí. Pre tento účel je dôležité, aby na Slovensku prebehla reforma verejnej správy s dôrazom na územnú samosprávu a prepojenie samospráv, športových zväzov s podnikateľským sektorom.

1.3.4. NÁVRH SYSTÉMU PODPORY ŠPORTU NA ÚROVNI ÚZEMNÝCH SAMOSPRÁV

Rámec pôsobnosti územných samospráv v oblasti telesnej kultúry a športu je jednoznačne daný platným legislatívnym rámcom. Sumárne je možné rámec pôsobnosti územných samospráv ohraničiť na:

- a) správu, údržbu a rozvoj miestnej a regionálnej športovej infraštruktúry; a
- b) rozvoj podmienok pre športovanie verejnosti.

Efektívnym napĺňaním svojho kompetenčného rámca v oblasti telesnej kultúry a športu územná samospráva významne prispieva k trom hlavným faktorom rozvoja hospodárstva a spoločnosti: faktor zdravia faktor hospodárskeho rastu a faktor udržateľného rastu vidieckej zamestnanosti.

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v Globálnom akčnom pláne fyzickej aktivity 2018-2030²² uvádza, že vykonávaním športových aktivít v dĺžke 60 min. denne na obyvateľa vo veku 15 – 64 rokov znížime výskyt neprenosných chorôb o 10 % oproti súčasnosti.

Výdavky na liečbu neprenosných chorôb tvoria až 58 % celkových výdavkov na zdravotnú starostlivosť. Celkové výdavky na zdravotnú starostlivosť tvoria v priemere rokov 2015 – 2022

²² Svetová zdravotnícka organizácia: Globálny akčný plán fyzickej aktivity 2018 – 2030. Dostupné online na: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187>

až 7,57 % HDP. Pravidelná fyzická aktivita v zmysle odporúčania WHO má teda potenciál ušetriť 280 – 400 miliónov eur z celkových ročných výdavkov na zdravotnú starostlivosť.

Prepočty potenciálnych úspor na výdavkoch zdravotnej starostlivosti obsahujú aj závery ekonomického fóra v Davose v roku 2009, na ktorom sa konštatovalo, že „každý dolár investovaný do športu ušetrí štyri doláre v zdravotníctve“.²³

Pokiaľ ide o faktor hospodárskeho rastu, šport je potrebné vnímať ako odvetvie priemyslu, pretože produkuje tovary (športové podujatia, športové pomôcky) a služby (tréningové služby, poradenstvo), taktiež na seba viaže vládnu a súkromnú spotrebu a generuje investície a medzinárodný obchod.

V súčasnosti tvorí spotreba, investície a medzinárodný obchod v oblasti športu na Slovensku v priemere 0,68 % HDP, pričom potenciál, ktorý vyčíslila Konceptia rozvoja športu 2030, je na úrovni 1,23 % HDP. Taktiež multiplikátor verejných výdavkov v oblasti športu je na Slovensku jeden z najvyšších, v porovnaní s inými oblasťami národného hospodárstva, pričom v súčasnosti generuje 1 euro verejných výdavkov do športu spotrebu domácností na šport a športové aktivity na úrovni 2,79 euro a potenciál multiplikátora verejných výdavkov v oblasti športu je až na úrovni 4,07 euro.

Rast podielu športu a športových aktivít na HDP v sebe nevyhnutne obsahuje aj rast zamestnanosti. Ako identifikovala Konceptia rozvoja športu 2030, šport vie generovať udržateľné pracovné miesta, a to predovšetkým vo vidieckych regiónoch, pričom verejné výdavky na vytvorenie 1 pracovného miesta v oblasti športu dosahujú len 2/3 výšky investičných stimulov pre priame zahraničné investície v rokoch 2008 – 2017 prepočítaných na 1 vytvorené pracovné miesto. Potenciál športu pri vytváraní nových pracovných miest je na úrovni 21,5 tisíc nových pracovných miest do roku 2035.

²³ Svetové ekonomické fórum – Hlavné závery. 2009. Dostupné online na: <https://www.weforum.org/agenda/2009/03/outcomes-from-the-world-economic-forum-annual-meeting-2009-in-davos/>

Pre dosiahnutie potenciálu vyššie uvedených pozitívnych účinkov je potrebné zabezpečiť efektívne napĺňanie kompetenčného rámca pre územné samosprávy, čo nevyhnutne predpokladá:

- a) systémovú modernizáciu športovej infraštruktúry;
- b) rozvoj programov podpory športovania verejnosti; a
- c) vypracovanie koncepcií rozvoja športu na úrovni samosprávnych krajov, miest a obcí.

Systémová modernizácia športovej infraštruktúry

Financovanie slovenského športu je jedno z najnižších v EÚ. Objem verejných výdavkov do športu v prepočte na obyvateľa činí v priemere 37,37 eur ročne, čo je o 60 % menej ako priemer V4 a o takmer 50 % menej ako priemer najmenej rozvinutých krajín EÚ. Naproti tomu, každý obyvateľ SR vynakladá ročne na šport v priemere až 79,17 eu súkromných výdavkov, čo je na úrovni priemeru krajín V4.

Navyše, z dôvodu absolútne nesystémového prístupu k financovaniu slovenského športu sme sa dostali do štádia, že športové kluby a majitelia športovej infraštruktúry nemôžu systematicky plánovať investície, čím sa prehľbuje investičný dlh na športovej infraštruktúre, ktorý dosahuje v súčasnosti, podľa Stratégie športu 2030, objem 450 miliónov eur. Pritom len objem nevyčerpaných eurofondov od roku 2007, ktoré sme vrátili do Bruselu, dosahuje úroveň 603 miliónov eur a reálne hrozí, že Slovenská republika v programovom období 2014 – 2020 nevyčerpá ďalšie takmer 4 miliardy eur.

Tabuľka 2: Priebeh čerpania finančných prostriedkov z programov EÚ v programovom období 2007-2013 a v programovom období 2014-2020

	programové obdobie 2007 - 2013		programové obdobie 2014 - 2020	
	rok	sumár	rok	sumár
1. rok	2007	315 635 716 €	2014	0 €
2. rok	2008	546 525 707 €	2015	210 587 499 €
3. rok	2009	810 097 776 €	2016	793 111 878 €
4. rok	2010	1 399 897 639 €	2017	1 263 206 990 €
5. rok	2011	1 368 131 836 €	2018	2 088 113 186 €
6. rok	2012	1 797 328 523 €	2019	1 957 029 927 €
7. rok	2013	1 530 573 716 €	2020	2 277 824 767 €
rok n+1	2014	895 823 305 €	2021	787 891 341 €
rok n+2	2015	3 030 643 389 €	2022	3 097 696 000 €

				+ spolufinancovanie 575 100 000€
rok n+3	2016	1 197 365 512 €	2023	3 042 461 000 €
				+ spolufinancovanie 703 768 000 €
Celková alokácia		13 495 239 562 €		20 740 453 017 €
Nevyčerpaný objem alokácie ku koncu programového obdobia		603 216 443 €		3 943 662 429 €

Zdroj: vlastné spracovanie na základe rozpočtu verejnej správy na roky 2022 – 2024, rozpočtu verejnej správy na roky 2023 – 2025 a štatistiky čerpania finančných prostriedkov z programov EÚ – <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/SK>

Východiskom pre podporu športu z programov EÚ je schválený Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027²⁴, ktorý definoval priestor pre podporu športu nasledovne:

- a) zlepšenie dostupnosti infraštruktúry zabezpečujúcej komplexný rozvoj osobností v procese vzdelávania a odbornej prípravy aj so zameraním na fyzickú kondíciu a šport zvýši kvalitu a účinnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy;
- b) potenciál pre komunitný rozvoj predstavuje podpora dobudovania športovej infraštruktúry v regiónoch SR;
- c) rozšírenie a skvalitnenie možností športovať, predovšetkým pre rekreačných a amatérskych športovcov, zvýšenie možnosti a kapacity pre šport detí a mládeže na lokálnej i regionálnej úrovni podporí sociálny rozvoj jednotlivých území.

V rámci daných limitov je preto možné efektívne vytvárať konkrétny priestor na podporu športu predovšetkým v Európskom fonde regionálneho rozvoja (EFRR).

Efektívne naštartovanie rozvoja športu prostredníctvom vytvorenia využiteľného priestoru pre financovanie revitalizácie a dobudovania športovej infraštruktúry z európskych programov predpokladá, že:

- a) športová infraštruktúra národného významu bude financovaná prostredníctvom tzv. národných projektov, ktorých výhodou je využitie možného prieniku oblastí podpory na

²⁴ MIRRI SR: Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027.

Dostupné online na: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/11/V%C3%BDchodiskov%C3%BD-n%C3%A1vrh-prior%C3%ADt-SR-pre-PS-2021-2027-final-upraven%C3%BD-po-RV.pdf>

základe komplementarít a synergií identifikovaných v partnerskej dohode platnej na príslušné programové obdobie, čo umožňuje kumulovať nevyčerpané zostatky alokácií štrukturálnych fondov, efektívne ich združovať a systematicky financovať investične náročné projekty športovej infraštruktúry na základe investičného plánu;

b) športová infraštruktúra regionálneho významu bude financovaná z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, nakoľko ide o priamy nástroj financovania investícií regionálneho významu; a

c) športová infraštruktúra miestneho významu bude financovaná prostredníctvom samospráv, pomocou nástrojov na podporu integrovaného rozvoja vidieka, nakoľko zodpovednosť za rozvoj územia, napĺňanie stratégie, výber a kontrolu podporených projektov musia prebrať samosprávne kraje, mestá a obce, ktoré najlepšie poznajú potreby, problémy i prednosti svojho regiónu.

Opodstatnenosť financovania modernizácie športovej infraštruktúry z finančných prostriedkov programov EÚ ukazujú aj závery Analýzy socioekonomického prínosu neziskového sektora a stavu a trendov rozvoja občianskej spoločnosti, ktorá vychádza zo spracovania dotazníkového prieskumu z roku 2019, ktorého respondentmi bolo, v oblasti športu, 200 mimovládnych organizácií s primárnou orientáciou na šport. Zo záverov vyplýva, že:

a) organizácie pôsobiace v oblasti športu sa takmer vôbec nevenujú vekovej skupine 51 a viac rokov;

b) najviac organizácií (45 %) pôsobí na miestnej úrovni;

c) za najväčšiu brzdú v rozvoji športových aktivít je považované nedostatočné financovanie, pričom 92 % organizácií uviedlo zahraničné verejné a súkromné zdroje ako nedostupné a až 75 % organizácií takto označilo aj domáce verejné zdroje; a

d) počet dobrovoľníkov dvojnásobne presahuje počet zamestnaných ľudí v športe (najčastejšie však ide o dohody mimo hlavný pracovný pomer).

Je pochopiteľné, že realizácii potrebných investícií do športovej infraštruktúry by mala predchádzať jej komplexná pasportizácia. Tejto problematike je venovaná samostatná kapitola v rámci tejto analýzy (pozri kapitolu 2.1.).

Rozvoj programov podpory športovania verejnosti

Programy podpory športovania verejnosti sú intenzívne implementované vo viacerých členských štátoch EÚ. Ako príklad je možné uviesť: program „Sport after school pass“ (Belgicko), program „Finnish schools on the move“ (Fínsko), program „Plavecká škola“ (Grécko), program „Sport di classe“ (Taliansko), či program „Szkolny klub sportowy“ (Poľsko).

Vzhľadom na regionálne špecifiká a neexistenciu systémového financovania športu na samosprávnej úrovni je žiaduce, aby sa Slovenská republika vydala cestou podpory programov športovania verejnosti prostredníctvom zapojenia samosprávnych krajov, miest a obcí s metodickým dohľadom SOŠV ako strešnej organizácie športu, pri uplatnení týchto hlavných princípov:

a) účelom programov by malo byť zvýšenie účasti verejnosti na pohybových aktivitách tak, aby bolo možné dosiahnuť odporúčaný cieľ WHO v oblasti denného času využitého na športové aktivity v rozsahu 60 minút denne do roku 2035 s naplnením merateľných ukazovateľov pre každú z hlavných vekových skupín obyvateľov:

- priemerný čas trávený organizovanými mimoškolskými pohybovými aktivitami detí od 5 do 14 rokov v rozsahu 100 minút týždenne;
- priemerný čas rehabilitačných aktivít seniorov vo veku 65+ v rozsahu 35 minút týždenne;
- priemerný čas trávený organizovanými mimoškolskými pohybovými aktivitami mládeže od 15 do 19 rokov v rozsahu 100 minút týždenne;
- priemerný čas trávený organizovanými voľnočasovými pohybovými aktivitami obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov v rozsahu 45 minút týždenne;

b) základom pre definovanie programov podpory športovania verejnosti by mali byť programy rozvoja športu pre všetkých ako povinnej súčasti Koncepcie rozvoja športu na úrovni samosprávneho kraja, ktorá by mala obsahovať prehľad športovej infraštruktúry na danom území, záväzný harmonogram a parametre verejných, voľne prístupných, organizovaných pohybových aktivít;

c) voľba programov by mala byť v zásade voliteľná, ale musí byť preukázané, že ide o programy, ktoré zvýšia prístupnosť verejnosti k pohybovým aktivitám;

d) povinnou súčasťou podpory športovania verejnosti by sa mali stať:

- poskytovanie 100 % úľavy na poplatkoch spojených s organizovanými športovými aktivitami pre deti a mládež zo sociálne deprivovaných domácností;

- poskytovanie bezplatných kurzov fyzickej rehabilitačnej aktivity pre seniorov, a to v rámci denných a pobytových zariadení sociálnych služieb na území vyššieho územného celku; a

- iniciatíva „Otvorené dvere“, v rámci ktorej koordinátori ponechajú svoje športové zariadenia po skončení oficiálnych otváracích hodín (počas víkendov a večer) otvorené pre rodiny, ľudí žijúcich v blízkosti atď., aby mohli športovať.

Primárnym benefitom pre športové zariadenia v súkromnom vlastníctve, ktoré sa zaviažu participovať na programoch podpory športovania verejnosti, by malo byť, že takéto zariadenia sa automaticky stanú kritickou športovou infraštruktúrou s investičnou prioritou z hľadiska financovania modernizácií z programov EÚ a z ostatných verejných zdrojov.

Z hľadiska bežného financovania programov podpory športovania verejnosti je možné uvažovať o dvoch typoch financovania, a to o:

a) neadresnom financovaní prostredníctvom rozšírenia podielových daní o daň z príjmu právnických osôb a daň z príjmu vyberanú zrážkou; alebo

b) adresnom financovaní prostredníctvom normatívu na obyvateľa, poskytovaného vo forme dotácie na obyvateľa a rok v pevnej výške, určenej oznámením MŠVVaŠ SR na základe schválenej koncepcie rozvoja športu na úrovni samosprávneho kraja resp. obce.

V prípade využitia adresného spôsobu financovania by mal byť právnym základom zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci) s definovaným účelom pomoci podľa § 3 ods.2 zákona č. 358/2015 Z. z. a notifikovaná schéma štátnej pomoci.

Vypracovanie koncepcií rozvoja športu na úrovni samosprávnych krajov, miest a obcí

Návrh nového systému podpory športu v regiónoch predpokladá komplexnú metodickú a procesnú prípravu, ktorá zahŕňa tieto aspekty:

- a) metodiku zostavovania koncepcií rozvoja športu na úrovni samosprávnych krajov a miest a obcí a kontrolu plnenia ich merateľných ukazovateľov;
- b) procesnú podporu tvorby koncepcií rozvoja športu zo strany ZMOS a SOŠV; a
- c) monitoring implementácie a vyhodnocovania programov športovania verejnosti v spolupráci so ZMOS a SOŠV.

Metodika zostavovania koncepcií rozvoja športu

Koncepcia rozvoja športu na úrovni samosprávneho kraja by sa mala zostavovať na základe princípov partnerskej spolupráce a z podkladov z miest a obcí v rámci samosprávneho kraja.

Schvaľovaná by mala byť na obdobie 7 rokov a mala by kopírovať obdobie platnosti Partnerskej dohody, ktorá je základným programovým dokumentom na čerpanie finančných prostriedkov z programov EÚ.

Z hľadiska štruktúry by sa koncepcia rozvoja športu mala skladať z nasledovných povinných súčastí:

- a) charakteristika súčasného stavu rozvoja športu na území samosprávneho kraja, v rámci ktorej by sa mali špecifikovať pohybové a športové aktivity podľa hlavných vekových skupín

obyvateľov, súčasný efektívny dopyt po amatérskych pohybových a športových aktivitách, súčasná podpora profesionálnych a poloprofesionálnych športových aktivít, prehľad športovej infraštruktúry na území samosprávneho kraja podľa vlastníckych vzťahov, stav špecifikovanej športovej infraštruktúry a vyčíslenie investičného dlhu, využívanie športovej infraštruktúry a jej prevádzkové hospodárenie a súčasný stav podpory prevádzkovania športovej infraštruktúry;

b) potenciál rozvoja športu na území samosprávneho kraja, v rámci čoho by sa mal identifikovať potenciál participácie na amatérskych pohybových a športových aktivitách podľa typu športovej aktivity a hlavných vekových skupín obyvateľstva, potenciál rozvoja profesionálnych a poloprofesionálnych športových aktivít, potenciálna kapacita športovej infraštruktúry z pohľadu návštevnosti na športových podujatiach a participácie na športových a pohybových aktivitách a podmienky dosiahnutia potenciálu;

c) ciele rozvoja športu na území samosprávneho kraja, v rámci ktorých by sa mala zdefinovať sústava cieľov a vzťahu medzi nimi, osobitne pre amatérske športové a pohybové aktivity a profesionálny a poloprofesionálny šport, súlad cieľov s prioritami politiky súdržnosti, s územnými plánmi samosprávnych jednotiek na území samosprávneho kraja, Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja, komunitnými plánmi sociálnych služieb, energetickými koncepciami, programami rozvoja bývania, miestnymi územnými systémami ekologickej stability a adaptačnými stratégiami na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy samosprávnych jednotiek v rámci samosprávneho kraja;

d) opatrenia na splnenie zdefinovaných cieľov rozvoja športu na území samosprávneho kraja v štruktúre - názov opatrenia, typ opatrenia, finančná alokácia na opatrenie, zdroj financovania opatrenia, intervenčná logika opatrenia, predpokladané efekty opatrenia a predpoklady realizácie opatrenia; a

e) sumár merateľných faktorov zatriedených do 3 skupín faktorov, a to - faktor zdravia, faktor hospodárskeho rozvoja samosprávneho kraja a faktor zvyšovania regionálnej zamestnanosti.

Na vyššie špecifikovanú koncepciu rozvoja športu na úrovni samosprávneho kraja by mali nadväzovať mestá a obce samosprávneho kraja ročnými programami rozvoja športovania verejnosti ako hlavnými implementačnými dokumentami rozvoja športu na území základných územnosprávnych jednotiek.

Kontrola plnenia merateľných ukazovateľov koncepcií rozvoja športu

Kontrola sa vo všeobecnosti chápe ako proces sledovania, rozboru a prijatia záverov. Zahŕňa zisťovanie odchýlok medzi plánovanými a skutočne dosahovanými hodnotami parametrov sledovania, ako aj rozhodovanie o protiopatreniach, t. j. o preverení účinnosti prijatých opatrení a prípadnom zavedení sankcií.²⁵

Kontrola merateľných ukazovateľov koncepcií rozvoja športu spočíva v monitorovaní priebehu jednotlivých procesov implementácie rozvojových cieľov v oblasti športu a v prípade potreby ich korigovanie v súlade s priebehom implementácie. Z vyššie uvedeného vyplýva, že kontrolu nie je možné chápať len ako jednostranne zameranú aktivitu, ale ako komplexnú aktivitu, ktorá poníma všetky prebiehajúce procesy podmieňujúce dosahovanie stanovených cieľov.

Základom pre efektívny výkon kontroly plnenia merateľných ukazovateľov pre zabezpečenie optimálnej „hodnoty za peniaze“ je:

- a) štandardizácia strategických a implementačných dokumentov rozvoja športu na úrovni samosprávnych jednotiek tak, aby obsahovali jednotnú štruktúru, jednotnú úroveň rozsahu spracovania a jednotný systém stanovenia merateľných ukazovateľov, ktoré by mali byť porovnateľné jednak na úrovni samosprávnych jednotiek a jednak na úrovni plnenia cieľov Partnerskej dohody a ostatných programových dokumentov v oblasti čerpania finančných prostriedkov z programov EÚ;
- b) dobudovanie ISŠ tak, aby sa stal miestom evidencie všetkých verejných zdrojov v podobe dotácií a iných finančných príspevkov plynúcich do podpory športových a pohybových aktivít a revitalizácie a podpory prevádzky športovej infraštruktúry z verejných zdrojov; a

²⁵ HORVÁTH & PARTNERS. 2004. Nová koncepcie controllingu. 1. české vyd. Praha: Profess Consulting s.r.o.

c) pravidelné vyhodnocovanie ročných programov športovania verejnosti a vykonaných opatrení rozvoja športu v rámci koncepcie rozvoja športu na úrovni samosprávneho kraja.

Monitoring implementácie koncepcií rozvoja športu a vyhodnocovania programov športovania verejnosti

Základnými oblasťami monitoringu implementácie koncepcií rozvoja športu a vyhodnocovania programov športovania verejnosti by mali byť:

- a) finančná a vecná udržateľnosť aktivít, ktoré prispievajú k plneniu cieľov a merateľných ukazovateľov;
- b) vízia realizovateľnosti aktivít v danom čase, priestore a s danými kapacitami;
- c) nevyhnutnosť aktivít v kontexte platných koncepcií rozvoja športu na území samosprávneho kraja a ich synergické efekty;
- d) environmentálne, sociálne a ekonomické benefity aktivít.

Priebežný monitoring a vyhodnocovanie programov športovania verejnosti by mali byť zabezpečované v troch rovinách:

- a) na úrovni štátnej správy by mali plnenie cieľov koncepcií rozvoja športu sledovať MŠVVaŠ SR a FNPŠ, a to najmä z pohľadu súladu cieľov a opatrení s programovými dokumentami európskych programov a plnenia podmienok udržateľnosti projektov financovaných z verejných zdrojov;
- b) na úrovni verejnej správy by mal plnenie cieľov koncepcií rozvoja športu sledovať a vyhodnocovať ZMOS v spolupráci s SOŠV ako strešnou organizáciou športu na Slovensku, a to najmä z pohľadu plnenia stanovených merateľných ukazovateľov; a
- c) na úrovni miestnej samosprávy by mala plnenie cieľov programov športovania verejnosti sledovať príslušná obec v spolupráci s SOŠV, a to najmä z pohľadu splnenia kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov zadaných programov.

2. ŠPORTOVÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Výstavba a prevádzka športovísk patrí k hlavným formám, akými sa samosprávy na Slovensku podieľajú na podpore športu a pohybových aktivít obyvateľstva. V tejto kapitole sa analýza sústreďuje na aspekty súvisiace s trvalou udržateľnosťou v rámci rozvoja športovej infraštruktúry v podmienkach Slovenska. Postupne sa zameria na problematiku databázy športovej infraštruktúry a následne na vybrané aspekty súvisiace s udržateľnosťou v rámci výstavby športovísk a ich prevádzky. Zvláštna pozornosť je venovaná oblasti energetickej hospodárnosti športovísk.

2.1. DATABÁZA ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Budovanie a dlhodobá prevádzka databázy športovej infraštruktúry patrí k jednému z dôležitých predpokladov z hľadiska jej udržateľného rozvoja. Databáza totiž poskytuje informácie, ktoré umožňujú získať lepší prehľad o aktuálnom stave športovísk a realizovať tak zodpovednejšie rozhodnutia, ktorými je možné eliminovať niektoré z negatívnych dopadov súvisiacich s realizáciou nových projektov.

Údaje, ktoré databázy športovej infraštruktúry poskytujú, je možné využiť napríklad pri vypracovaní koncepcií rozvoja športu tak na celonárodnej, regionálnej, ako aj miestnej úrovni. Zároveň je ich možné využiť v rámci rozhodovacieho procesu súvisiaceho s financovaním projektov športovísk, pri hodnotení ponuky a dostupnosti športovísk, ako aj v rámci vedeckého výskumu či online služieb prevádzkovaných rôznymi operátormi.

Nakoľko celonárodná databáza športovej infraštruktúry na Slovensku stále nie je k dispozícii, z pohľadu budovania a prevádzky databáz športovej infraštruktúry je vhodné sa oprieť o zahraničné skúsenosti.

Databázy športovej infraštruktúry existujú a fungujú v rôznych krajinách. Z mimoeurópskych krajín je možné spomenúť napríklad Kanadu²⁶. Dôležitosť existencie celonárodného registra

²⁶ Pozri <https://www.statcan.gc.ca/en/lode/databases/odrsf>

športovísk pre rozvoj športu v krajine si uvedomujú aj v Austrálii, kde sa jeho vybudovanie objavilo aj medzi cieľmi v rámci stratégie rozvoja športu SPORT 2030²⁷.

Pre účely tejto analýzy sa však pozornosť sústredila na databázy vybraných európskych krajín s dôrazom práve na úlohu miestnych samospráv pri ich budovaní a prevádzke.

2.1.1. ZAHRANIČNÉ SKÚSENOSTI S BUDOVANÍM A PREVÁDZKOU DATABÁZY ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Databáza športovej infraštruktúry - Fínsko

Fínska databáza športovej infraštruktúry *LIPAS*²⁸ je v prevádzke už viac ako 30 rokov, pričom jej posledná modernizovaná verzia bola publikovaná v roku 2019. LIPAS je celonárodný informačný systém, ktorý je spravovaný Fakultou telesnej výchovy na Univerzite v Jyväskylä a financovaný z prostriedkov Ministerstva školstva a kultúry. Obsahuje informácie o športoviskách vo vlastníctve obcí aj súkromných subjektov. Momentálne obsahuje informácie o viac ako 41 000 športoviskách.

Z hľadiska zberu a aktualizácie dát ich poskytovanie nie je ošetrené žiadnou legislatívou, ktorá by vlastníkom športovísk ukladala povinnosť na ich poskytovanie. Koordinátor projektu Lipas Tapani Laakso v rámci emailovej konzultácie s autorom uviedol, že majitelia športovísk, ktorí žiadajú o financovanie zo štátnych zdrojov, majú napriek tomu povinnosť poskytnúť údaje o športovisku ešte pred realizáciou príslušnej platby. To však nemá zásadný vplyv na obsah databázy, keďže to nemotivuje majiteľov športovísk aktualizovať údaje na pravidelnej báze. Hlavným motivačným faktorom a prínosom pre majiteľov športovísk je jeho otvorenosť a možnosť zdieľať jeho údaje s ďalšími externými službami, čo zvyšuje informovanosť verejnosti o športoviskách. Prevádzkovateľ databázy sa usiluje o tzv. „mäkký“ prístup, v rámci

²⁷ V rámci stratégie je uvedený cieľ, v rámci ktorého sa štát zaväzuje vybudovať databázu športovej infraštruktúry a v spolupráci s miestnou samosprávou a národnými športovými organizáciami vyvinúť národný prístup k zmapovaniu športovísk v celej Austrálii (chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbjnjjiahp/https://www.sportaus.gov.au/__data/assets/pdf_file/0005/677894/Sport_2030_-_National_Sport_Plan_-_2018.pdf).

²⁸ Pozri <https://www.lipas.fi/etusivu>

ktorého poskytuje majiteľom športovísk asistenciu a školenia, aby proces poskytovania údajov bol čo najprístupnejší a najjednoduchší.

Ministerstvo školstva a kultúry a Univerzita v Jyväskylä spolupracujú na budovaní databázy so Združením miestnych a regionálnych samospráv, s národnými športovými zväzmi a inými športovými organizáciami, ako aj so súkromnými prevádzkovateľmi.

Za samosprávy majú zodpovednosť za poskytovanie údajov obecní pracovníci odboru športu. Tí majú pre tento účel k dispozícii online formulár, prostredníctvom ktorého môžu dopĺňať informácie o športoviskách. Aj pre samosprávy je jedným z hlavných dôvodov poskytovania údajov skutočnosť, že databáza je budovaná ako otvorený systém s voľne dostupnými údajmi, ktoré je možné ďalej využívať. Samosprávy si tak nemusia vyvíjať vlastné digitalizované databázy, ale majú prístup k celonárodnej databáze, kde môžu sledovať nielen stav a vývoj športovej infraštruktúry vo svojej obci, ale tiež porovnávať údaje svojej obce s údajmi ostatných obcí.

Fínska databáza športovej infraštruktúry je považovaná za jednu z najkomplexnejších a najprepracovanejších databáz. Ponúka informácie o športoviskách v rámci 8 hlavných kategórií, 27 podkategórií a 136 typov športovísk. O každom športovisku zhromažďuje informácie v rámci viac ako 60 parametrov. Zbežnou kontrolou však bolo zistené, že informácie v rámci niektorých parametrov nie sú k dispozícii pre všetky športoviská, príp. sú k dispozícii iba pre niektoré roky a v ďalších rokoch neprebehlo ich doplnenie a aktualizácia (napr. informácie o návštevnosti, ročnej spotrebe tepla, elektrickej energie a vody).

Databáza sa využíva predovšetkým na politické rozhodnutia, pri tvorbe plánov rozvoja športu, ako aj pre verejnosť ako prehľad ponuky voľnočasových aktivít. Zároveň sú jej údaje využívané viac ako stovkou ďalších služieb a platforiem.

Databáza športovej infraštruktúry – Nórsko

Podobne ako v prípade Fínska aj nórska databáza športovej infraštruktúry *Anleggsregisteret*²⁹ má viac ako 30-ročnú históriu. Na rozdiel od fínskej verzie je však výlučne budovaná a prevádzkovaná Ministerstvom kultúry, ktoré je zodpovedné aj za oblasť športu. Databáza je totiž kľúčovo využívaná ako podporný zdroj informácií v rámci dotačných programov ministerstva zameraných na spolufinancovanie projektov športovej infraštruktúry.

Pre tento účel sa v Nórsku využívajú zisky z národnej lotérie, pričom tie sú ministerstvom každý rok prerozdeľované jednotlivým nórsnym okresom podľa špeciálne vytvoreného vzorca, v ktorom ako jeden z kľúčových koeficientov vystupuje práve vybavenosť športovou infraštruktúrou. Na základe výpočtu je každému okresu pridelená konkrétna suma v príslušnom roku, ktorú potom prerozdeľujú obciam na svojom území, ak predložia žiadosť o podporu projektu športovej infraštruktúry (Öhman, C. 2016, s. 13).

V prípade, že sa obce chcú uchádzať o spolufinancovanie projektu športovej infraštruktúry z prostriedkov ministerstva, to im ukladá povinnosť aktualizácie údajov v databáze športovej infraštruktúry najmenej raz ročne. V prípade, že ministerstvo nezaznamená v príslušnom roku v databáze zo strany obce žiadnu aktivitu, nie je jej umožnené požiadať o spolufinancovanie z prostriedkov ministerstva (Öhman, C. 2016, s. 23).

Aj keď sa môže zdať, že týmto spôsobom je možné zabezpečiť spoľahlivú aktualizáciu údajov v databáze, C. Öhman uvádza, že v praxi je evidentné, že informácie o športoviskách chýbajú, alebo sú nepresné (napr. v nejednom prípade sa športoviská zobrazujú na území Švédska z dôvodu nesprávne zadaných súradníc). To podľa nej súvisí aj s celkovo zastaranou verziou systému, ktorý už nie je kompatibilný so súčasným softwarovým vybavením, čo následne ovplyvňuje zložitú manipuláciu so systémom a odrádza užívateľov od jeho používania.

Nórska databáza poskytuje informácie o viac ako 70 000 športoviskách v rámci 24 kategórií a 153 typov športovísk. Na rozdiel od fínskej databázy zbiera podstatne menší počet

²⁹ Pozri <https://www.anleggsregisteret.no/>

parametrov o každom športovisku (17). Databáza okrem iného ponúka prehľad o tom, koľko financií bolo športoviskám pridelených z prostriedkov štátnej lotérie spravovaných Ministerstvom kultúry.

Okrem využitia pre účely transparentného používania verejných prostriedkov, sa informácie z databázy využívajú pre účely plánovania v oblasti športu na miestnej, regionálnej i celoštátnej úrovni.

Databáza športovej infraštruktúry - Dánsko

Tretou škandinávskou krajinou s vybudovanou databázou športovej infraštruktúry je Dánsko. Na rozdiel od Fínska a Nórska však dánska databáza *Facilitetsdatabasen*³⁰ predstavuje relatívne nový systém, keďže bola spustená až v roku 2017. Za jej budovanie zodpovedá Dánsky inštitút športových štúdií (IDAN), ktorý sa pri jej realizácii nemohol oprieť o koordináciu zo strany Ministerstva kultúry, ktoré by nejakým spôsobom zabezpečovalo spoluprácu zo strany miestnych samospráv. Podobne ako v prípade Fínska a Nórska aj v Dánsku totiž plnia miestne samosprávy rozhodujúcu úlohu pri budovaní a prevádzke športovej infraštruktúry.

V rámci konzultácie so zástupkyňou IDAN Aline van Bedaf uviedla, že počas procesu budovania databázy, ktorý trval tri roky, IDAN realizoval najskôr zber údajov z existujúcich, verejne dostupných databáz obcí či športových organizácií. Až po realizácii tohto úvodného zberu údajov pristúpil k priamemu osloveniu samospráv so žiadosťou o overenie ich správnosti. Keďže spolupráca samospráv bola založená na dobrovoľnosti, úplnosť poskytovaných údajov sa odlišovala v závislosti od oslovej samosprávy. Tento prístup ovplyvnil aj proces aktualizácie údajov v nasledujúcich rokoch. Prax totiž ukázala, že je nereálne zabezpečiť aktualizáciu na každoročnej báze. IDAN tak zvažuje aktualizáciu vo väčšom časovom horizonte.

³⁰ Pozri <https://www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/>

V súčasnosti obsahuje databáza údaje o 12 000 športoviskách, ktoré sú rozdelené v rámci 21 kategórií a 38 podkategórií. O každom športovisku sa zbierajú informácie v rámci 10 parametrov.

Aj keď v porovnaní s fínskou a nórskou databázou ide o menej komplexný systém, napriek tomu ponúka užitočné funkcionality, napr. v podobe kartografického spracovania, vrátane využitia kartogramov, ktoré znázorňujú relatívne hodnoty prepočtu počtu obyvateľov na jedno športovisko, príp. plochy územia obce na jedno športovisko a pod. Prax ukázala, že funkcionality databázy sú z pohľadu samospráv užitočné, čo sa odrazilo aj na financovaní jej prevádzky, keď na sume cca 80 000 eur ročne sa podieľajú rovnakým dielom štát a všetkých 98 municipalít.

Databáza športovej infraštruktúry - Francúzsko

Francúzska databáza športovej infraštruktúry *Les équipements sportif en France*³¹ je budovaná už od 80. rokov minulého storočia. V súčasnosti poskytuje informácie o viac ako 300 000 športoviskách nielen v rámci Francúzska, ale tiež zámorských území patriacich pod jeho suverenitu (Francúzska Polynézia, Francúzska Guayana atď.).

Na rozdiel od verzií databázy v škandinávskych krajinách je budovanie a prevádzka francúzskej databázy viac direktívne zo strany francúzskeho Ministerstva športu. To totiž pre tento účel disponuje už od roku 1984 zákonnou normou, ktorá ukladá všetkým vlastníkom športovísk povinnosť poskytovať informácie pre účely realizácie registra športovísk, a to s výnimkou športovísk slúžiacich výlučne na rodinné použitie a zariadení, za ktoré zodpovedá ministerstvo obrany³². Táto zákonná norma bola v roku 2006 nahradená Zákonom o športe, kde bola povinnosť vlastníkov športovísk ponechaná v rovnakom znení³³. Zmena nastala až s novelizáciou Zákona o športe v roku 2022, kde okrem ponechanej povinnosti vlastníkov športovísk poskytovať údaje pre účely registra športových zariadení pribudla aj povinnosť pre

³¹ Pozri <https://equipements.sports.gouv.fr/pages/accueil/>

³² Pozri článok 41 Zákona č. 84-610 o organizácii telesných a športových aktivít z 16. 7. 1984
<https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000006435234/1984-07-17/#LEGIARTI000006435234>

³³ Pozri článok L312-2 Nariadenia č. 2006-596 z 26. 5. 2006
<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGIARTI000006547667/2006-05-25/>

ministerstvá školstva a športu vypracovať register verejne dostupných miest, priestorov a zariadení, ktoré vyhovujú potrebám telesnej a športovej výchovy, ako aj vykonávaniu dobrovoľných pohybových a športových aktivít žiakov. Tieto údaje majú následne povinnosť poselať miestnym orgánom za účelom vypracovania lokálnych plánov rozvoja športu³⁴.

Športoviská v rámci databázy sú rozdelené do 28 kategórií a pri každom z nich sa zbierajú informácie v rámci 124 parametrov.

Vďaka schválenému legislatívnemu rámcu ukladajúcemu vlastníkom športovísk povinnosť poskytovania údajov sú vytvorené podmienky na dlhodobú prevádzku databázy a rozvíjania jej funkcionalít. Databáza tak v súčasnosti ponúka kartografické a tabuľkové zobrazenia, štatistické výstupy a prehľady, ktoré je možné vytvárať pre rôzne typy športovísk a rôzne územné jednotky.

Databáza športovej infraštruktúry - Anglicko

Databáza športovej infraštruktúry v Anglicku *Active Places*³⁵ je od roku 2004 budovaná a prevádzkovaná športovou organizáciou Sport England, ktorá je financovaná z dvoch tretín z verejných zdrojov (získov z lotérií) prostredníctvom Ministerstva digitalizácie, kultúry, médií a športu Veľkej Británie.

Databáza poskytuje informácie o 39 000 športových komplexoch, v rámci ktorých sa nachádza viac ako 157 000 športovísk na území Anglicka. Tie sú rozdelené do 15 hlavných typov a 62 podtypov športovísk, pričom o každom sa zbierajú informácie v rámci 120 parametrov.

Na základe emailovej konzultácie autora so zástupkyňou prevádzkovateľa databázy Liz Clarke bolo zistené, že ani v Anglicku neexistuje žiadna legislatíva, ktorá by miestnym samosprávam a ďalším vlastníkom športovísk ukladala povinnosť poskytovania údajov. Celý proces zberu údajov je založený na dobrovoľnej báze. Podobne ako vo Fínsku je aj v prípade anglickej databázy motivačným faktorom jej bohatá funkcionalita, ktorá samosprávam, športovým

³⁴ Pozri článok L312-2 Zákona č. 2022-296 z 2. 3. 2022

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000045293765

³⁵ Pozri <https://www.activeplacespower.com/>

zvázom a ďalším záujemcom ponúka užitočné nástroje potrebné pre proces strategického plánovania a rozhodovania o financovaní projektov. Zabezpečenie dopĺňania a aktualizácie údajov sa tak stáva rozhodujúcim faktorom pre funkčnosť týchto nástrojov, takže je v záujme samospráv a ostatných vlastníkov športovísk tieto údaje poskytovať.

Procesom zberu údajov je poverená súkromná spoločnosť AdetiQ, ktorá od 2. novembra 2015 nahradila spoločnosť The Leisure Database Company. Okrem zberu údajov má tiež na starosti overovanie a celkovú údržbu údajov v databáze. AdetiQ aktualizuje údaje o športoviskách priebežne predovšetkým prostredníctvom telefonických a emailových prieskumov, pričom každé športovisko je preverované minimálne raz ročne. Okrem toho bola pre jednotlivých vlastníkov športovísk postupne vyvinutá „samoobslužná“ online platforma, prostredníctvom ktorej môžu aktualizovať údaje o svojich športoviskách v reálnom čase. AdetiQ spolupracuje so Sport England na tom, aby platformu aktívne využívali všetci majitelia športovísk³⁶.

Z pohľadu ponúkaných funkcionalít predstavuje anglická databáza asi najpokročilejší systém ponúkajúci okrem bežných tabuľkových a kartografických prehľadov a štatistických výstupov za rôzne územné jednotky aj nástroje, ako je napr. „kalkulátor športovísk“, ktorý umožňuje odhadnúť dopyt po športoviskách v rámci vybranej populácie, či možnosť dynamického modelovania spádovej oblasti existujúceho alebo plánovaného športoviska v závislosti na jeho lokalizácii, vrátane jej demografickej a sociálno-ekonomickej štruktúry, či analýzy pešej a dopravnej dostupnosti.

Databáza sa tak stala užitočným nástrojom pre predstaviteľov miestnych a regionálnych samospráv pri príprave svojich rozvojových plánov a rozhodovaní o projektoch športovej infraštruktúry.

System navyše prechádza od apríla 2023 procesom prestavby, aby lepšie zodpovedal súčasným nárokom a rastúcim potrebám na poskytovanie širšieho spektra údajov a štatistických nástrojov.

³⁶ Pozri <https://adetiQ.co.uk/sport-england/>

Zároveň treba zdôrazniť, že prevádzka takto sofistikovanej databázy je pomerne drahá a ročne sa pohybuje na úrovni 1 milióna eur (zo štátneho rozpočtu). Pre porovnanie prevádzka fínskej databázy LIPAS stojí cca 120 000 eur ročne (zo štátneho rozpočtu)³⁷.

Databáza športovej infraštruktúry - Nemecko

Posledným príkladom použitým pre účely tejto analýzy je Nemecko, aj keď to momentálne nedisponuje celonárodnou databázou športovej infraštruktúry. V rámci Nemecka sú momentálne k dispozícii databázy za menšie územné jednotky, napr. databáza spolkovej krajiny Sasko-Anhaltsko³⁸ alebo databáza mesta Hamburg³⁹. Zaujímavosťou je existencia celonárodnej databázy *Bäderatlas*⁴⁰ špecializujúcej sa zvlášť na plaveckú infraštruktúru (bazény, kúpaliská atď.).

V súvislosti s vybudovaním národného registra športovej infraštruktúry však bola oslovená univerzita v meste Köblenz, ktorá bola poverená prípravou projektu. V rámci neho bol v roku 2020 realizovaný niekoľkomesačný proces konzultácií so zainteresovanými stranami (vládnymi inštitúciami, regionálnymi a miestnymi samosprávami, športovými organizáciami atď.). Zároveň prebehla analýza existujúcich databáz v 11 krajinách, ako aj konzultácia s odborníkmi na problematiku budovania a prevádzky databáz športovej infraštruktúry počas stretnutia medzinárodnej expertnej skupiny o databázach športových zariadení vo Malmö (10. – 11. 2. 2020). Výsledky tohto procesu boli publikované v rámci materiálu *Grundlagen für einen digitalen Sportstättenatlas*, z ktorého je možné vyzdvihnúť niekoľko užitočných zistení:

V rámci analýzy projektu tvorby databázy oslovení zástupcovia nemeckých samospráv potvrdili, že zvyčajne majú k dispozícii údaje potrebné pre účely databázy. Ich poskytovanie však môže narážať na komplikácie najmä v prípade, ak sa požaduje viac parametrov, pre ktoré

³⁷ Pozri Wallrodt, S., Thieme, L., 2021, s. 54 chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbjnjiahp/https://www.bisp.de/SharedDocs/Downloads/Publikationen/Publikationssuche_Sonderpublikationen/GrundlagenDigitalerSportstaettenatlas.pdf?__blob=publicationFile&v=3

³⁸ Pozri <https://www.sportatlas-sachsen-anhalt.de/bgi/index.html>

³⁹ Pozri <https://www.hamburg.de/active-city-map/>

⁴⁰ Pozri <https://www.baederatlas.com/>

je potrebné osloviť ďalšie inštitúcie. Úsilie, ktoré samosprávy na poskytnutie údajov musia vynaložiť, však z ich pohľadu vôbec nie je vykompenzované potenciálnymi prínosmi, ktoré by databáza pre nich prinášala.

V prípade zberu údajov týkajúcich sa stavu športoviska nemecká analýza konštatuje, že ich získavanie je extrémne náročné. Žiadna z existujúcich a funkčných databáz vo svete tieto parametre systematicky nesledovala a odborne nehodnotila. Tento parameter sa týka procesu pasportizácie športoviska, čiže hodnotenia stavu objektu športoviska, ktoré má byť realizované odborne spôsobilou osobou (architekt, stavebný inžinier). V nemeckých podmienkach sa cena jedného takéhoto hodnotenia pohybuje od 500 do 1000 eur (hodinová sadzba 80 až 150 eur pri trvaní 2-10 hodín v závislosti od veľkosti objektu). Pri odhadovanom počte viac než 100 000 športových objektov v krajine by to predstavovalo náklady vo výške 80 až 100 miliónov eur. Práve z tohto dôvodu sa považuje za málo pravdepodobné, že by sa pasportizáciu nemeckých športovísk podarilo financovať. Komplikáciou je tiež pravdepodobný nedostatok kvalifikovaného personálu, ktorý by hodnotenia stavu športovísk vykonával.

Z hľadiska zberu údajov nemecká analýza odporúča rozdeliť celý proces do viacerých etáp. To umožňuje redukovať komplexnosť celého procesu tvorby databázy, časovo rozdeliť finančné zdroje a znížiť počiatočné investičné náklady. Pasportizácia, čiže detailné hodnotenie stavu športovísk by však malo prebehnúť úplne na záver. Nemecká analýza uvádza, že jej kvalitná realizácia je možná iba formou terénneho prieskumu, čo je na celonárodnej úrovni v podmienkach Nemecka považované za nerealizovateľnú úlohu. Preto sa odporúča ju aplikovať práve na úrovni miestnych samospráv.

Nemecká analýza projektu budúcej databázy identifikovala pri konzultáciách so záujmovými skupinami aj záujem využiť jej údaje na svoje vlastné analýzy. Z tohto dôvodu je pri prevádzke databázy dôležité, aby poskytovala možnosť výberu rôznych typov údajov a parametrov a ich sťahovania v rôznych formátoch. Táto funkcionálnosť by mala byť zohľadnená už na začiatku tvorby databázy.

Z pohľadu prevádzky databázy športovej infraštruktúry je pre jej úspešné fungovanie potrebné, aby boli údaje pravidelne aktualizované a čo najviac kompletné. Zabezpečenie priebežnej kontroly a aktualizácie na každoročnej báze si však vyžaduje dlhodobú prevádzku, vrátane personálnych kapacít a zabezpečenia stáleho financovania.

2.1.2. DATABÁZA ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY NA SLOVENSKU

Budovanie databázy v rámci spolupráce MŠVVaŠ SR, NŠC a ZMOS v roku 2018

Podobne ako v Nemecku ani Slovensko nemá v súčasnosti k dispozícii celonárodný register športovej infraštruktúry. V roku 2018 MŠVVaŠ SR poverilo realizáciou projektu pasportizácie športových zariadení na Slovensku svoju priamo riadenú organizáciu Národné športové centrum (NŠC). To úlohu realizovalo v spolupráci so ZMOS. Výsledky tohto prieskumu sú uverejnené na internetovej stránke ministerstva⁴¹. Databáza vo forme tabuľkového súboru obsahuje údaje o 4558 zariadeniach, ktoré poskytlo 1948 miest a obcí. Vzhľadom na skutočnosť, že na Slovensku je bezmála 2900 miestnych samospráv, nezanedbateľná časť športovísk v databáze chýba.

V porovnaní so skúsenosťami z existujúcich databáz v iných európskych krajinách je v rámci tejto databázy možné pozorovať určité metodické rozdiely.

Na rozdiel od všeobecne odporúčaného prístupu nedošlo v tomto prípade k zúženiu definície športoviska. Pre potreby pasportizácie sa za športové zariadenie v tomto prípade považovala akákoľvek športová plocha, budova, či priestor v rámci obce či mesta, ktorý je alebo môže byť používaný na realizáciu športových aktivít. Takto široko definované kritérium však vedie k veľkému množstvu možností, ktoré je možné do databázy zaradiť, čo sťažuje zber údajov a celkový proces budovania databázy.

⁴¹ Pozri <https://www.minedu.sk/pasportizacia-sportovej-infrastruktury/>

Na úvodnú etapu tvorby registra bol zvolený aj pomerne rozsiahly zoznam údajov, ktoré samosprávy museli poskytnúť. Napriek tomu medzi nimi chýbajú základné parametre ako poloha (adresa, GPS koordináty) či typ športoviska.

Aj vzhľadom na chýbajúce údaje z nezanedbateľného počtu miest a obcí sa pravdepodobne nepristúpilo k ich ďalšiemu spracovaniu a vytvoreniu ďalších funkcionalít, napr. aj v podobe možnosti kartografického zobrazenia, ktoré je užitočným nástrojom pri analýze priestorovej distribúcie športovísk, obzvlášť v prípade veľkých súborov obsahujúcich stovky či tisícky záznamov.

Budovanie databázy v rámci spolupráce MŠVVaŠ SR a ZMOS v roku 2021

Neuspokojivé výsledky úvodnej snahy o zmapovanie stavu športovej infraštruktúry u nás viedli k vzniku druhej iniciatívy na vytvorenie registra športovej infraštruktúry. Tá vzišla na podnet bývalého štátneho tajomníka pre oblasť športu MŠVVaŠ SR, ktorý v tejto súvislosti nadviazal opäť spoluprácu so ZMOS v januári 2021⁴².

Prvým krokom bolo vytvorenie zberného formulára, ktorý pripravila kancelária štátneho tajomníka pre šport MŠVVaŠ SR, a ktorý následne ZMOS zaslal svojim združeným obciam a mestám. Úmyslom bolo zozbierané informácie o športoviskách analyzovať spoločne s územnými, demografickými a ekonomickými údajmi a následne ich sprístupniť verejnosti na internetovej stránke ministerstva školstva v číselnej aj grafickej podobe.

Proces zberu údajov od samospráv mal trvať 6 až 8 týždňov a výsledná analýza mala byť hotová v lete 2021. Z dôvodu slabej responzivity zo strany miest a obcí na túto výzvu sa však tento projekt nepodarilo realizovať.

⁴² Pozri <https://www.minedu.sk/statny-tajomnik-pre-sport-i-husar-a-zmos-otvaraju-novu-kapitolu-spoluprace-v-sporte/>

Budovanie databázy prostredníctvom legislatívnej úpravy zákona o športe

Vzhľadom na skutočnosť, že dva pokusy o zber údajov pre účely databázy športovej infraštruktúry v spolupráci so ZMOS nepriniesli uspokojivé výsledky, MŠVVaŠ SR zmenilo prístup a pristúpilo k novému kroku v podobe legislatívnej úpravy Zákona o športe.

V návrhu nového Zákona o športe sa na jar 2023 objavil aj § 67, ktorý uvádza, aby bol za zápis do registra športovej infraštruktúry zodpovedný orgán verejnej moci, ktorý vydal kolaudačné rozhodnutie alebo iné rozhodnutie s tým, že zápis údajov sa vykoná pri vydaní kolaudačného rozhodnutia alebo iného rozhodnutia⁴³.

V praxi to znamená, že MŠVVaŠ SR počíta s vytvorením modulu „Register športovej infraštruktúry“ v rámci existujúceho ISŠ, pričom povinnosť zápisu údajov do neho by mali mať obce plniace úlohu stavebných úradov vydávajúcich kolaudačné rozhodnutia. Z navrhovaného paragrafového znenia vyplýva, že do registra sa majú zapisovať údaje:

- a) názov a identifikačné číslo organizácie orgánu verejnej moci, ktorý vykonáva zápis do registra športovej infraštruktúry
- b) typ športovej infraštruktúry
- c) adresa športovej infraštruktúry vrátane identifikátora adresy
- d) parcelné číslo; ak ide o viacero parciel, uvádza sa parcelné číslo parcely s najväčšou výmerou

Stavebným úradom/obciam by tak mala pribudnúť povinnosť zápisu do ďalšieho registra, popri zápise do zoznamu stavieb Úradu geodézie, kartografie a katastra SR (ÚGKK SR) na základe § 20a ods. 2 a 3 Zákona č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii, ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2019, a na základe ktorého sú obce povinné súčasne s vydaním

⁴³ Pozri https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletset&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portletset_idact=10&processDetail_WAR_portletset_action=files&processDetail_WAR_portletset_cisloLP=LP%2F2023%2F58&processDetail_WAR_portletset_startact=1676287295000

kolaudačného rozhodnutia zapisovať údaje o rodinných domoch, bytoch a bytových domoch⁴⁴.

V tejto súvislosti je však potrebné zohľadniť aj nový Zákon č. 201/2022 Z. z. o výstavbe, ktorý nadobudne účinnosť od 1. apríla 2024⁴⁵. Podľa § 4 a § 5 tohto zákona sa totiž úloha stavebných úradov presúva z obcí na centrálny Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky (ÚÚPV SR)⁴⁶ a jeho osem regionálnych úradov s pôsobnosťou v príslušnom územnom obvode, vrátane vydávania kolaudačných osvedčení (namiesto pôvodných kolaudačných rozhodnutí). Z obcí na tieto regionálne úrady by sa tým mala preniesť aj povinnosť zápisu do zoznamu stavieb ÚGKK SR. Podobne by niesli zodpovednosť aj za zápis do Registra športovej infraštruktúry v rámci Informačného systému športu. Nakoľko však dňa 28. 6. 2023 poslanci NR SR vrátili návrh nového Zákona o športe na dopracovanie⁴⁷, navrhovaná povinnosť definovaná v § 67 zatiaľ nevstúpi do platnosti.

2.2. VÝSTAVBA A PREVÁDZKA ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Popri budovaní databázy športovej infraštruktúry ako dôležitého predpokladu udržateľného rozvoja športovej infraštruktúry na Slovensku, má zásadný význam aj implementácia princípov trvalej udržateľnosti v rámci výstavby a prevádzky športovísk.

Udržateľná budova nie je výmyslom dnešnej doby. Otázky energetickej hospodárnosti, ekonomiky, či sociálnych aspektov boli súčasťou plánovania už pred desaťročiami. Zmenili sa však rastúce požiadavky na budovy, a to sa týka aj športovej infraštruktúry (Essig, N. et al. 2021: 30).

Nemecký BiSP (Bundesinstitut für Sportwissenschaft) v tejto súvislosti konštatuje, že kritériá udržateľnosti v podobe environmentálnych, ekonomických a sociálnych aspektov budú v budúcnosti čoraz dôležitejšie. Význam kritérií udržateľnosti pri výstavbe a prevádzke športových zariadení sa bude zvyšovať najmä s cieľom znížiť spotrebu zdrojov a prevádzkové

⁴⁴ Pozri <https://www.skgeodesy.sk/sk/ugkk/kataster-nehnutelnosti/zoznam-stavieb/>

⁴⁵ Pozri <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/201/20240401.html>

⁴⁶ Pozri <https://stavebnyurad.gov.sk/>

⁴⁷ Pozri <https://www.olympic.sk/clanok/nrsr-zakon-o-sporte-vratenie>

náklady. Vzhľadom na rastúcu potrebu ochrany klímy a finančnú situáciu sa budú čoraz viac využívať všetky možnosti hospodárneho využívania energií, vody, stavebných materiálov, pozemkov, financií a pod. Pri rekonštrukcii, prestavbe a modernizácii športových zariadení a najmä pri výstavbe nových športovísk budú čoraz dôležitejšie opatrenia na šetrenie zdrojov a zlepšenie environmentálnej a sociálnej kompatibility. Len tak sa dá dosiahnuť cieľ udržateľnosti športovísk⁴⁸.

V súvislosti s udržateľnosťou nielen športovísk, ale budov všeobecne, je však potrebné zmeniť konvenčný prístup, ktorý prioritizuje realizačné náklady a minimalizáciu dopadov na ročný rozpočet, pričom malú pozornosť venuje prevádzkovým nákladom počas celého životného cyklu, ktoré často nie sú vôbec súčasťou rozhodovacích procesov. To platí obzvlášť v prípade projektov realizovaných samosprávou. Vnímanie stavebných projektov budov v ich celom životnom cykle pritom zahŕňa nielen fázu plánovania projektu, jeho výstavbu a prevádzku, ale tiež jeho údržbu, rekonštrukciu až prípadnú demoláciu a recykláciu použitých stavebných materiálov. Zároveň udržateľný prístup vníma rovnocenne tak ekonomickú efektívnosť, ako aj ostatné ekologické a sociálne kvality budov (Essig, N. et al. 2021: 7). Takýto postup v rámci rozvoja športovej infraštruktúry je však v slovenských podmienkach stále zriedkavosťou. Nasledujúca časť analýzy sa preto sústreďuje na objasnenie vybraných princípov udržateľnej výstavby a prevádzky športovísk, ktoré ovplyvňujú ich výslednú kvalitu a zasluhujú si aj z pohľadu samospráv ako realizátorov stavebných projektov náležitú pozornosť.

2.2.1. PROCESNÁ KVALITA ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Tento aspekt udržateľnosti súvisí s celkovým procesom plánovania a realizácie projektov športovej infraštruktúry. Úspešná integrácia princípov trvalej udržateľnosti do projektov športovísk je totiž možná len vtedy, ak sa s nimi počíta už od úvodných fáz prípravy projektu. V opačnom prípade sa zásadným spôsobom zvyšuje riziko neplánovaného nárastu nákladov na výstavbu, prevádzku i údržbu (Essig, N. et al. 2021: 30).

⁴⁸ Pozri chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbnjiiiahp/https://www.bisp-sportinfrastruktur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sportentwicklung/11_Thesen.pdf;jsessionid=BC16393F2990C0554AEC72C18219E2B7.internet972?__blob=publicationFile&v=1

V posledných rokoch sa z udržateľnosti vo výstavbe stal akýsi dodatočný faktor, ktorý je zvyčajne spájaný s „pracou navyše“. Udržateľnú budovu je však potrebné vnímať nie ako doplnkový aspekt, ale skôr ako zastrešujúci princíp, ktorý spája dohromady individuálne disciplíny a špecialistov na rôzne oblasti (Essig, N. et al. 2021: 30).

Procesnú kvalitu športovej infraštruktúry tak ovplyvňuje aj zapojenie interdisciplinárneho tímu odborníkov, ale tiež participatívne zastúpenie verejnosti ako budúcich užívateľov. Dôraz je v tejto súvislosti potrebné klásť aj na realizáciu transparentných výberových konaní a verejných obstarávaní, vrátane začlenenia požiadaviek na udržateľné, resp. certifikované produkty a služby, čím sa dajú efektívne minimalizovať negatívne dopady procesu výstavby. Zvláštna pozornosť sa má venovať tiež podmienkam na stavenisku počas realizácie projektu, t. j., ako sa narába s odpadom, aké sú podmienky robotníkov, ale tiež či projekt prispieva k podpore miestnej a regionálnej zamestnanosti namiesto importu lacnej pracovnej sily zo zahraničia.

Procesnú kvalitu projektu ovplyvňuje aj realizácia architektonických súťaží, príp. jeho certifikácia niektorým z existujúcich certifikačných systémov udržateľných budov. Aj napriek tomu, že tieto postupy dokážu byť nezanedbateľným prínosom pre výslednú realizáciu, v podmienkach Slovenska je ich aplikácia skôr raritou ako zaužívaným štandardom.

Realizácia architektonických súťaží v rámci projektov športovej infraštruktúry

Z prehľadu realizovaných architektonických a urbanistických súťaží overených Slovenskou komorou architektov (SKA)⁴⁹ je zrejmé, že od roku 2017 bolo doteraz ukončených dovedna 121 súťaží (stav k 26. 6. 2023). Z nich sa však iba 11 týkalo projektov športovísk alebo rekreačných zariadení.

Tabuľka 3: Prehľad realizovaných architektonických a urbanistických súťaží overených SKA a ČKA (stav k 26. 6. 2023)

⁴⁹ Pozri <https://www.komarch.sk/sutaze>

Rok	Ukončené súťaže (SR)	Z toho športoviská (SR)	Ukončené súťaže (ČR)	Z toho športoviská (ČR)
2023	16	0	43	3
2022	38	3	36	3
2021	21	1	43	0
2020	23	1	37	2
2019	10	3	30	1
2018	9	2	44	2
2017	4	1	48	3
Spolu	121	11	281	14

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa SKA, ČKA

Najviac projektov športovej infraštruktúry prešlo architektonickou súťažou v meste Žilina (3), nasledovaná Bratislavou (2) a mestami Dubnica nad Váhom, Nové Mesto nad Váhom, Trnava, Ružomberok, Martin a Prešov, v ktorých sa doteraz realizovalo po jednej architektonickej súťaži.

Tabuľka 3 pre porovnanie uvádza aj údaje o ukončených súťažiach v Českej republike overených Českou komorou architektov (ČKA). V rovnakom období od roku 2017 bolo v ČR realizovaných 281 súťaží, pričom 14 z nich sa týkalo projektov športovísk alebo rekreačných zariadení. Portál ČKA však eviduje súťaže už od roku 1993. Za celé toto obdobie bolo uskutočnených až 834 súťaží, pričom 30 súťaží sa zameriavalo na projekty športových alebo rekreačných zariadení⁵⁰.

SKA vo svojom komentári⁵¹ pozitívne hodnotila trend rastu celkového počtu súťaží u nás s konštatovaním, že ich užitočnosť a význam si začínajú uvedomovať nielen samosprávy, ale i časť súkromných investorov. V rámci slovenských samospráv sa ako príklad pokrokového

⁵⁰ Pozri <https://www.cka.cz/souteze/databaze/vysledky/@map>

⁵¹ Pozri <https://www.archinfo.sk/diskusia/blog/sutaze/architektonicke-sutaze-v-roku-2022-prehľad.html>

zmýšľania predstaviteľov miest a obcí v tejto súvislosti spomína mesto Leopoldov⁵². Pozvoľný posun, z pohľadu SKA, nastal aj v ďalšom pokračovaní projektov, keďže viacero súťažných návrhov sa dočkalo aj finálnej realizácie. Napriek tomu SKA súčasný stav nepovažuje ani zďaleka za ideálny.

Ďalšie fázy projektu po skončení súťaže totiž bývajú často sprevádzané komplikáciami. SKA spomína napr. rokovania o honorári, či pozíciu a právomoci autorského tímu počas ďalších projektových a realizačných fáz. Reálny a priamy vplyv autorov na navrhnuté dielo má totiž dopad aj na kvalitu samotnej realizácie projektu.

V súvislosti s problémami ohľadom následnej realizácie víťazných návrhov sa SKA kriticky vyjadrila napr. k projektu novej mestskej plavárne v Ružomberku⁵³, kde prebehla architektonická súťaž v roku 2018. Z 31 návrhov bol ako víťazný označený projekt Petra Zibrína, Pavla Zibrína a Ľubomíra Kužela ml., ktorý zvíťazil v konkurencii architektov zo Slovenska, ČR, Fínska a Španielska⁵⁴. Napriek tomu mestské zastupiteľstvo v decembri 2019 odsúhlasilo realizáciu projektu, ktorý obsadil v súťaži až 25. miesto. Hlavným argumentom bola snaha urýchliť výstavbu plavárne a využiť nižšie náklady na projektovú dokumentáciu, keďže išlo „recyklovanie“ projektu plavárne z roku 2014, ktorý sa realizoval v bratislavskej Petržalke. Z pohľadu dlhodobej udržateľnosti a ďalších kvalitatívnych aspektov však zaostával za pôvodne víťazným návrhom.

Napriek tejto skutočnosti získal „staronový“ projekt ružomerskej plavárne v roku 2022 aj spolufinancovanie z prostriedkov FNPŠ. Treba však zdôrazniť, že v rámci príslušnej výzvy FNPŠ systém hodnotenia nezohľadňoval víťazné projekty v rámci architektonickej súťaže ako kritérium ich kvality. Aj vzhľadom na situáciu okolo tohto projektu v aktuálnej výzve FNPŠ bolo toto hodnotiace kritérium už zaradené, takže by v nej prípady podobné ružomerskej plavárni

⁵² Pozri <https://www.asb.sk/aktualne/vela-penazi-za-malo-architektury-mentalita-sa-konecne-meni>

⁵³ Pozri <https://www.archinfo.sk/diskusia/blog/urbanizmus-a-samosprava/smutny-osud-architektonickej-sutaze-na-ruzomersku-plavaren.html>

⁵⁴ Pozri <https://www.archinfo.sk/sutaze/vyhodnotene-archiv/nova-mestska-plavaren-v-ruzomberku-vyhodnotenie-architektonickej-sutaze-ocenene-a-odmenene-navrhly.html>

získali nižšie bodové ohodnotenie a naopak vyššie bodové skóre by získali tie projekty, ktoré prešli víťazne v rámci architektonickej súťaže návrhov a dostali sa až do fázy realizácie.

V súvislosti s plavárňou v Ružomberku sa jej výstavba mala ukončiť v roku 2023. V marci 2023 bol však proces výstavby zastavený, keďže mesto nesúhlasí so zvýšením ceny stavby a zmluvu o plavárni vypovedalo⁵⁵.

Certifikácie udržateľnosti v rámci projektov športovej infraštruktúry

Podobne ako v prípade architektonických súťaží ani využívanie certifikačných systémov udržateľných budov nie je štandardným postupom v rámci realizácie nielen projektov športovej infraštruktúry u nás.

Najbežnejšie používanými certifikačnými systémami v našich podmienkach sú britský BREEAM⁵⁶ (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) a americký LEED⁵⁷ (Leadership in Energy and Environmental Design), ktoré sa zameriavajú predovšetkým na ekologickú a energeticky hospodárnu stránku budov. Z pohľadu športovej infraštruktúry bol systém BREEAM aplikovaný napr. v rámci niektorých športovísk budovaných pre potreby OH 2012 v Londýne či pri výstavbe štadiónov pre futbalové MS 2018. Na projekty športovej infraštruktúry je aplikovateľný aj systém LEED.

Od roku 2009 sa vo svete stále viac presadzuje aj nemecký certifikačný systém DGNB⁵⁸ (Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen), ktorý sa vyznačuje viac holistickým a komplexným prístupom k hodnoteniu budov. Nesústreďuje sa totiž výhradne na environmentálnu stránku, ale aj ostatné aspekty trvalej udržateľnosti. Tento systém je zároveň veľmi dobre prispôsobiteľný klimatickým, právnym a kultúrnym špecifikám v rôznych krajinách. Svoje vlastné verzie tohto systému majú zavedené v Číne a Dánsku. Od roku 2018 ponúka systém DGNB certifikáciu aj pre športoviská.

⁵⁵ Pozri <https://spravy.rtvs.sk/2023/03/v-ruzomberku-stopli-vystavbu-novej-plavarne-mesto-nesuhlasi-s-navysenim-ceny/>

⁵⁶ Pozri <https://bregroup.com/products/breeam/>

⁵⁷ Pozri <https://www.usgbc.org/leed>

⁵⁸ Pozri <https://www.dgnb-system.de/en/index.php>

V slovenských podmienkach sa najčastejšie využíva britský systém BREEAM, v rámci ktorého bolo vydaných dovedna 162 certifikácií (stav k aprílu 2023). Podľa systému LEED bolo na Slovensku certifikovaných zatiaľ 52 projektov a v rámci systému DGNB bol doteraz vydaný 1 certifikát.

Čo sa týka projektov športovej infraštruktúry, doteraz nebol na Slovensku certifikovaný žiadny projekt. Za istú výnimku je možné považovať projekt multifunkčného centra „Štadión“ v Žiline, ktorý získal v roku 2009 predcertifikáciu LEED Silver. Centrum malo byť vybudované ako súčasť žilinského futbalového štadióna, ale jeho výstavba sa nakoniec nezrealizovala, takže výsledný certifikát LEED nemohol byť pridelený.

S úmyslom prispieť k zvýšeniu kvality a budovaniu športovej infraštruktúry v súlade s princípmi trvalej udržateľnosti pristúpil FNPŠ k začleneniu certifikácie BREEAM, LEED a DGNB do hodnotiacich kritérií v rámci svojich výziev spolufinancovania projektov športovísk. V prípade, že projekt športoviska dobrovoľne prejde certifikáciou niektorým z týchto troch systémov, môže získať vyššie bodové ohodnotenie a zvýšiť tak svoje šance na spolufinancovanie z prostriedkov FNPŠ. Pre tento účel musí predložiť buď tzv. predcertifikát, ktorý certifikačná autorita vydáva potom, ako sú požiadavky udržateľnosti definované príslušným systémom zakomponované do projektovej dokumentácie, alebo predložením výsledného certifikátu, ktorý je vydaný po kolaudácii.

Dopady zavedenia tohto kritéria sa odzrkadlili v poslednej výzve FNPŠ INFRA 3, v rámci ktorej boli predložené dva projekty s predcertifikáciou.

2.2.2. ENVIRONMENTÁLNA KVALITA ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Environmentálna alebo stavebno-ekologická kvalita budov je skloňovaná stále intenzívnejšie predovšetkým v kontexte stále zreteľnejšie sa prejavujúcich dopadov klimatickej zmeny. Výstavba budov a ich prevádzka totiž patrí k jedným za najväčších spotrebiteľov zdrojov a producentov emisií skleníkových plynov. Budovy spotrebúvajú až 70 % elektrickej energie,

12 % vody a sú zodpovedné za produkciu 65 % odpadov a 30 % skleníkových plynov⁵⁹. Práve z týchto dôvodov však môže práve sektor stavebníctva a prevádzky budov priniesť riešenia, ktoré tento negatívny trend môžu pomôcť zvrátiť.

Preto je však potrebné, aby sa pri výstavbe a prevádzke budov uplatňovali postupy, ktoré sú čo najšetrnejšie k životnému prostrediu a zdrojom, ktoré poskytuje. V tejto súvislosti sa na medzinárodnej scéne v rámci stavebných projektov stále viac presadzuje realizácia tzv. LCA hodnotenia (z angl. Life Cycle Assessment), alebo environmentálneho hodnotenia životného cyklu, ktoré pomáha identifikovať a kvantifikovať environmentálne dopady budovy v jej celom životnom cykle, od fázy ťažby surovín, výroby stavebných materiálov, samotnej realizácie výstavby, cez prevádzku a údržbu budovy, až po recykláciu a likvidáciu odpadu na konci životnosti objektu.

Súčasťou LCA hodnotenia je aj výpočet bilancie emisií skleníkových plynov eCO₂. To znamená, že v rámci stavebného projektu sa napr. preverujú environmentálne dopady všetkých stavebných materiálov a technológií, ktoré sa plánujú použiť s dôrazom na ich celý životný cyklus. Ak sa napríklad v rámci stavebného projektu uvažuje o výrobe elektrickej energie prostredníctvom fotovoltaických panelov s úmyslom znížiť emisie zo spotreby fosílnych palív, LCA hodnotenie odhalí, či sa v rámci celého životného cyklu tohto technologického riešenia (vrátane výroby panelov, ich dopravy atď.) nevyprodukuje viac emisií, než koľko ich prevádzkovaním panelov dokáže ušetriť.

Takáto prax však nie je v podmienkach slovenského stavebníctva vôbec zaužívaná. V európskom kontexte v rámci dekarbonizácie výstavby vynikajú predovšetkým škandinávské krajiny⁶⁰. Úplným priekopníkom sa od 1. januára 2023 v tomto smere stalo Dánsko, ktoré je prvou krajinou na svete, ktorá zakotvila povinnosť realizácie LCA hodnotenia do svojej stavebnej legislatívy. Dánsky stavebný zákon *Bygningsreglementet*⁶¹ v § 297-298 definuje túto

⁵⁹ Pozri <https://www.tzb-info.cz/epc-energy-performance-contracting/8227-life-cycle-assessment-budov>

⁶⁰ Pozri <https://nordicsustainableconstruction.com/news/2023/january/denmark-introduces-co2-limit-for-new-constructions>

⁶¹ Pozri <https://byggningsreglementet.dk/Tekniske-bestemmelser/11/Krav>

povinnosť pre všetky novostavby nad 1000 m² (pre ostatné budovy od roku 2025). LCA hodnotenie je povinné pre vydanie stavebného povolenia a po následnej realizácii výstavby aj pred vydaním kolaudačného rozhodnutia, pričom množstvo emisií v životnom cykle budovy nemôže presiahnuť 12 kg eCO₂/m²/rok. Táto hodnota sa má ďalej každé dva roky prehodnocovať a postupne znižovať v súlade s Národnou stratégiou pre udržateľné stavebníctvo Dánskeho ministerstva vnútra a výstavby⁶². Podobná legislatívna úprava má prísť do platnosti vo Fínsku v roku 2025 a vo Švédsku v roku 2027⁶³.

V záujme dekarbonizácie výstavby a prevádzky budov sa vo svete hľadajú a uplatňujú rôzne riešenia, ktoré pomáhajú zmierňovať ich environmentálne dopady. V prípade športovej infraštruktúry sú to práve významné športové podujatia, ktoré sú v nejednom prípade katalyzátorom inovatívnych postupov, ktoré prispievajú k stavebno-ekologickej kvalite športovísk (viď. príklad nového plaveckého centra⁶⁴ a haly Porte de la Chapelle⁶⁵ v dejisku OH 2024 v Paríži).

Svoju pozitívnu úlohu však v tomto smere môžu zohrávať nielen súkromní developeri (viď. príklad športovej haly King's Cross v Londýne⁶⁶), ale tiež samosprávy, ktorých predstavitelia vnímajú udržateľnú výstavbu a prevádzku športoviska nie ako finančne náročný nadštandard, ale ako zmysluplnú investíciu z dlhodobého hľadiska (viď. mesto Växjö a jeho Södra Climate Arena⁶⁷, alebo mesto Surrey a jeho North Surrey Sport and Ice Complex⁶⁸, Guilford Aquatic Center⁶⁹ a Grandview Heights Aquatic Center⁷⁰). Je žiadúce, aby sa podobný prístup uplatňoval aj na Slovensku, a to nielen v radoch developerských spoločností, ale tiež medzi slovenskými mestami a obcami.

⁶² Pozri <https://www.burohappold.com/news/how-denmark-leads-the-way-in-decarbonising-the-construction-industry/#>

⁶³ Pozri <https://www.oneclicklca.com/baeredygtighedsklassen-low-carbon-targets-for-denmark-construction/>

⁶⁴ Pozri <https://www.dezeen.com/2020/09/21/timber-aquatic-centre-paris-2024-olympics/>

⁶⁵ Pozri <https://www.paris.fr/pages/decouvrez-la-future-arena-porte-de-la-chapelle-7833>

⁶⁶ Pozri <https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/sportova-hala-kings-cross>

⁶⁷ Pozri <https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/sodra-climate-arena>

⁶⁸ Pozri <https://www.naturallywood.com/project/north-surrey-sport-and-ice-complex/>

⁶⁹ Pozri <https://www.naturallywood.com/project/guilford-aquatic-centre/>

⁷⁰ Pozri <https://www.naturallywood.com/project/grandview-heights-aquatic-centre/>

Využitie dreva v rámci výstavby športovej infraštruktúry

Z pohľadu environmentálnej kvality a dekarbonizácie v rámci výstavby budov sa stále viac presadzuje použitie dreva ako alternatívy k tradične používaným stavebným materiálom oceli a betónu. Tie sa z hľadiska LCA hodnotení považujú za emisne náročné materiály. Aj napriek skutočnosti, že v záujme zníženia environmentálnych dopadov sú v súčasnosti dostupné napr. recyklované formy oceli alebo tzv. nízkouhlíkový betón, v stavebnej praxi si svoje miesto začínajú upevňovať materiály na báze dreva, a to predovšetkým tzv. glulam a CLT⁷¹.

Glulam (z angl. glued laminated wood)⁷² je stavebný materiál, ktorý využíva drevo prechádzajúce procesom lepenia a laminovania, čo mu zaručuje vysokú pevnosť a tuhosť a umožňuje jeho použitie na dlhšie rozpätia, väčšie zaťaženie a zložitejšie tvary. Tým dokáže efektívne nahradiť tradičné konštrukcie na báze železobetónu a oceli.

Nezanedbateľná je aj hmotnosť glulamových stavebných prvkov, ktorá predstavuje len zlomok hmotnosti ocele či betónu, čo sa prejavuje nielen v zjednodušení a urýchlení procesu výstavby, ale tiež v znižovaní stavebných nákladov.

Nízka vlhkosť glulamu (cca 12 %) sa odráža aj v jeho rozmerovej stálosti. Pozoruhodné sú aj jeho protipožiarne vlastnosti, keďže pri horení si na rozdiel od ocele dokáže udržať konštrukčnú stabilitu a tvar a horí podstatne pomalšie ako iné materiály.

Z pohľadu jeho environmentálnych kvalít vyžaduje výroba glulamových nosníkov podstatne menej energie a fosílnych palív ako v prípade nosníkov z ocele. Emisie eCO₂ v celom životnom cykle sú v porovnaní s oceľou nižšie. Ak by sa na konci životného cyklu drevo z glulamových nosníkov spálilo, bolo by možné získať viac energie, ako sa spotrebovalo na ich výrobu.

Podobne priaznivé parametre vykazuje aj tzv. CLT (z angl. cross laminated timber)⁷³, čiže krížovo lepené drevo vyrobené z kolmo na seba lepených vrstiev masívneho dreva. Na rozdiel

⁷¹ Pozri <https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/vyuzitie-dreva-vo-vystavbe-sportovisk>

⁷² Pozri <https://www.archdaily.com/928387/what-is-glued-laminated-wood-glulam>

⁷³ Pozri <https://www.archdaily.com/922980/is-cross-laminated-timber-clt-the-concrete-of-the-future>

od glulamu sa nepoužíva v podobe nosníkov, ale sa uplatňuje ako vnútorné a vonkajšie steny, stropy a strechy budov.

V súčasnosti sa o CLT hovorí ako o „betóne budúcnosti“, pretože ponúka minimálne rovnakú konštrukčnú pevnosť ako železobetón a disponuje vysokým stupňom flexibility. Hmotnosť 1 m³ CLT je cca 400 kg, zatiaľ čo 1 m³ betónu váži 2,7 t (podobne priaznivé parametre má aj v porovnaní s oceľou). Podobne ako glulam má CLT výborné protipožiarne vlastnosti. Zároveň sa vyznačuje dobrými tepelnoizolačnými vlastnosťami. Priaznivá v porovnaní s betónom je aj jeho environmentálna bilancia.

Tieto stavebné materiály na báze dreva našli svoje uplatnenie v celom rade realizácií stavebných projektov, vrátane športovej infraštruktúry. Okrem príkladov spomenutých v predchádzajúcej kapitole sa vo svete nachádzajú ďalšie inšpiratívne stavby, ako je rýchlokorčuliarsky ovál v Richmonde⁷⁴, hala Ariake v Tokiu⁷⁵, plavecké centrum v Kazani⁷⁶, PostFinance aréna v Berne⁷⁷ i celý rad školských telocviční a ďalších typov športovísk nielen v Európe.

Pozoruhodná je aj pripravovaná realizácia celodreveného štadióna malého futbalového klubu Forest Green Rovers⁷⁸, ktorý má mať najnižšiu uhlíkovú stopu zo všetkých štadiónov na svete. Nemenej zaujímavý je aj projekt modulárneho dreveného futbalového štadióna od talianskej firmy Bear Stadiums⁷⁹ v spolupráci s talianskym dodávateľom glulamu Rubner Holzbau. V ČR stojí za zmienku víťazný projekt z architektonickej súťaže na novú športovú halu v Žatci⁸⁰, ktorý popri masívnom využití certifikovaného dreva počíta aj s ďalšími opatreniami zohľadňujúcimi princípy trvalej udržateľnosti (napr. aplikácia fotovoltiky či vodozadržných opatrení)⁸¹. Podobný prístup zaujal aj víťazný návrh z nedávnej architektonickej súťaže na novú športovú

⁷⁴ Pozri https://www.archdaily.com/49705/winter-olympics-2010-vancouver-skating-richmond-olympic-oval-cannon-design?ad_source=search&ad_medium=projects_tab

⁷⁵ Pozri <https://www.archdaily.com/944300/the-ariake-gymnastics-centre-nikken-sekkei>

⁷⁶ Pozri <https://www.archdaily.com/409119/palace-of-water-sports-in-kazan-speech-tchoban-and-kuznetsov>

⁷⁷ Pozri <https://www.archdaily.com/223481/ice-rink-in-bern-ipas-architects>

⁷⁸ Pozri <https://www.fgr.co.uk/eco-park>

⁷⁹ Pozri <https://www.bearstadiums.com/en>

⁸⁰ Pozri <https://www.cka.cz/souteze/databaze/sportovni-hala-v-zatci>

⁸¹ Pozri <https://cc.cz/v-zatci-vyroste-sportovni-hala-inspirovana-venkovem-navrhli-ji-architekti-ze-spanelska/>

halu v Novom Jičíne⁸². Konštrukčné prvky na báze dreva sa objavili aj vo víťaznom projekte novej plavárne Borská pole v Plzni⁸³.

Aplikáciu glulamu v rámci výstavby športovej infraštruktúry však môžeme nájsť aj na Slovensku, ako ukazujú príklady športových zariadení v areáli x-bionic sphere v Šamoríne, či projekt športovej haly v Cíferi⁸⁴.

Napriek skutočnosti, že v júli 2017 došlo po 40 rokoch k zmene normy o protipožiarnej bezpečnosti stavieb, ktorá umožňuje na Slovensku výstavbu až 5-podlažných budov z dreva. V porovnaní s krajinami ako je Rakúsko, Nemecko alebo Švajčiarsko, kde sú drevené štvor či päťpodlažné drevostavby štandardom, resp. škandinávskymi krajinami a Veľkou Britániou, kde výškové obmedzenia pre drevostavby vôbec neexistujú⁸⁵, panuje na Slovensku stále nespokojnosť s platným stavom a podmienkami pre masívnejšie využitie týchto foriem dreva, a tým aj pre udržateľnejšiu výstavbu⁸⁶.

2.2.3. ENERGETICKÁ HOSPODÁRNOŠŤ ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

S environmentálnou kvalitou stavebných projektov úzko súvisí aj ich energetická hospodárnosť. Tá si získava stále väčšiu pozornosť a dôležitosť nielen v kontexte požiadaviek a dopadov klimatickej zmeny, ale tiež v súvislosti s aktuálnym vývojom okolo cien energií. Potreba dekarbonizácie v podobe zvyšovania využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE) v kombinácii s potrebou znižovať energetickú náročnosť budov sa stále intenzívnejšie dotýka aj športovej infraštruktúry.

V podmienkach Slovenska sa energetickej hospodárnosti začala venovať systematickejšia pozornosť schválením Zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov⁸⁷, ktorý definuje postupy a opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov, vrátane

⁸² Pozri <https://www.cka.cz/souteze/databaze/viceucelova-sportovni-hala-novy-jicin>

⁸³ Pozri <https://www.cka.cz/souteze/databaze/plavecky-bazen-borska-pole>

⁸⁴ Pozri https://www.atelierdv.sk/sportova_hala

⁸⁵ Pozri <https://www.hyggehomes.sk/poziarna-bezpecnost>

⁸⁶ Pozri <https://www.yimba.sk/clanky/za-hranicami-slovenska-hori-iny-ohen-vznik-dominanty-aspernu-je-u-nas-nemozny>

⁸⁷ Pozri <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/555/20200425>

podmienok a povinností týkajúcich sa procesu energetickej certifikácie. Tá je na Slovensku povinná od roku 2008. S tým úzko súvisí aj Vyhláška č. 364/2012 Z. z.⁸⁸, ktorou sa vykonáva Zákon č. 555/2005 o energetickej hospodárnosti budov, a ktorá okrem iného ustanovuje podrobnosti týkajúce sa energetického certifikátu a metodiky výpočtu energetickej hospodárnosti.

V rámci prílohy č. 3 tejto vyhlášky sú definované škály energetických tried pre jednotlivé kategórie budov. Samostatnou kategóriou sú „športové haly a iné budovy určené na šport“. Príloha definuje energetické triedy zvlášť pre potrebu energie na vykurovanie, prípravu teplej vody, nútené vetranie a chladenie a osvetlenie (triedy A – G). Tie dohromady určujú celkovú potrebu energie budovy (triedy A – G), ktorá sa následne používa pri výpočte globálneho ukazovateľa – primárna energia (triedy A0 – G), na základe ktorého sa vydáva energetický certifikát.

Od 1. januára 2016 museli všetky novostavby spadať do energetickej triedy A1, ktorá sa označuje ako „ultranízkoenergetická“⁸⁹. K sprísneniu tejto normy došlo od 1. januára 2021, od kedy všetky novostavby musia spĺňať požiadavky energetickej triedy A0. Všetky nové budovy, ktoré požiadali o stavebné povolenie po tomto dátume, tak už musia spĺňať tento štandard budov s takmer nulovou potrebou energie, ktorý už nie možné dosiahnuť bez využitia OZE⁹⁰.

V prípade športových hál a iných budov určených na šport je hornou hranicou tejto energetickej triedy hodnota 46 kWh/m²/rok. Podľa Centrálného registra energetických certifikátov budov INFOREG⁹¹ bolo k 12. 6. 2023 vydaných celkovo 349 certifikátov pre kategóriu „športové haly a iné budovy určené na šport“. Energetickú triedu A0 pritom spĺňalo iba 13 športovísk. Do druhej najvyššej energetickej triedy A1 spadalo 112 športovísk.

⁸⁸ Pozri <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2012/364/>

⁸⁹ Pozri <https://www.energie-portal.sk/Dokument/energeticka-trieda-a0-bude-od-roku-2021-povinna-ako-je-slovensko-pripravene-106205.aspx>

⁹⁰ Pozri <https://www.energie-portal.sk/Dokument/energeticka-trieda-a0-je-od-roku-2021-povinna-stavat-sa-mozu-uz-len-takmer-nulove-domy-106779.aspx>

⁹¹ Pozri <https://www.inforeg.sk/ec/SearchEC.aspx>

Tabuľka 4 uvádza prehľad počtu certifikovaných športovísk podľa jednotlivých krajov. Z hľadiska celkového počtu certifikovaných stavieb so športovou funkciou sa ich najviac nachádza v Trnavskom kraji (53) a Prešovskom kraji (51), najmenej certifikovaných športovísk je v Trenčianskom kraji (30).

Z 13 športovísk s najvyššou energetickou triedou A0 sa po 3 nachádza v Prešovskom a Košickom kraji, po 2 v Banskobystrickom, Nitrianskom a Žilinskom kraji a 1 športovisko v Trnavskom kraji. Bratislavský a Trenčiansky kraj nemajú v energetickej triede A0 certifikované zatiaľ žiadne športovisko.

Zo 112 certifikovaných športovísk v „ultranízkoenergetickej“ triede A1 je približne rovnomerné zastúpenie v každom z krajov, podobne ako v prípade energetickej triedy B.

V troch najnižších energetických triedach E, F, G nemajú certifikované žiadne športovisko Bratislavský a Žilinský kraj.

Tabuľka 4: Prehľad vydaných energetických certifikátov športových hál a iných budov určených na šport podľa VÚC (stav k 12. 6. 2023).

VÚC	Energetická trieda podľa globálneho ukazovateľa – primárna energia								Celkový počet certifikátov
	A0	A1	B	C	D	E	F	G	
Bratislavský	0	15	13	5	3	0	0	0	36
Trnavský	1	13	17	11	4	6	0	1	53
Nitriansky	2	11	18	8	2	0	1	0	42
Trenčiansky	0	10	10	4	4	1	0	1	30

Banskobystrický	2	11	15	10	4	1	1	2	46
Žilinský	2	17	20	6	1	0	0	0	46
Prešovský	3	18	17	5	6	1	1	0	51
Košický	3	17	14	5	4	1	1	0	45
SPOLU	13	112	124	54	28	10	4	4	349

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa inforeg.sk

Celkový počet 349 certifikovaných športovísk je možné považovať za veľmi nízke číslo, ak vezmeme do úvahy bežná 20-ročné obdobie, od kedy je v platnosti príslušná legislatíva a skutočnosť, že predpokladaný počet športovísk na Slovensku, na ktoré sa vzťahuje hodnotenie energetickej hospodárnosti sa pohybuje rádovo tisícoch.

Miestne samosprávy ako významní vlastníci a prevádzkovatelia športovísk si nepochybne uvedomujú potrebu ich modernizácie a zvyšovania energetickej hospodárnosti, k čomu ich nútia nielen negatívne dopady na obecný rozpočet, ale tiež zvyšujúce sa nároky na znížovanie emisného zaťaženia. Mnohé slovenské samosprávy, či už z radov krajov alebo obcí majú vypracované tzv. nízkouhlíkové stratégie, v rámci ktorých majú, okrem iného, identifikovanú energetickú spotrebu jednotlivých typov budov a definované možnosti úspor spotreby energie a z toho vyplývajúcich emisií skleníkových plynov. Nie je žiadnym prekvapením, že v nejednom prípade sú to práve športoviská, kde je najvyšší potenciál úspor.

FNPS mal už vo svojej druhej výzve na spolufinancovanie projektov športovej infraštruktúry definované medzi hodnotiacimi kritériami aj kritérium energetickej hospodárnosti podľa globálneho ukazovateľa – primárna energia.

V rámci tejto výzvy bolo predložených celkovo 179 žiadostí, z toho 38 (21,2 %) malo zdokladované projektové hodnotenie energetickej hospodárnosti. Hodnotenie v energetickej triede A0 malo 10 športovísk (5,6 %), v triede A1 19 športovísk (10,6 %) a v triede B 9 športovísk (5 %).

V rámci výzvy INFRA 3 FNPŠ ešte viac zvýšil dôraz na energetickú hospodárnosť, čoho dôkazom je nielen zvýšenie počtu bodov, ktoré je za splnenie tohto kritéria možné získať, ale tiež skutočnosť, že ku kritériu energetickej hospodárnosti podľa globálneho ukazovateľa – primárna energia bolo pridané ďalšie kritérium, ktoré hodnotí mieru zníženia spotreby energie pri prevádzke. Kritérium je tak zamerané na existujúce športoviská, ktoré prechádzajú rekonštrukciou, pričom v rámci žiadosti je potrebné predložiť účelový energetický audit, ktorý určuje percento zníženia spotreby energie v prevádzke oproti pôvodnému stavu. V prípade, že športovisko v rámci modernizácie zníži spotrebu energie o minimálne 40 % a viac, takýto projekt získava maximálny počet bodov v rámci tohto kritéria.

Zo 168 hodnotených projektov športovej infraštruktúry malo 129 (76,78 %) zdokladované projektové hodnotenie energetickej hospodárnosti. V energetickej triede A0 malo hodnotenie 8 projektov (4,76 %), v triede A1 11 projektov (6,55 %) a v energetickej triede B bolo hodnotených tiež 11 projektov športovej infraštruktúry (6,55 %). Pozitívne treba vnímať skutočnosť, že oproti predchádzajúcej výzve FNPŠ INFRA 2 pribudli dva projekty s hodnotením energetickej hospodárnosti v najvyššej triede A0+ (1,19 %).

V rámci nového kritéria hodnotiaceho percento zníženia prevádzkovej potreby energie zo 168 hodnotených projektov predložilo účelový energetický audit 15 projektov (8,92 %), pričom 11 projektov (6,55 %) preukázalo zníženie prevádzkovej potreby energie oproti pôvodnému stavu o viac ako 40 %.

Energetická hospodárnosť zimných štadiónov

Zimné štadióny patria nesporne k energeticky najnáročnejším typom športovísk, o čom sa v súčasnej dobe energetickej krízy presvedčajú mnohé slovenské samosprávy, ktoré sú v prevažnej miere ich vlastníčkami a prevádzkovateľmi. K 27. 4. 2023 sa na Slovensku nachádzalo

79 zimných štadiónov a krytých ľadových plôch. Centrálny register energetických certifikátov budov INFOREG však eviduje iba 17 zimných štadiónov s energetickým certifikátom, čo je na jednej strane zarážajúco málo, avšak na druhej strane to poukazuje na pravdepodobnú neúplnosť údajov v rámci registra, keďže v ňom chýbajú informácie napr. o ZŠ O. Nepelu v Bratislave, ktorý energetickým certifikátom nepochybne tiež disponuje⁹².

Nič to však nemení na skutočnosti, že potreba rekonštrukcie zimných štadiónov u nás je nesporne naliehavá. Svedčí o tom aj záujem zo strany samospráv, ktoré do výziev FNPŠ predkladajú projekty zamerané práve na zimné štadióny v snahe zlepšiť predovšetkým ich energetickú efektivitu. V rámci prvej výzvy INFRA 1 v roku 2020 bolo predložených 9 žiadostí na projekty zimných štadiónov a ľadových plôch, ktoré žiadali dovedna o spolufinancovanie vo výške 3,7 milióna eur. Úspešné v tejto výzve boli 4 projekty s celkovou sumou spolufinancovania necelých 1 milión eur. Vo výzve INFRA 2 v roku 2021 sa počet žiadostí na projekty zimných štadiónov zvýšil na 14 v celkovej požadovanej výške spolufinancovania 8,1 milióna eur, pričom schválených bolo z toho 8 projektov s celkovou sumou spolufinancovania 5,5 milióna eur⁹³. V rámci poslednej realizovanej výzvy INFRA 3 bolo predložených 8 žiadostí na projekty zimných štadiónov v celkovej požadovanej výške spolufinancovania 4,2 milióna eur, pričom schválené boli 3 projekty so spolufinancovaním 1,9 milióna eur⁹⁴.

V tejto súvislosti sa značná pozornosť venuje modernizácii systémov chladenia, resp. výroby ľadu, ktoré patria k energeticky náročným technológiám. Na slovenských zimných štadiónoch dominuje predovšetkým systém chladenia na báze amoniaku (chladiivo R717). Amoniak patrí medzi tzv. prírodné chladivá s výbornými environmentálnymi parametrami, keďže má nulový potenciál globálneho otepľovania (GWP) a nulový potenciál poškodzovania ozónovej vrstvy (ODP). Na druhej strane je toxický, horľavý a produkuje zápach. Navyše je ľahší ako vzduch

⁹² Dôvodom je skutočnosť, že register INFOREG obsahuje údaje od roku 2013, zatiaľ čo ZŠ O. Nepelu má energetický certifikát od svojej prestavby v roku 2011.

⁹³ Pozri chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbnjiiiahp/https://www.fnps.sk/sites/default/files/2022-10/Zaverecna_sprava_k_vyzve_2021_004.pdf

⁹⁴ Pozri chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbnjiiiahp/https://www.fnps.sk/sites/default/files/2023-06/vysledky_posudzovania_infra3.pdf

a pri vdychovaní poškodzuje sliznicu. Jeho používanie preto podlieha reguláciám a bezpečnostným kontrolám, čo do istej miery komplikuje prevádzku týchto systémov chladenia. Z tohto dôvodu sa zvykne uprednostňovať nepriamy systém chladenia, kde sa amoniak udržiava iba v priestoroch strojovne. Jeho nevýhodou je však nižšia energetická efektivita v porovnaní s priamym systémom, kedy sa amoniak používa nielen v procese výroby chladu, ale tiež ako médium na jeho prenos priamo pod ľadovou plochou.

Veľmi nebezpečné sú v tejto súvislosti predovšetkým staršie technológie, ktoré používajú značné množstvo amoniaku o hmotnosti niekoľkých ton. Moderné systémy v snahe minimalizovať tieto riziká už používajú podstatne menšie množstvo amoniaku s hmotnosťou rádovo v stovkách kilogramov. Takéto modernizácie už prebehli na niekoľkých zimných štadiónoch, napr. v Dolnom Kubíne, Trenčíne, Topoľčanoch atď.

Napriek tomu, že systém chladenia využívajúci amoniak zaznamenal nesporný technologický pokrok, na trhu sa posledných desať rokov začína postupne presadzovať iný systém chladenia na báze CO₂ (chladivo R744).

Medzinárodná federácia ľadového hokeja (IIHF) sa už v roku 2002 zasadzovala za to, aby sa CO₂ systém stal najpoužívanejším spôsobom výroby ľadu v hokejových halách. CO₂ systém má totiž porovnateľne priaznivé environmentálne parametre ako amoniak, keďže má tiež nulový ODP a mimoriadne nízky GWP (rovný 1). Na rozdiel od amoniaku navyše nie je toxický, ani horľavý, vykazuje minimálne riziko úniku a nespôsobuje pri väčšine materiálov koróziu. Hlavným argumentom v jeho prospech je však jeho energetická efektivita.

Priamy CO₂ systém chladenia bol v Európe prvýkrát inštalovaný v roku 2012 vo švédskom meste Gimo⁹⁵. Priemerná hokejová hala vo Švédsku spotrebuje 1 milión kWh elektrickej energie a tepla za rok, pričom až 40 % z toho sa používa na prevádzku systému chladenia. Zimný štadión v meste Gimo však už v prvom roku prevádzky zredukoval vďaka tejto technológii náklady za energiu o 50 % až 60 %. Podobné skúsenosti zaznamenali

⁹⁵ Pozri <https://r744.com/first-co2-ice-rink-in-europe-a-huge-success/>

prevádzkovatelia všetkých hokejových hál, kde bol tento systém chladenia inštalovaný, napr. belgický Mechelen⁹⁶, dánsky Aarhus⁹⁷ atď.

V roku 2012 bola vykonaná porovnávacia štúdia chladiacich systémov v hokejových halách v Kanade⁹⁸, v rámci ktorej bolo porovnaných 12 technológií dostupných na trhu. V rámci štúdie sa zistilo, že práve systém výroby ľadu na báze CO₂ je energeticky najefektívnejší. Tieto poznatky potvrdil vo svojej štúdii aj J. Rogstam⁹⁹. CO₂ systém z nej vyšiel ako najefektívnejší s najnižšou spotrebou energie a v porovnaní s inými technológiami má aj vyšší potenciál úspory energie vďaka produkcii väčšieho množstva odpadového tepla, ktoré je možné spätne využiť¹⁰⁰.

Ukážkovým príkladom prínosov CO₂ technológie je hokejová hala vo fínskom meste Äänekoski, ktorá je považovaná za energeticky najhospodárnejšiu na svete. Jej realizácia stála 5,3 milióna eur a otvorená bola v roku 2020¹⁰¹. V porovnaní so štandardnými zimnými štadiónmi sa však zmenila z čistého spotrebiteľa energie na jej výrobcu. Vďaka zvýšenej energetickej efektívnosti a podstatne väčšiemu množstvu odpadového tepla, ktoré CO₂ systém produkuje, hala dokáže uspokojiť nielen svoje energetické potreby z hľadiska kúrenia a výroby teplej vody, ale dokáže teplo aj distribuovať ďalej do neďalekej základnej školy a krytej plavárne, čím získava dodatočné príjmy do svojho prevádzkového rozpočtu¹⁰². Energetická bilancia haly sa ešte zlepšila potom, čo boli na jej strechu doinštalované fotovoltaické panely na výrobu elektrickej energie.

Rozhodujúcim faktorom úspešnej realizácie tohto projektu bola ochota samosprávy zmeniť štandardne zaužívaný spôsob myslenia uprednostňujúci výšku realizačných nákladov.

⁹⁶ Pozri https://www.gva.be/cnt/dmf20170110_02666154

⁹⁷ Pozri <https://www.niras.dk/indsigt/nyt-baeredygtigt-co2-koeleanlaeg-i-aarhus-skoejtehal/>

⁹⁸ Pozri chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbjnjiihp/https://natural-resources.canada.ca/sites/www.nrcan.gc.ca/files/energy/pdf/comparative-study-arenas_EN.pdf

⁹⁹ Pozri chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbjnjiihp/https://www.ekanalys.se/_files/ugd/bbc3c3_4af364cc722d4cd99411a26900c0609e.pdf?index=true

¹⁰⁰ Pozri <https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/chladiaci-system-na-baze-co2-prispieva-k-udrzatelnosti-prevadzky-zimnych-stadionov>

¹⁰¹ Pozri <https://www.kuntarahoitus.fi/ajankohtaista/cases/aanekosken-jaahalli/>

¹⁰² Pozri <https://www.kuntarahoitus.fi/ajankohtaista/aanekoskenjaahalli/>

Namiesto toho predstaviteľia mesta akceptovali mierne zvýšené náklady v záujme zabezpečenia dlhodobej energetickej efektivity prevádzky¹⁰³. Tento prístup zároveň zohľadňoval nízkouhlíkové a udržateľné ciele mesta definované v rámci plánu Green Renewable Äänekoski. Ochota samosprávy brať vážne práve environmentálne priaznivé riešenia sa prejavila aj vo zvýšenom záujme sponzorov. V neposlednom rade sa výsledná energetická hospodárnosť haly podpísala aj na možnosti udržať nižšie ceny za užívanie ľadovej plochy v porovnaní s inými halami vo Fínsku, a to predovšetkým pre mládež. Tieto benefity sa prejavili už počas pandémie koronavírusu, kedy si hala v Äänekoski dokázala udržať prevádzkyschopnosť a miestny klub dokonca zvýšil počet svojich členov v dôsledku lepšej finančnej dostupnosti¹⁰⁴.

Zvyšovanie energetickej hospodárnosti hokejových hál je témou aj pre Fínsky zväz ľadového hokeja, ktorý uvádza, že staré klzisko sa dá najlacnejšie zrekonštruovať na energeticky efektívne už za približne pol milióna eur. Ako ukazuje príklad Äänekoski, CO₂ systém výroby ľadu dokáže byť v tomto ohľade prínosom. Potvrzuje to aj fínsky dodávateľ tejto technológie Suomen Tekojää Oy¹⁰⁵, ktorý inštaloval CO₂ systém nielen v ďalších hokejových halách vo Fínsku (napr. dejisko hokejových MS 2022 Nokia Arena v Tampere), ale tiež v Európe či dokonca na vybraných športoviskách pre ZOH 2022 v Pekingu¹⁰⁶.

Na slovenských zimných štadiónoch má však dlhoročnú tradíciu a takmer úplný monopol výroba ľadu s využitím amoniaku. Výnimkami sú napr. Športové komunitné centrum v Liptovskom Hrádku či MG Rink v Trenčíne, ktoré používajú ako chladivo freón. Aplikácia CO₂ technológie by si tak nesporne vyžadovala rozhodnutie a inovatívne uvažovanie predovšetkým zo strany samospráv ako kľúčových vlastníkov a prevádzkovateľov zimných štadiónov.

¹⁰³ Pozri <https://aksa.fi/aanekosken-uuden-energiatehokkaan-jaahallin-ensimmaisest-ottelut-pelataan-talla-viikolla/>

¹⁰⁴ Pozri <https://www.is.fi/urheilu/art-2000008348510.html>

¹⁰⁵ Pozri <https://suomentekojaa.fi/>

¹⁰⁶ V rámci komunikácie autora so zástupcom Suomen Tekojää Oy Timom Mansikkaviitom v roku 2020 sa cena priameho CO₂ systému chladenia pohybovala na úrovni 380 000 eur (290 000 eur za chladiacu jednotku a 90 000 eur za inštaláciu medeneho chladiaceho potrubia na hracej ploche). Nepriamy CO₂ systém stojí 275 000 eur (220 000 eur za chladiacu jednotku a 55 000 eur za inštaláciu plastového chladiaceho potrubia na hracej ploche).

Pozitívne skúsenosti s prevádzkou CO₂ systému výroby ľadu v rôznych (aj nehokejových) krajinách by mali byť dostatočným argumentom a impulzom k tomu, aby sa tejto technológii podarilo presadiť aj v slovenských podmienkach.

Využitie OZE v rámci prevádzky športovej infraštruktúry

Obnoviteľné zdroje energie (OZE) plnia zásadnú úlohu nielen z hľadiska zlepšovania energetickej hospodárnosti budov, ale sú často skloňované aj ako nenahraditeľný nástroj pri snahách o dekarbonizáciu energetiky a ekonomiky krajín. Obzvlášť dôležité postavenie je OZE prisudzované v kontexte EÚ a jej klimatických cieľov. Európska komisia v roku 2018 schválila smernicu o podpore využívania OZE¹⁰⁷, podľa ktorej majú členské štáty zjednodušiť povoľovacie procesy, aby sa tak nevytvárali zbytočné administratívne záťaž a komplikácie pri realizácii príslušných projektov. V slovenskej legislatíve však požiadavky tejto smernice nie sú uspokojivo zohľadnené, keďže zdĺhavé povoľovacie konania a administratívne nároky sú stále považované za významnú prekážku pri masívnejšom využívaní OZE u nás¹⁰⁸.

Napriek tejto skutočnosti samosprávy na Slovensku vyvíjajú iniciatívu na zvýšenie podielu OZE a energetickej sebestačnosti budov vo svojom vlastníctve, o čom svedčí celý rad projektov inštalácie fotovoltických elektrární na strechách škôl či ďalších budov v ich vlastníctve. Za všetky je možné spomenúť príklad mesta Trnava, v ktorom si primátor mesta dal za cieľ pokryť 20 % elektrickej energie z OZE¹⁰⁹. Iným príkladom je mesto Žiar nad Hronom, ktoré chce tiež zlepšiť energetickejšiu hospodárnosť verejných budov inštaláciou fotovoltických panelov¹¹⁰. Je pozitívne, že v oboch prípadoch sa táto iniciatíva dotýka aj športovej infraštruktúry, napr. zimného štadióna v Trnave či rekonštrukcie krytej plavárne v Žiari nad Hronom.

¹⁰⁷ Pozri [chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbjnjjiahp/https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=EN)

¹⁰⁸ Pozri <https://www.asb.sk/zelena-obnova/masivnejsiemu-vyuzivaniu-obnovitelnych-zdrojov-energie-brani-administrativna-zataz>

¹⁰⁹ Pozri <https://www.asb.sk/zelena-obnova/trnava-chce-mat-patinu-elektrickej-energie-zo-zelenych-zdrojov-v-meste-pribuda-fotovoltika>

¹¹⁰ Pozri <https://www.asb.sk/zelena-obnova/ziar-nad-hronom-fotovoltika-na-strategickych-verejnych-budovach>

V prípade využívania OZE z fotovoltiky je však potrebné zohľadniť inštalovaný výkon, ktorý môže mať zásadný dopad na náročnosť celkovej realizácie tohto technologického riešenia.

Príkladom je skúsenosť vlastníka zimného štadióna MG Rink v Trenčíne, kde v roku 2022 inštalovali fotovoltickú elektrárňu¹¹¹. Trenčiansky zimný štadión sa tak stal vôbec prvým na Slovensku, ktorý vyrába elektrickú energiu týmto spôsobom. S inštalovaným výkonom 141 kW toto riešenie pokrýva v letných mesiacoch 20 – 30 % spotreby energie. Ako však vlastník zimného štadióna uviedol, v slovenských podmienkach je realizácia fotovoltických elektrární s výkonom nad 100 kW legislatívne veľmi komplikovaná. Celá administratíva totiž trvala 8 mesiacov, čo zdržalo celkovú realizáciu projektu. Na základe týchto skúseností dospeli k názoru, že by bolo rozumnejšie radšej obmedziť inštalovaný výkon pod 100 kW aj za cenu zníženia podielu OZE a vlastnej energetickej sebestačnosti, len aby sa vyhli administratívnym komplikáciám¹¹².

Iným príkladom je mesto Poprad, ktoré v dôsledku skúseností s neprimerane zdĺhavým procesom pripojenia fotovoltických elektrární a drastickým nárastom administratívnej záťaže a mzdových nákladov súvisiacich s fakturáciou spotrebnej dane zvažuje, či má zmysel v projektoch „zelenej energie“ za takýchto podmienok pokračovať. Samosprávy, ktoré sa usilujú hospodárne narábať verejnými financiami inštaláciou fotovoltiky, sú totiž v podstate tréšané a zaťažované nezmyselnou byrokraciou, čo je aj jeden z dôvodov, prečo sa Slovensko nachádza na chvoste pri zavádzaní fotovoltiky v porovnaní s inými krajinami¹¹³.

Takéto skúsenosti pochopiteľne pôsobia odrádzajúco pre prípadných nasledovníkov a nevytvárajú tak priaznivé podmienky k zvyšovaniu podielu OZE a energetickej sebestačnosti pri prevádzke športovísk na Slovensku.

¹¹¹ Pozri <https://www.asb.sk/stavebnictvo/technicke-zariadenia-budov/fotovoltika/zimny-stadion-mariana-gaborika-ma-vlastnu-fotovolticku-elektrarnu-je-to-unikat-na-slovensku-aj-v-cesku>

¹¹² Pozri <https://index.sme.sk/c/23121288/gaborik-stadion-trencin-energetika-elektrina-rozhovor.html>

¹¹³ Pozri <https://www.energie-portal.sk/Dokument/mesto-fotovoltika-obnovitelne-zdroje-byrokracia-110073.aspx>

Zahraničné skúsenosti však ukazujú, že práve športoviská majú nezanedbateľný potenciál pôsobiť nielen ako spotrebiteľ OZE, ale tiež ako ich producent, čím môžu pokrývať nielen svoje energetické potreby, ale tiež prispievať k pokrytiu energetickej potreby svojho širšieho okolia.

Veľmi dobrým príkladom v tomto smere sú futbalové štadióny, ktoré zvyčajne disponujú masívnymi strešnými konštrukciami s veľkou plochou, ktorú je možné využiť na inštaláciu fotovoltických panelov. Johan Cruyff Arena v Amsterdame má takto inštalovaný fotovoltický strešný systém zo 4200 panelov, pričom vyrobená energia z nich sa skladuje v batériách v útrobach štadióna. Pre tento účel je inštalovaných 148 použitých autobatérií z elektromobilov¹¹⁴. Celý systém dokáže uskladniť 2,8 MWh elektrickej energie, ktorú prevádzkovateľ štadióna predáva prevádzkovateľovi elektrickej siete. Dodávka energie sa preruší iba v čase konania zápasov či iných podujatí, kedy je systém nastavený do režimu záložného zdroja energie, kedy ju využíva štadión. Keďže štadióny nie sú tak intenzívne využívané ako iné typy budov, dokážu disponovať množstvom voľnej obnoviteľnej energie, ktorou dokážu zásobovať svoje okolie a získať tak zdroj ďalších príjmov.

Na podobnom princípe fungujú aj ďalšie štadióny, napr. v severoamerických profesionálnych ligách, kde využívajú nielen fotovoltiku, ale tiež veternú energiu. Tieto riešenia sa pritom netýkajú iba veľkých športovísk, ale tiež menších zariadení slúžiacich pre potreby malých klubov, ako ukazuje príklad štadióna Skagerak Arena v nórskom meste Skien, kde strešný fotovoltický systém produkuje asi 800 kW elektrickej energie¹¹⁵.

V súvislosti s fotovoltikou je však potrebné zdôrazniť, že sprísnené legislatívne a administratívne nároky súvisiace s jej využívaním u nás vyplývajú aj z dopadov, ktoré majú tieto zdroje na stabilitu energetickej siete. Vzhľadom na svoju závislosť na prírodných podmienkach a z toho vyplývajúcu nepredvídateľnosť výroby energie totiž fotovoltika nedokáže prispievať k regulácii frekvencie siete, ktorá sa musí pohybovať v úzkom rozmedzí

¹¹⁴ Pozri https://www.mobilityhouse.com/int_en/magazine/press-releases/johan-cruyff-arena-3mw-energy-storage-system-launch.html

¹¹⁵ Pozri <https://www.thestadiumbusiness.com/2019/06/26/odds-ballklubb-transforms-stadium-solar-energy-plant/>

50 Hz. To, koľko výrobcov z fotovoltiky môže byť zapojených do siete, tak závisí od toho, ako dokážu tradičné zdroje elektrickej energie (napr. jadrové elektrárne) regulovať jej frekvenciu a vytvárať tak voľné kapacity v sústave na pripojenie elektriny z OZE. Zatiaľ čo v európskych krajinách sa darí do sústavy pripojiť ročne stovky MW elektriny z OZE, v slovenských podmienkach sa v minulom roku podarilo inštalovať fotovoltické zdroje s výkonom 2 MW¹¹⁶. Slovenská elektrizačná prenosová sústava (SEPS) pritom v rokoch 2021 až 2022 uvoľnila kapacity vo výške 577 MW na pripojenie OZE do sústavy. Od roku 2024 navyše by už pripájanie lokálnych zdrojov OZE (fotovoltických a veterných elektrární) do sústavy nemalo byť na Slovensku limitované¹¹⁷. Pripájaniu väčšieho počtu lokálnych zdrojov z OZE môže pomôcť aj využívanie možností uskladňovania elektrickej energie (viď. príklad futbalového štadióna v Amsterdame), ktoré dokážu zmierniť nevýhodu nepredvídateľnosti jej výroby¹¹⁸.

V súvislosti s využívaním fotovoltických systémov má svoje opodstatnenie aj ich aplikácia v kombinácii s vegetačnými strechami. Vďaka ochladzovaciemu účinku strešnej vegetácie sa totiž zvyšuje efektívnosť fotovoltických panelov a ich životnosť¹¹⁹. V porovnaní s inými krajinami však na Slovensku chýba podpora budovania vegetačných striech a ich inštalácia funguje prakticky na dobrovoľnej báze.

Popri vodozadržnej funkcii a zmiernovaní dopadov zmeny klímy dokážu pritom vegetačné strechy plniť obzvlášť dôležitú úlohu aj pri tepelnej ochrane budov, vrátane športovísk. Ich aplikácia totiž preukázateľne prispieva k znižovaniu potreby kúrenia a chladenia, čím vylepšujú nielen tepelný komfort, ale tiež energetickú hospodárnosť. Dokážu tak prispieť napr. k zníženiu potreby využívania klimatizačných systémov, ktoré patria k energeticky náročným technológiám. V Nemecku sa v rámci výstavby športovísk odporúča vyhýbať ich využívaniu za

¹¹⁶ Pozri https://www.trend.sk/biznis/ukladat-elektřinu-fotovoltiky-baterie-domacnostiam-nevyplaca?itm_brand=trend&itm_template=hp&itm_modul=trend_topbox&itm_position=3

¹¹⁷ Pozri <https://www.energie-portal.sk/Dokument/pripajanie-zdrojov-na-vyrob-u-elektřiny-seps-108841.aspx>

¹¹⁸ Pozri <https://www.energie-portal.sk/Dokument/elektřina-sustava-siet-obnovitelne-zdroje-andrej-hanzel-110008.aspx>

¹¹⁹ Pozri <https://www.asb.sk/zelena-obnova/zelene-strechy-pomahaju-pri-vykyvoch-pocasia-a-zvysuju-efektivnost-fotovoltiky>

každú cenu a namiesto toho aplikovať iné opatrenia, vrátane vegetačných striech (Essig, N. et al. 2021: 56).

Je potešiteľné, že aplikácia vegetačných striech sa začína objavovať aj na slovenských športoviskách, o čom svedčia pripravované projekty novej plavárne a rekonštrukcie zimného štadióna V. Dzurilla v Bratislave či hokejovej akadémie v Trnave¹²⁰. V prípade mesta Trnava je možné hovoriť ako lídrovi na Slovensku v rámci aplikácie adaptačných opatrení na zmenu klímy, keďže samospráva má v tomto ohľade prostredníctvom Všeobecne záväzného nariadenia č. 466 definované podmienky, ktoré treba dodržiavať pri realizácii stavieb. Ich súčasťou je aj povinnosť inštalácie strešnej zelene minimálne v rozsahu 50 % z celkovej výmery všetkých nových objektov riešeného územia¹²¹.

Veľký potenciál v rámci prevádzky športovísk má aj využitie geotermálnej energie, obzvlášť v prípade plavární. V slovenských podmienkach je tento obnoviteľný zdroj energie využívaný predovšetkým v akvaparkoch na rekreačné účely. V nejednom prípade sa v týchto zariadeniach táto forma energie nevyužíva iba v bazénoch, ale tiež ako zdroj tepla pre kancelárske, technické priestory a pod.

V rámci štandardných krytých plavární s 25-metrovými alebo 50-metrovými bazénmi sa však v slovenských podmienkach geotermálna energia prakticky vôbec nevyužíva. To do istej miery súvisí aj s počiatočnými investičnými nákladmi, ktoré sú však následne vykompenzované úsporami počas prevádzky, keďže je možné v rámci ohrevu vody dosiahnuť úspory nákladov až na úrovni 70 % oproti využitiu fosílnych palív¹²². Ďalšou zásadnou prekážkou sú komplikované povoloňacie konania, ktoré odrádzajú od realizácie projektov na báze geotermálnej energie u nás. Prekážkou je predovšetkým zdĺhavý proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), ktorý je nutné realizovať pri každom vrte presahujúcom hĺbku 500

¹²⁰ Pozri <https://trnava-vuc.sk/zupa-vytvori-spickovu-sportovu-akademiu-pre-mlade-talenty-nova-hokejova-hala-bude-stat-na-prednadrizi-v-trnave/>

¹²¹ Pozri <https://www.trnava.sk/sk/aktualita/mestska-samosprava-znizuje-v-trnave-rozsah-ploch-bez-zelene-aj-prostrednictvom-vegetacnych-striech>

¹²² Pozri <https://www.123zeroenergy.com/geothermal-heating-for-swimming-pools.html>

m. Geotermálna voda s teplotou vhodnou napr. na využitie na výrobu elektriny či systémy centrálného vykurovania sa však v podmienkach Slovenska nachádza vo väčších hĺbkach¹²³.

Alternatívne riešenie ukazuje príklad rekonštrukcie krytej plavárne v Starej Ľubovni, ktorej vykurovanie je zabezpečené tepelným čerpadlom, ktoré privádza teplo z 10 vrtov v hĺbke 110 metrov. Systém dopĺňajú solárne a fotovoltické panely, ktoré sa využívajú ako zdroj elektrickej energie pre tepelné čerpadlo, na ohrev vody v sprchách a bežné použitie¹²⁴.

Využitie geotermálnej energie za pomoci tepelných čerpadiel bolo aplikované aj v rámci plaveckých bazénov Klíše v českom Ústí nad Labem. Tu bol použitý systém 10 tepelných čerpadiel, pričom jediným zdrojom tepla je voda z geotermálneho vrtu, vďaka čomu sa podarilo dosiahnuť oproti pôvodnému stavu (diaľková dodávka tepla z miestnej teplárne a chladenie bazénovej vody pitnou vodou z vodovodu) úsporu 6430 GJ (1786 MWh) a 1350 t emisií CO₂ za rok¹²⁵.

Pre účely zlepšenia energetickej hospodárnosti krytých plavární je k dispozícii aj možnosť využitia odpadového tepla z výroby ľadu na zimných štadiónoch (pozri aj kapitolu 4.2.3.). Toto riešenie je vhodné predovšetkým v tých prípadoch, ak sú plaváreň a zimný štadión lokalizované čo najbližšie pri sebe (cca do 200 m), aby sa predišlo energetickým stratám pri prenose. Riešením je tiež budovanie krytých plavární a zimného štadióna v rámci jedného komplexu. Príkladom je uvažovaný projekt rekonštrukcie zimného štadióna V. Dzurilla v Bratislave, ktorého súčasťou má byť aj krytá plaváreň s 25-metrovým bazénom práve s úmyslom využívať odpadové teplo zo zimného štadióna¹²⁶.

¹²³ Pozri <https://euractiv.sk/section/energetika/news/rozvoj-geotermalnej-energie-na-slovensku-brzdi-legislativa-pomoc-ma-novy-zakon/>

¹²⁴ Pozri <https://www.fnps.sk/aktuality/zrekonstruovana-plavaren-v-starej-lubovni>

¹²⁵ Pozri <https://www.stiebel-eltron.cz/cs/o-nas/reference/bazen-klise.html>

¹²⁶ Pozri <https://www.archinfo.sk/diela/obcianska-stavba/vysledky-sutaze-nova-plavaren-rekonstrukcia-hokejoveho-stadiona-a-dostavba-nekomercnych-ubytovacich-kapacit-pre-sportovcov.html>

3. ŠPORT A POHYBOVÉ AKTIVITY

Existuje mnoho definícií športu, avšak vo všeobecnosti sa považuje šport za formu fyzickej aktivity, zručnosti, ktorej účelom je snaha hýbať sa, vykonávať pohyb, rekreovať sa, a to pre vlastné potešenie, pre dosiahnutie dokonalosti, rozvoj pohybových zručnosti alebo pre súťaženie resp. kombináciu všetkých týchto cieľov. Pohybová a fyzická aktivita je základná biologická potreba človeka a šport, pohyb sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Šport a pohyb možno deliť z viacerých hľadísk. Z pohľadu výkonnosti sa rozlišuje šport rekreačný, výkonnostný a vrcholový. Podľa počtu hráčov zasa individuálny a kolektívny a z pohľadu obdobia zimný a letný. Pre účely tejto štúdie je však dôležité delenie športu a športových aktivít z hľadiska ich organizovanosti, a to na:

- a) Organizovaný – inštitucionalizovaný šport
- b) Neorganizovaný – neinštitucionalizovaný šport

3.1. ORGANIZOVANÝ ŠPORT

Športové voľnočasové aktivity, ktoré sa vykonávajú pod hlavičkou športovej organizácie patria pod organizovaný – inštitucionalizovaný šport. Športová organizácia je právnická osoba, ktorej predmetom činnosti alebo cieľom činnosti je športová činnosť. Športovou organizáciou nie je orgán verejnej správy¹²⁷. Športový klub je športová organizácia vytvárajúca vhodné podmienky na vykonávanie športu, organizovanie športových súťaží a na prípravu a účasť jednotlivcov alebo družstiev v súťaži. Všetky športové organizácie musia byť zapísané v *Registri právnických osôb v športe*¹²⁸ a zároveň sú členmi národných športových zväzov. Športová organizácia si vedie evidenciu svojich členov, ktorí sú zapísaní v *Registri fyzických osôb v športe*.

¹²⁷ Pozri § 8 zákona č. 440/2015 Z.z

¹²⁸ Pozri <https://sport.iedu.sk/>

Športové kluby sa môžu zaoberať výkonnostným, vrcholovým športom alebo aj ich kombináciou. Môžu mať rôznu právnu subjektivitu, od občianskych združení, neziskových organizácií, ktoré zastrešujú hlavne detské a mládežnícke kategórie a výkonnostný šport, až po obchodné spoločnosti, teda spoločnosti s ručením obmedzeným a akciové spoločnosti, ktoré sa zaoberajú vrcholovým a profesionálnym športom. Aktuálne najväčší počet športových klubov patrí medzi občianske združenia a neziskové organizácie, kde odbornú športovú činnosť vykonávajú dobrovoľníci, a to v čase svojho pracovného voľna.

Športové kluby sa môžu špecializovať na jeden, resp. viacero druhov športov a vykonávať prípravu športovcov a súťažnú činnosť pod viacerými národnými zväzmi. Napríklad športový klub špecializujúci sa na hádzanú a plávanie musí byť registrovaný pod národnými zväzmi, ktorými sú v tomto prípade Slovenský zväz v hádzanej a Slovenská plavecká federácia. Kombinácia a počet športov nie je obmedzený.

Register právnických osôb a register fyzických osôb v športe

Dňa 31. mája 2018 MŠVVŠ SR sprístupnilo športovým organizáciám a iným osobám, ktoré zadávajú údaje do Informačného systému športu (ISS), Register právnických osôb a Register fyzických osôb v športe (ďalej len register) na doplnenie a aktualizáciu údajov. Národné športové zväzy mali povinnosť doplniť register do 31. augusta 2018. Vývoj v športových organizáciách je však v pohybe. Je to živý proces, kedy niektoré športové organizácie vznikajú, resp. zanikajú, mení sa ich členská základňa (nárast, pokles členov), a z tohto dôvodu je register potrebné aktualizovať. Zároveň nie je stanovená jednotná metodika zadávania údajov do registra. Niektoré športové organizácie si údaje registrujú samé, niektoré športové kluby čakajú na registráciu od svojich národných zväzov a registrujú sa osoby aj individuálne. Aktuálne je potrebné nastaviť systém práce s registrom a zabezpečiť jeho dodržiavanie a následne kontrolu.

3.1.1. UZNANÉ ŠPORTY

Medzinárodný olympijský výbor (MOV) s cieľom podporiť olympijské hnutie definuje uznaný šport. Patria sem športy, ktoré sú pod patronátom niektorej z medzinárodných športových

federácií zaoberajúcich sa jedným, alebo viacerými športami na celosvetovej úrovni a zahŕňajú národné športové organizácie v danom športe.

Uznaným športom sa na účely zákona č. 440/2015 Z. z. (Zákona o športe) rozumie šport uznaný:

- a) Medzinárodným olympijským výborom alebo medzinárodnou športovou organizáciou SportAccord
- b) Medzinárodným paralympijským výborom,
- c) Medzinárodným výborom športu nepočujúcich,
- d) Medzinárodným hnutím špeciálnych olympiád.

Pre potreby zabezpečenia financovania národných zväzov uznaných športov MŠVVŠ SR vydáva každoročne *Metodický manuál k predloženiu žiadosti o poskytnutie príspevku uznanému športu v roku RRRR*. Manuál je určený pre národné zväzy na podanie žiadosti o poskytnutie príspevku v príslušnom roku. Zvyčajný termín podania žiadosti je do 30. september príslušného roka. Zároveň sa Nariadením vlády SR č. 303/2022 Z. z.¹²⁹ stanovuje metodika zisťovania hodnôt a parametrov do vzorca ustanoveného v prílohe č. 3 Zákona o športe. Pre rok 2023 sú hodnoty váh do vzorca nasledovné:

- a) 40 % pre dosiahnutý športový úspech
- b) 70 % pre domáci záujem o šport
- c) 30 % pre zahraničný záujem o šport

Dôležitým ukazovateľom v rámci výpočtu príspevku je domáci a zahraničný záujem o šport. Pre tento účel MŠVVŠ SR realizuje prieskum. Posledný prieskum športov bol urobený v roku 2022 s hlavným cieľom zistiť domáci záujem o príslušný uznaný šport. Detailne sa prieskum zameriaval na 3 cieľové oblasti:

¹²⁹ Pozri <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2022-303>

Sledovanosť jednotlivých športov: nasledovanejším športom je hokej, nasledovaný futbalom a lyžovaním.

Praktizovanie jednotlivých športov: obyvatelia Slovenska sa v najväčšej miere venujú športom ako cyklistika (s výrazným náskokom pred ostatnými športmi), ďalej lyžovanie, futbal, fitnes (vrátane kulturistiky a silového trojboja) a plavecké športy.

Odporúčanie jednotlivých športov svojim deťom: aj v tomto prípade dominuje cyklistika, nasledovaná futbalom, plaveckými športami a tenisom.¹³⁰

Na základe výpočtu príspevku pre rok 2023 pridelilo MŠVVŠ SR 77 národným športovým zväzom celkovú sumu vo výške 63 901 711,00 eur.¹³¹ Medzi prvých desať zväzov s najvyšším príspevkom patrí: Slovenský futbalový zväz, Slovenský zväz ľadového hokeja, Slovenský tenisový zväz, Slovenská plavecká federácia, Slovenský atletický zväz, Slovenský zväz cyklistiky, Slovenská kanoistika, Slovenský zväz hádzanej, Slovenská volejbalová federácia a Slovenský stolnotenisový zväz.

Netradičné športy

Netradičné športy sú všetky ostatné športy, ktoré neustále vznikajú kreativitou ľudí a túžbou po zábave a pohybe. Netradičnými športami sú napríklad šípky, ringo, ring tennis, lakros, frisbee, korfbal, indijaca, interkros, boccia, petangue, jazdecké pólo a dokonca za netradičný šport sa považuje aj florball, footgolf, či bejzbal. Svojou popularitou, organizovanosťou, vytváraním vlastných športových klubov, rastom členskej základne sa však postupne pretláčajú medzi uznané športy.

¹³⁰ Pozri

https://www.minedu.sk/data/files/11275_ipsos_sekcia_sportu_prieskum_sportov_2022_na_minedu.pdf

¹³¹ Pozri <https://www.minedu.sk/financovanie-sportu-v-roku-2023/>

3.2. NEORGANIZOVANÝ ŠPORT

Za neorganizovaný šport sa považuje rekreačný šport. Ten predstavuje dobrovoľnú, neriadenú, individuálne plánovanú športovú aktivitu, najčastejšie vykonávanú samostatne, s rodičmi, či s rovesníkmi. Občania samospráv, ktorí nemajú záujem o činnosť v žiadnom športovom klube majú možnosti na iné športové aktivity a činnosti. Patrí sem individuálna športová činnosť ako beh, bicyklovanie, korčuľovanie, fitness, plávanie a pod., ale tiež využívanie rôznych organizovaných športových aktivít, bez nutnosti členstva v klube. Rekreační športovci považujú šport najmä za určitý druh oddychu, aktívneho odpočinku, zdravého životného štýlu, ktorý regeneruje organizmus. Pohybové aktivity sú nenahraditeľnou súčasťou a náplňou voľného času. Skladba týchto aktivít je podmienená historicky a neustále sa vyvíja a mení, pričom na ňu pôsobí veľa faktorov, ktoré sú v prevažnej miere určované ekonomickou úrovňou spoločnosti.

3.2.1. ŠPORT PRE VŠETKÝCH

Šport pre všetkých je významnou súčasťou systému nášho športu. Ako špecifická športová činnosť je určená všetkým vekovým skupinám obyvateľstva, uskutočňovaná rôznymi formami telesných cvičení a druhmi športu. Šport pre všetkých je oblasť, ktorá má všetky predpoklady zmierňovať riziko ochorení, a preto je potrebné vytvárať a zlepšovať podmienky v tejto oblasti športu na všetkých úrovniach samospráv, škôl a školských zariadení, vrátane občianskych združení. Najväčší priestor na realizáciu športu pre všetkých ponúka otvorená infraštruktúra, detské ihriská, športové ihriská, cyklotrasy a cyklodoprava, školské dvory a pod.

Do športu pre všetkých patria rôzne akcie a podujatia organizované samosprávami pre seniorov, zdravotne postihnutých, rodiny s deťmi, školy a školské zariadenia. Väčšina samospráv v tejto súvislosti dlhodobo organizuje tradičné vlastné športové aktivity a podujatia. Medzi takéto aktivity patria rôzne behy, korčuľovanie, diaľkové plávanie, olympiády a pod.

3.3. SAMOSPRÁVA A ŠPORT

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy¹³². Jednou z činností obce pri výkone samosprávy v zmysle § 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je:

„...vytváranie a chránenie zdravých podmienok života a zdravého spôsobu života a práce obyvateľov obce, chránenie životného prostredia, ako aj utváranie podmienok na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport.“

Zdravý životný štýl, telesná výchova a šport je jednou zo základných činností obce pri výkone samosprávy. To, či patrí, nepatrí, resp. v akom rozsahu patrí táto činnosť do priorít samotnej samosprávy, záleží od:

- a) histórie športu, telesnej výchovy i zdravotného životného štýlu v obci, teda akú váhu mala, resp. má táto činnosť v samospráve;
- b) športového ducha a záujmu starostu, primátora a samotného zastupiteľstva o túto oblasť;
- c) existencie a stavu športovej infraštruktúry v obci;
- d) organizovania športu v samospráve a existencie mestských športových klubov, asociácií, resp. mestských športových organizácií;
- e) finančnej kondície samotnej samosprávy;
- f) veľkosti obce a demografického zloženia obyvateľstva.

Vo všeobecnosti platí pravidlo, že čím je menšia obec, tým je menší podiel záujmu jej na rozvoji športu a telesnej výchovy. Na Slovensku je vyše 2600 obcí s počtom obyvateľov do 3000 obyvateľov. V týchto obciach nie je dostatočná športová infraštruktúra a ani šport a telesná

¹³² Pozri §1 ods 2 Zákon č. 369/1990 Zb. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-369>

výchova nie je prioritou samospráv, pričom obyvatelia každej samosprávy si pozornosť záujmu do oblasti športu zaslúžia.

Napriek týmto zisteniam samosprávy sú najvýznamnejšími prispievateľmi do slovenského športu. Viac ako polovica finančných prostriedkov, ktoré plynú do športu, prichádza z rozpočtov miest a obcí.

Samosprávy podporujú prostredníctvom finančných dotácií zo svojich rozpočtov:

- a) organizovaný šport (športové kluby, individuálnych TOP športovcov, športové aktivity a akcie organizované športovými klubmi);
- b) neorganizovaný šport (podpora a organizácia akcií a aktivít v oblasti športu pre všetkých);
- c) prevádzku a správu športovej infraštruktúry;
- d) budovanie, modernizáciu a rekonštrukciu športovej infraštruktúry;
- e) budovanie a správu detských ihrísk a vonkajších športovísk;
- f) budovanie cyklotrás, cyklochodníkov a cykloinfraštruktúry.

Samospráva je kľúčový článkom v rámci podpory a rozvoja športu vo všeobecnosti. Z tohto dôvodu sú preto potrebné silné samosprávy, ktoré sa budú môcť rýchlejšie a efektívnejšie rozhodovať pri podpore činnosti športových klubov, pri rekonštrukciách, modernizáciách a výstavbe športovej infraštruktúry, ako aj pri organizovaní podujatí domáceho, či medzinárodného významu.

Osobitnou kapitolou sú školy, šport na školách a postavenie samosprávy ako zriaďovateľa škôl a vlastníka športovej infraštruktúry, ktorú majú školy v správe. Z tohto dôvodu sa uvedenej problematike venujeme v nasledujúcich kapitolách v širšom kontexte.

3.4. ŠPORT NA ŠKOLÁCH

Školy majú najvyšší potenciál na zlepšenie, rozvoj a podporu športu v rámci celého Slovenska. Prirodzenou vlastnosťou detí je hýbať sa, spoznávať, objavovať a v tomto procese vývoja

Ľudskej osobnosti majú školy nezastupiteľnú úlohu. Deti už od troch rokov vstupujú do vzdelávacieho systému a MŠVVŠ SR deklaruje znižovanie veku dieťaťa na povinnú školskú dochádzku, a to už od 3 rokov. V súčasnosti je od 1. septembra 2021 povinné predprimárne vzdelávanie pre každé dieťa, ktoré dosiahne päť rokov veku do 31. augusta. Novela školského zákona počíta so zavedením právneho nároku na miesto v materskej škole alebo u iných poskytovateľov predprimárneho vzdelávania od 3 rokov.

Je všeobecne známe, že až 20 % detskej populácie trpí obezitou. Obezita postihuje najmladšie ročníky a podľa štatistických údajov je na Slovensku viac ako 12-tisíc obéznych detí evidovaných v rámci ambulancií všeobecnej starostlivosti o deti a dorast. Obezita už nie je zďaleka iba problém dospelých populácie. Čísla ukazujú, že sa čoraz častejšie vyskytuje aj u mladších ročníkov. Problémy s kilami navyše majú vo vyššej miere chlapci v porovnaní s dievčatami. Najviac obéznych chlapcov je za posledné roky vo veku od 6 do 14 rokov¹³³. Varovným signálom je i fakt, že až 2/3 detí a adolescentov má nízku fyzickú aktivitu a pohybová aktivita v škole je často jediným pohybom, ktorý deti počas dňa absolvujú.

Pohyb a šport je dôležitý nielen pre zdravie, ale aj pre rozvoj mozgu, a tým následne i vzdelanostnej úrovne populácie. Vedecké výskumy za posledných 20 rokov preukázateľne dokazujú pozitívny vplyv pravidelného pohybu na rozvoj kognitívnych funkcií žiakov, ktorý tak popri zdravotných prínosoch prispieva aj k ich lepším akademickým výsledkom. Kto sa hýbe a športuje, sa ľahšie učí a vzdeláva, ľahšie prekonáva prekážky, záťažové a stresové situácie. Školy sú v rámci svojho edukačného procesu základom a vstupom ako naučiť deti správne životnému štýlu pravidelným pohybom a športom. Táto pravidelná dlhodobá fyzická aktivita je základným pilierom úspechu pri udržiavaní zdravej a vzdelanej populácie.

MŠVVŠ SR eviduje zoznam škôl a školských zariadení, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (školský zákon). Ide o „Sieť škôl

¹³³ Pozri

https://www.nczisk.sk/Documents/aktuality/tlacove_spravy/2022/TS_Obezita_stala_vaznym_problemom_na_Slovensku_04032022.pdf

a školských zariadení Slovenskej republiky¹³⁴, ktorá pre každú školu a školské zariadenie zhromažďuje nasledovné údaje:

- a) názov a adresa,
- b) názov a adresa zriaďovateľa; meno a priezvisko a trvalý pobyt zriaďovateľa, ak je zriaďovateľom fyzická osoba,
- c) zoznam študijných odborov a učebných odborov,
- d) termín začatia činnosti školy, školského zariadenia alebo elokovaného pracoviska,
- e) výchovno-vzdelávací jazyk a elokované pracovisko,
- f) združenie škôl a školských zariadení.

V zmysle § 14 ods. 6 písm. b) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“) MŠVVŠ SR rozhoduje o zaradení škôl a školských zariadení do Siete škôl a školských zariadení a to na základe žiadosti zriaďovateľa, ktorým v zmysle zákona môže byť:

- a) obec,
- b) samosprávny kraj,
- c) regionálny úrad školskej správy,
- d) štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť,
- e) iná právnická osoba alebo fyzická osoba,
- f) vysoká škola, ak ide o zriadenie materskej školy,
- g) ústredný orgán štátnej správy, ak ide o zriadenie materskej školy.

MŠVVŠ SR eviduje nasledovné siete škôl a školských zariadení:

¹³⁴ Pozri <https://www.minedu.sk/siet-skol-a-skolskych-zariadeni-slovenskej-republiky/>

- a) gymnázia, konzervatória, stredné odborné školy, spojené školy, strediská praktického vyučovania, pracoviská praktického vyučovania
- b) materské školy
- c) základné školy
- d) základné umelecké školy a jazykové školy
- e) špeciálne školy
- f) školské kluby detí
- g) ostatné školy a školské zariadenia – do tejto skupiny patrí Centrum voľného času
- h) cirkevné školy a školské zariadenia
- i) súkromné školy a školské zariadenia
- j) policajné školy

Z pohľadu zriaďovateľa je situácia nasledovná:

Obec zriaďuje: materské školy, základné školy, základné umelecké školy a jazykové školy, školské kluby, ostatné školy a školské zariadenia (centrá voľného času)

Samosprávny kraj zriaďuje: gymnázia, konzervatória, stredné odborné školy, spojené školy, strediská praktického vyučovania, pracoviská praktického vyučovania, ostatné školy (gymnázia pre nadané deti, športové gymnázia)

Cirkev zriaďuje: cirkevné školy a cirkevné zariadenia

Právnické osoby alebo fyzické osoby zriaďujú: súkromné základné školy a školské zariadenia

Regionálny úrad školskej správy zriaďuje: špeciálne školy

Ministerstvo vnútra SR: policajné školy

3.4.1. PÔSOBENIE SAMOSPRÁVY PRI PODPORE ŠPORTU NA ŠKOLÁCH

Obec a samosprávny kraj sú rozhodujúcim faktorom pri zriaďovaní materských, základných škôl, gymnázií a stredných škôl. Samosprávy majú v najväčšej miere dosah na zriadenie a prevádzku školy, a to predovšetkým prostredníctvom financovania prevádzky škôl a kontroly hospodárenia, a tiež aj prostredníctvom vypracovania školského vzdelávacieho programu a jeho dodržiavania, ako aj kontroly využívania športovej infraštruktúry.

Pôsobenie samosprávy a podpora športu na školách sa odvíja od:

- a) Rozsahu kompetencií obce ako zriaďovateľa. *Otázkou je, či sú aktuálne kompetencie obce ako zriaďovateľa dostatočne silné.* Základné školy a základné umelecké školy musia mať právnu subjektivitu, teda musia byť samostatnou právnickou osobou, a tým sa stávajú kompetencie obcí len formálne a využívané v podstate len na zabezpečenie financovania prevádzky škôl.
- b) Využívania kompetencií zriaďovateľa. *Myslia sa tým zásahy do riadenia škôl, zásahy do výchovno-vzdelávacieho procesu, zásahy do školského vzdelávacieho programu, do budovania, modernizácie a rekonštrukcie športovej infraštruktúry, zásahy do využívania a prenájmu športovej infraštruktúry, telocviční, hál, či športových dvorov.* Otázne v tejto súvislosti je, ako poznajú samosprávy svoje kompetencie v oblasti podpory športu, či sú všetky kompetencie samospráv v tejto oblasti využívané aj v súvislosti s § 64 písm. c) zákona č. 440/2015 Z. z. o športe.
- c) Charakteru kompetencií ako zriaďovateľa v oblasti podpory športu
- d) Možnosti motivácie samosprávy podpory športu na školách. *Akákoľvek motivácia, finančná alebo nefinančná športovo aktívnych škôl, škôl spolupracujúcich so športovými klubmi, zväzmi zo strany samosprávy neexistuje.* Financovanie základných škôl či podporujú alebo nepodporujú šport, je rovnaké. Výnimku tvoria športové triedy a športové školy.

Kompetencie obce ako zriaďovateľa školského zariadenia upravuje § 6 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 6 ods. 3 zákona 596/2003 Z. z. obec vytvára podmienky na:

- a) výchovu a vzdelávanie detí a žiakov najmä tým, že zriaďuje školy a školské zariadenia;
- b) plnenie povinného predprimárneho vzdelávania v materských školách, ktorých je zriaďovateľom;
- c) plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách, ktorých je zriaďovateľom;
- d) zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom;
- e) zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí a žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom.

Obec v zmysle § 6 vykonáva štátnu správu v prvom stupni vo veciach ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého alebo zanedbávania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku žiaka.

Zároveň obec ako školský úrad vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol riaditeľ základnej školy, ktorej je príslušná obec zriaďovateľom (§ 5 ods. 3 zákona). Ak obec nie je školským úradom (§ 7 zákona), výkon štátnej správy v druhom stupni podľa tohto odseku a činnosti podľa § 6 odseku 8 písm. a), c) a d) zákona zabezpečuje pre ňu okresný úrad v sídle kraja.

Podľa ods. 8 uvedeného paragrafu obec vo veciach výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom, ďalej:

- a) kontroluje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania s výnimkou kontroly podľa § 13 zákona, ktorú vykonáva štátna školská inšpekcia;
- b) v oblasti školského stravovania kontroluje kvalitu podávaných jedál v školských jedálňach;

- c) vydáva organizačné pokyny pre riaditeľov, najmä organizačné pokyny na príslušný školský rok;
- d) poskytuje odbornú a poradenskú činnosť školám a školským zariadeniam;
- e) poskytuje právne poradenstvo riaditeľom;
- f) môže na základe dohody vykonávať administratívno-technické práce na mzdovom úseku a pracovnoprávnom úseku pre školy a školské zariadenia;
- g) vedie personálnu agendu riaditeľov;
- h) predkladá obecnej školskej rade na vyjadrenie:
- informácie o pedagogicko-organizačnom a materiálnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu škôl a školských zariadení,
  - návrh rozpisu finančných prostriedkov pre školy a školské zariadenia pridelených obvodným úradom v sídle kraja,
  - správu o výsledkoch hospodárenia škôl a školských zariadení,
  - správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom podľa § 14 ods. 5 písm. d) zákona,
  - koncepciu investičného rozvoja škôl a školských zariadení,
  - návrhy na zriaďovanie alebo zrušovanie škôl a školských zariadení,
  - návrhy na zriadenie tried s rozšíreným vyučovaním vyučovacieho predmetu alebo skupiny predmetov,
  - návrhy na zriadenie tried pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a deti a žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom,
- ch) prerokuje školský vzdelávací program a výchovný program.

Obec spracúva a poskytuje informácie v oblasti výchovy a vzdelávania vo svojej pôsobnosti orgánom štátnej správy a verejnosti. Zároveň má obec významné právomoci pri schvaľovaní zmlúv o nájme a prenájme školských budov a miestností a o nájme a prenájme príľahlých priestorov školy a školských zariadení, vrátane športovej infraštruktúry školy, ktorej je zriaďovateľom. Obec môže poveriť schvaľovaním zmlúv o nájme a prenájme riaditeľa školy. Príjmy z prenájmu sú príjmami samosprávy, ktorá ich môže, no nemusí poskytnúť škole a takisto obec tiež môže rozhodnúť o ich použití na iné účely.

V súvislosti so schvaľovaním zmlúv o nájme a prenájme športovej infraštruktúry v školách predovšetkým základných je však potrebné zohľadniť aj § 64 písm. c) zákona č. 440/2015 Z. z. o športe, na základe ktorého: „*Obec pri výkone samosprávy zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry v základných školách, ktorých je zriaďovateľom, a športovej infraštruktúry vo vlastníctve alebo v správe obce na šport pre všetkých so zameraním na mládež najviac za náklady s tým spojené.*“

Na základe uvedeného tak nie je potrebné postupovať podľa pravidiel zákona o majetku obce pri uzatváraní zmlúv o nájme, ale je možné poskytnúť telocvične škôl pre športové kluby mládeže za náklady a nie za trhové nájomné.

Komplikovaná právna úprava a nevyjasnené kompetencie a zodpovednosti medzi zriaďovateľmi a riaditeľmi však nielen sťažujú kvalitné riadenie škôl, ale vytvárajú aj nejasnosti v súvislosti s dodržiavaním pravidiel zákona o majetku obce. Poukazuje na to i prax v súvislosti s nájomnými zmluvami športovej infraštruktúry. Väčšina samospráv, či už obecných alebo krajských, totiž Zákon o športe ako osobitný predpis pri nájomných zmluvách týkajúcich sa športovej infraštruktúry neaplikuje a namiesto toho používa komerčný nájom.

3.4.2. ŠKOLA A JEJ PRÁVNE POSTAVENIE VO VZŤAHU K SAMOSPRÁVE

Samospráva (obec, resp. vyšší územný celok) vystupuje v pozícii zriaďovateľa školy alebo školského zariadenia prostredníctvom všeobecne záväzného nariadenia obce, schváleného obecným zastupiteľstvom. Ustanovenie § 27 ods. 6 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a

vzdelávaní hovorí o tom, ktoré školy musia mať právnu subjektivitu, a ktoré ju mať môžu, ale nemusia.

Právnu subjektivitu nemusí mať v podmienkach obecnej samosprávy materská škola, jazyková škola a základná škola, ak nemá všetky ročníky, ak tak určí ich zriaďovateľ. Len pri týchto školách je teda možnosť rozhodnúť sa, či ísť do právnej subjektivity alebo nie.

Ostatné základné školy a základné umelecké školy musia mať právnu subjektivitu, teda byť samostatnou právnickou osobou. Školy alebo školské zariadenia s právnu subjektivitou majú formu rozpočtovej organizácie, a teda v zmysle § 21 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, škola alebo školské zariadenie je právnickou osobou obce, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na rozpočet obce. Hospodári samostatne podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré jej určí zriaďovateľ v rámci svojho rozpočtu. Pri zriaďovaní rozpočtovej organizácie obce sa riadi aj príslušnými ustanoveniami zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (§ 21 – § 28).

3.4.3. VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍ PROCES Z POHĽADU ŠPORTU

Základným zákonom v procese výchovy a vzdelávania v SR je Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní, tzv. Školský zákon. Ten definuje hlavne:

- a) základné princípy, ciele a podmienky výchovy a vzdelávania,
  - b) organizáciu výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach,
  - c) stupne vzdelávania,
  - d) povinnú školskú dochádzku a jej plnenie,
  - e) prijímanie na výchovu a vzdelávanie, ukončovanie výchovy a vzdelávania,
  - f) výchovno-vzdelávacie programy
- e) sústavu škôl a školských zariadení, ich práva a povinnosti

g) práva a povinnosti detí, žiakov a rodičov.

V rámci výchovno-vzdelávacích programov Školský zákon rozlišuje:

Štátny vzdelávací program (ŠVP), ktorý vydáva pre jednotlivé stupne vzdelávania MŠVVŠ SR a vymedzuje všeobecné ciele vzdelávania, hlavné kompetencie a rámcový obsah vzdelávania. Je záväzným dokumentom a zároveň aj východiskom pre tvorbu školského vzdelávacieho programu.

Školský vzdelávací program, ktorý je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v školách. Musí byť vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania ŠVP a musí obsahovať náležitosti definované § 7 ods. 4 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon). Školský vzdelávací program je prílohou žiadosti o zriadenie školy a riaditeľ školy ho zverejňuje na verejne prístupnom mieste.

Školský učebný plán, ktorý je súčasťou školského vzdelávacieho programu. Vymedzuje rozsah a obsah vzdelávania a výchovy, určuje učebné predmety alebo študijné predmety, ich postupnosť podľa ročníkov, ako aj týždenný počet vyučovacích hodín. Učebný plán je východiskom pre zostavenie učebných osnov a rozvrhu hodín.

Učebné osnovy, ktoré sú súčasťou školských vzdelávacích programov. Vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu.

3.4.4. ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM Z POHĽADU ŠPORTU

Predprimárne vzdelávanie v materských školách

ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách v oblasti telovýchovy a športu zahŕňa oblasť *Zdravie a pohyb*. ŠVP určuje výkonnostné a obsahové štandardy, ktoré by malo dieťa dosahovať v pohybe a telesnej zdatnosti.

Materské školy pri vypracovaní svojich školských vzdelávacích programov materských škôl vychádzajú zo ŠVP. Vo svojich školských vzdelávacích programoch majú zadané ciele

zamerané na podporu telesného rozvoja a zdravia dieťaťa, utváranie pozitívneho postoja k svojmu zdraviu a zdraviu iných, rozvíjanie fyzických schopností detí so zameraním na pohybové a manuálne zručnosti a pohybovú kultúru. V materských školách nie je zavedený hodinový systém výchovno-vzdelávacej činnosti. Tie sa vykonávajú v priebehu dňa nepretržite počas všetkých foriem denných činností. Obsah výchovy nie je rozčlenený do jednotlivých vyučovacích predmetov. Materské školy realizujú v rámci vzdelávacieho procesu dopravnú výchovu, kurzy plávania, kurzy korčuľovania, kurzy lyžovania a školy v prírode.

V rámci svojho výchovno-vzdelávacieho procesu materské školy na základe záujmu rodičov, samospráv a ponuky kurzov športových klubov, resp. podnikateľských subjektov otvárajú príležitostné voľnočasové aktivity v podobe rôznych krúžkov zameraných na šport a pohyb. Tieto aktivity sú výhradne v kompetencii materských škôl a ich vzťahu k pohybu a športu.

Vzdelávanie na základných školách

V rámci základných škôl je hlavným cieľom telesnej výchovy v súlade so ŠVP pozitívna stimulácia vývinu kultúrnej gramotnosti osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti. Základnými úlohami telesnej a športovej výchovy žiakov je:

- a) oboznamovanie, osvojovanie si, zdokonaľovanie a upevňovanie správnych pohybových návykov a zručností,
- b) zvyšovanie pohybovej gramotnosti, rozvíjanie kondičných a koordinačných schopností,
- c) podpora rozvoja všeobecnej pohybovej výkonnosti a zdatnosti,
- d) zvyšovanie aktivity v starostlivosti o zdravie, zamerané na nadobúdanie vedomosti o motorike svojho tela, telesnej výchove a športe,
- e) budovanie trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu v nadväznosti na záujmy žiakov a individuálne potreby ako súčasť životného štýlu a potrebu celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom *Telesná a športová výchova*, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využiteľnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov¹³⁵.

Z hľadiska ŠVP sa na I. stupni základných škôl venuje telesnej výchove a športu vzdelávacia oblasť „Zdravie a pohyb“ a predmet „Telesná a športová výchova“. Rámcový učebný plán určuje aktuálne pre predmet „Telesná a športová výchova“ 2 hodiny týždenne. Vzdelávací štandard v tejto vzdelávacej oblasti má tri základné časti:

- a) zdravie a zdravý životný štýl,
- b) telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť,
- c) športové činnosti pohybového režimu.

Z hľadiska ŠVP sa na II. stupni základných škôl venuje telovýchove a športu vzdelávacia oblasť „Zdravie a pohyb“ a predmet „Telesná a športová výchova“. Rámcový učebný plán určuje aktuálne aj na tomto stupni pre predmet „Telesná a športová výchova“ 2 hodiny týždenne.

Vzdelávací štandard v tejto vzdelávacej oblasti má štyri základné časti:

¹³⁵ Pozri Zdravie a pohyb <https://www.minedu.sk/data/att/22703.pdf>

- a) zdravie a jeho poruchy,
- b) zdravý životný štýl,
- c) telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť,
- d) športové činnosti pohybového režimu.

Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Vzdelávací štandard pre telesnú výchovu a šport umožňuje základným školám vyčleniť z celkovej časovej dotácie 15 % na aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti. Medzi tieto aktivity patria školy v prírode a rôzne kurzy, predovšetkým kurzy plávania, kurzy korčuľovania a kurzy lyžovania.

MŠVVŠ SR poskytuje zriaďovateľovi školy príspevok podľa § 4 zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov na:

- a) Školy v prírode, pre ktoré je výška príspevku 100 eur, resp. 150 eur na žiaka pre školy z najmenej rozvinutých okresov. Finančné prostriedky sú účelovo určené pre žiaka prvého stupňa základnej školy a špeciálnej základnej školy¹³⁶.
- b) Lyžiarske kurzy, pre ktoré je výška príspevku v roku 2023 150 eur na žiaka. Finančné prostriedky sú účelovo určené pre žiakov druhého stupňa základnej školy, špeciálnej základnej školy a pre žiakov stredných škôl v dennej forme štúdia na financovanie lyžiarskych výcvikov a kurzov, snoubordingových výcvikov. Príspevok je možné použiť len raz na jedného žiaka počas celého štúdia na príslušnom druhu školy¹³⁷.

¹³⁶ Pozri <https://www.minedu.sk/prispevok-na-skolu-v-prirode-svp/>

¹³⁷ Pozri <https://www.minedu.sk/sposob-pridelenia-prispevku-na-kurzy-pohybovych-aktivit-v-prirode-na-rok-2023/>

Každý zriaďovateľ je povinný príspevok na školu v prírode a lyžiarske kurzy poskytnúť príslušnej škole v plnej výške. Je však v kompetencii riaditeľov, či tieto aktivity a podporu štátu využijú alebo nie.

Ostatné kurzy (plávanie, korčuľovanie, resp. iné) nie sú aktuálne podporované štátom a školy ich organizujú na základe dopytu rodičov a tiež sú financované z financií rodičov, resp. iných zdrojov (združenie rodičov, dary, sponzori).

Príležitostné voľnočasové aktivity a podujatia

Príležitostné voľnočasové aktivity a podujatia sa realizujú po skončení vyučovacieho procesu a možno ich rozdeliť na: aktivity v oblasti kultúry, aktivity v oblasti športu a fyzické aktivity.

Z pohľadu správneho a zdravého vývinu dieťaťa je dôležité zmysluplne naplniť jeho voľný čas, zvlášť v dnešnej dobe pri viacerých nástrahách vychádzajúcich z médií, internetu, televízie a mobilov, cez málo pohybu, a tým znižovanie zdravotného stavu populácie, až po riešenie mnohých problémov súvisiacich s rôznymi druhmi závislostí. Je potrebné urobiť maximum preto, aby čo najviac detí malo svoj čas vyplnený zmysluplnými aktivitami, kde šport má svoju nezastupiteľnú úlohu.

Príležitostné voľnočasové aktivity a podujatia organizujú a vykonávajú: školské výchovno-vzdelávacie zariadenia (školský klub detí a centrum voľného času) a občianske združenia a neziskové fondy zamerané na rôzne druhy aktivít, vrátane športu (napr. športové kluby)

Školský klub detí je súčasťou školy, prostredníctvom ktorého zabezpečuje voľnočasové aktivity pre deti, ktoré plnia povinnú školskú dochádzku na základnej škole. Činnosť sa vykonáva podľa výchovného programu školského klubu detí, ktorý vychádza zo ŠVP pre školský klub detí. Poslaním školského klubu detí v zmysle ŠVP je umožniť deťom rozvíjať ich osobnostný potenciál, záujmy a vzdelávacie potreby v podporujúcom prostredí uplatňujúcom požiadavky na výchovu mimo vyučovania a výchovu vo voľnom čase, prostredníctvom princípov neformálneho vzdelávania.

V rámci pôsobenia školského klubu detí majú základné školy, resp. školské kluby širokú ponuku krúžkov, záujmových útvarov a príležitostných aktivít zameraných nielen na šport, ale

aj kultúru, kreatívne i vedecké krúžky. Krúžková činnosť na školách sa vykonáva v prevažnej miere s vlastnými učiteľmi a je tu možnosť finančného ohodnotenia prostredníctvom vzdelávacích poukazov (§ 4ae zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov). Vzdelávací poukaz reprezentuje osobitný ročný príspevok štátu na záujmové vzdelávanie pre jedného žiaka školy, v ktorej sa vzdelávanie považuje za sústavnú prípravu na povolanie.

Hodnota vzdelávacieho poukazu na rok 2023 je stanovená v sume 32 eur (3,20 eur na 1 mesiac)¹³⁸.

Centrum voľného času (CVČ) je školské zariadenie, ktoré zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase.

CVČ zriaďuje obec, resp., vyšší územný celok všeobecne záväzným nariadením, ako svoju rozpočtovú organizáciu. Podmienkou zriadenia CVČ je jeho zaradenie do siete škôl a školských zariadení SR a následne obec zabezpečí financovanie podľa zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. O tom či CVČ bude mať, resp. nebude mať právnu subjektivitu, rozhoduje jeho zriaďovateľ.

CVČ môže zriadiť tiež nezisková organizácia alebo iný právny subjekt.

CVČ poskytuje výchovno-vzdelávaciu činnosť a metodickú a odbornú pomoc a zameriava sa predovšetkým na:

- a) pravidelnú záujmovú činnosť v krúžkoch a záujmových útvaroch,
- b) organizovanie príležitostnej záujmovej činnosti a podujatí ako sú súťaže, olympiády, exkurzie a výlety,
- c) organizovanie prázdninovej činnosti (denné a pobytové tábory, odborné sústredenia),

¹³⁸ Pozri <https://www.minedu.sk/vzdelavacie-poukazy/>

- d) metodickú a odbornú pomoc v oblasti práce s deťmi v ich voľnom čase školám a školským zariadeniam, občianskym združeniam vykonávajúcimi činnosť zameranú na deti, prípadne ďalším právnickým osobám;
- e) spoluprácu s orgánom miestnej štátnej správy v školstve pri uskutočňovaní predmetových olympiád a postupových súťaží,
- f) medzinárodnú výmenu a mobilitu detí a iných osôb,
- g) aktivitu podporujúcu prevenciu sociálno-patologických javov,
- h) monitorovanie oblasti záujmovej činnosti detí a iných osôb formou ankiet, prieskumov a analýz,
- ch) informačnú a poradenskú aktivitu pre deti a iné osoby v oblasti využívania voľného času,
- i) riadenie a pripravovanie projektov na získanie finančných prostriedkov.

CVČ sa zriaďuje ako zariadenie s celoročnou prevádzkou a spravidla sa člení podľa záujmových oblastí na oddelenia a na záujmové útvary.

Športové kluby sú subjekty s vlastnou právnou subjektivitou, vytvorené ako neziskové organizácie s cieľom organizovať a vykonávať príležitostné voľnočasové aktivity pre deti a mládež pod dohľadom interných, externých odborne spôsobilých osôb.

Športové kluby majú vlastnú právnú subjektivitu a sú registrované ako právnická osoba v Informačnom systéme športu. Vykonávajú športovú činnosť v jednom, resp. viacerých športoch pod hlavičkou príslušných národných športových zväzov. V rámci svojej činnosti vykonávajú trénerskú činnosť, súťažnú činnosť, zúčastňujú sa súťaží a pretekov na príslušnej výkonnostnej úrovni, ktoré organizuje národný športový zväz, resp. medzinárodná športová federácia. Pod športovými klubmi sú registrovaní všetci športovci a tiež športoví odborníci ako tréneri a odborne spôsobilé osoby.

Zatiaľ čo kluby reprezentujúce najvyššie mužské a ženské súťaže, resp. individuálne reprezentujú SR sú financované sponzormi, resp. mediálnymi partnermi na základe svojich

dosiahnutých výsledkov, kluby zaoberajúce sa deťmi a mládežou denne riešia finančné problémy a hľadajú možnosti krytia vysokých nákladov – predovšetkým na prenájom telocviční, hál a iných športovísk, úhrady odmien, resp. platov trénerov, športových odborníkov. Tu je obrovská rezerva, na ktorú je potrebné hľadať vhodné riešenie.

Aj z tohto dôvodu sa SOŠV rozhodol osloviť politických predstaviteľov SR a bojovať za zlepšenie postavenia športu na Slovensku. SOŠV vytvoril a schválil „Deklaráciu slovenského športu“. Deklarácia má sedem požiadaviek a podporilo ju mnoho významných reprezentantov Slovenska, ako aj predstaviteľov a funkcionárov národných športových zväzov.

Voľnočasové poukazy

Do programového vyhlásenia Vlády SR na obdobie 2020 – 2024 sa podarilo presadiť zväzenie zavedenia voľnočasových poukazov poslancami NR SR.

V súčasnosti je voľný čas detí, vrátane športových, mládežníckych a umeleckých aktivít financovaný z rôznych zdrojov prostredníctvom spletitej siete inštitúcií a občianskych združení. Túto situáciu má vyriešiť a sprehľadniť voľnočasový poukaz (VOČAP). Hlavnou myšlienkou voľnočasového poukazu je, že o prostriedkoch na voľnočasové aktivity rozhoduje rodič. Voľnočasové poukazy sa budú môcť využiť na šport, kultúru a rôzne iné aktivity detí vo voľnom čase a plánovaná výška sa pohybuje od 500 do 780 eur ročne (50 eur/mesačne).

MŠVVŠ SR očakáva, že zavedenie voľnočasových poukazov bude mať nasledovné prínosy¹³⁹:

- a) Všetky voľnočasové aktivity si budú navzájom konkurovať o priazeň dieťaťa a poukaz od rodiča, ktorý bude rozhodovať, ako bude jeho dieťa tráviť voľný čas.
- b) Milión rodičov bude kontrolovať subjekty a použitie peňazí, ktoré odovzdali prostredníctvom poukazu.

¹³⁹ Pozri <https://www.minedu.sk/co-ziskame-zavedenim-volnocasovych-poukazov/>

- c) Poukazy umožnia získať aktuálny prehľad o popularite aktivít detí a mládeže a spôsobe trávenia ich voľného času. Dáta zároveň umožnia ďalšiu intervenciu a boj proti negatívnym spoločenským javom.
- d) Zavedenie poukazov umožní získať prehľad o skutočnom počte fungujúcich športových, mládežníckych a umeleckých subjektov, o počte ich členov, o ich financovaní, o reálnom počte odborníkov v systéme a zabezpečiť ich priamu podporu cez tento systém.
- e) Šport vďaka svojej organizácii bude mať vysokú šancu presadiť sa medzi ostatnými ponúkanými aktivitami.
- f) Šport svojou atraktivitou a významom pre zdravie a duševnú pohodu musí na trhu uspieť.
- g) Dobre nastavené kritéria požadovaného vzdelania v akreditovaných subjektoch budú motivovať inštruktorov vzdelávať sa, čím sa podporí trh práce.
- h) Vytvorí sa predpoklad na transparentné financovanie športových, mládežníckych a umeleckých subjektov, ktoré budú mať pravidelné príjmy z voľnočasových poukazov, čím získajú možnosť financovať odmeny inštruktorom, svoje rozvojové aktivity, prevádzku infraštruktúry, či nákup materiálu.
- ch) Bezhotovostné platby nahradia všetky doterajšie hotovostné transakcie, ktoré často prebiehajú mimo účtovníctva.

3.4.5. STREDNÉ ŠPORTOVÉ ŠKOLY A ŠPORTOVÉ TRIEDY

Osobitnú skupinu v rámci športu na školách tvoria stredné športové školy a športové triedy. Zriaďovateľom stredných športových škôl a gymnázií je samosprávny kraj, resp. pri súkromných športových školách súkromná právnická osoba. Športové triedy sú zriadené v zmysle § 104, ods. 10 -12 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom:

a) Triedy pre deti a žiakov so športovým nadaním sú športové triedy. Športovú triedu nemožno zriadiť na strednej škole. To neplatí, ak ide o strednú športovú školu. Na strednej športovej škole sa všetky triedy zriaďujú ako športové triedy.

b) Športová trieda sa zriaďuje spravidla pre kolektívne športy. Pre niekoľko športov možno zriadiť spoločnú športovú triedu.

c) Športové triedy v základnej škole sa zriaďujú spravidla na druhom stupni základnej školy. Pre športy, ktoré si vyžadujú skorú špecializáciu, sa športové triedy v základnej škole môžu zriadiť aj na prvom stupni základnej školy.

Činnosť v športovej triede je zameraná na optimálny rozvoj pohybových predpokladov žiakov s cieľom zvyšovania ich športovej výkonnosti. V športových školách a triedach sa vyučuje podľa upraveného učebného plánu základnej a strednej školy s rozšírením hodín predmetu Telesná a športová výchova.

Je predpoklad, že takto zriadené stredné športové školy, gymnázia a triedy sú určené pre športovo nadané deti a v prijímacom konaní by sa mal klásť dôraz na talentové a výkonnostné zručnosti dieťaťa a prijímať len tých uchádzačov, ktorí nastavené limity splnia. Stredné športové školy a gymnázia a športové triedy sú tiež financované vyšším normatívom na žiaka a z tohto dôvodu sa očakáva vyššia kvalita a výkonnostná úroveň žiakov, absolventov týchto škôl a tried. Žiaci v týchto triedach by mali byť tiež registrovaní športovci športového klubu a aktívne sa majú zapájať do tréningového a súťažného procesu.

3.5. KURIKULÁRNA REFORMA SR

Aktuálne je školstvo vo veľkom v chaose, ktorý spôsobujú neustále nové právne úpravy a usmernenia. Situácia v školstve sa potrebuje upokojiť, pripraviť a nastaviť nový proces a metodiku výchovy a vzdelávania. K tomu má prispieť novela školského zákona a kurikulárna reforma, ktorá sa aktuálne pripravuje a od 1. septembra 2023 sa spúšťa jej pilotný projekt. Do projektu je zapojených 30 základných škôl, ktoré sa od 1. ročníka v školskom roku 2023/2024 budú na dobrovoľnej báze vzdelávať po novom. Celoplošné zavedenie zmien povinné pre všetky školy sa očakáva v školskom roku 2026/2027.

Pohyb a šport je súčasťou „Kurikulárnej reformy SR“ a cieľom je, aby vzdelávacia oblasť „Pohyb a zdravie“ mala rovnakú dôležitosť ako ktorýkoľvek iný predmet. Vyučovací predmet „Telesná a športová výchova“ by mala byť povinným predmetom na základných školách v rozsahu minimálne troch hodín týždenne a na stredných školách dve hodiny týždenne.

Presadenie 3 vyučovacích hodín by mal byť prioritný záujem a zodpovednosť všetkých zúčastnených strán, i keď naráža na viacero zásadných problémov.

Prvým z nich je nedostatočná infraštruktúra v školách, nedostatok telocviční a ich kvalita. Štátna školská inšpekcia vo februári 2023 uskutočnila dotazníkový prieskum, do ktorého sa zapojilo 1595 základných škôl z celkového počtu 2069. Jeho výsledkom bolo zistenie, že až 50 % z 1595 škôl nemá vlastnú telocvičňu, pričom technický stav (celoročné využívanie, funkčné hygienické zariadenia) **takmer pätiny telocviční riaditelia škôl považujú za menej vyhovujúci alebo nevyhovujúci**¹⁴⁰. Zároveň z celkového počtu 3189 základných, špeciálnych základných, stredných a špeciálnych stredných škôl v roku 2022 nemá vlastnú telocvičňu 1651 škôl¹⁴¹.

Ďalšími prekážkami pri presadzovaní 3 vyučovacích hodín je nedostatok kvalifikovaných učiteľov TŠV, ako aj skutočnosť, že vypracovanie nového ŠVP s prerozdelením hodín iných predmetov v prospech hodín telesnej a športovej výchovy, by spôsobilo aj nutnosť zmeny personálneho zabezpečenia vyučovania na školách.

Za prínos presadenia 3 vyučovacích hodín sa považuje:

a) Zvýšenie pohybovej aktivity na školách. Na hodine telesnej a športovej výchovy sa priemerne športuje 20 minút. Zavedením jednej hodiny navyše sa zvýši čas pohybu detí na 60 minút týždenne. Až pre 30 % detí a mládeže je práve predmet telesná a športová výchova jediným fyzickým pohybom. Ďalších 40 % detí vykonáva fyzickú aktivitu alebo športuje len príležitostne.

¹⁴⁰ Pozri <https://www.ssi.sk/2023/03/10/su-sucasne-podmienky-skol-vyhovujuce-na-navysenie-poctu-hodin-telesnej-a-sportovej-vychovy/>

¹⁴¹ ² Pozri <https://www.teraz.sk/slovensko/prieskumvacina-skol-by-neuvitala/703582-clanok.html>

- c) Zlepšenie zdravotného stavu detí v kontexte vysokého nárastu obezity, diabetu a srdcovo-cievnych ochorení u detí a mládeže.
- d) Pozitívny vplyv pravidelného pohybu na proces učenia sa u detí. Vo viacerých prieskumoch bolo dokázané, že deti na školách s vyšším počtom hodín telesnej a športovej výchovy dosahovali lepšie výsledky vo vzdelávaní. Deťom s dostatkom pohybu sa lepšie vyvíja časť v mozgu hipokampus. Hipokampálna neurogenéza sa vo veľkej miere spája s pohybovou aktivitou, vďaka čomu majú takýto jedinci lepšie predpoklady na zapamätávanie (učenie sa) a priestorovú orientáciu (elimináciu úrazov).
- e) Zvýšenie povedomia o dôležitosti predmetu telesnej a športovej výchovy ako jediného predmetu, ktorý má priamy vplyv na fyzické a duševné zdravie detí a mládeže.
- f) Realizovateľnosť, keďže školy, ktoré majú dostatočné vybavenie, a ktoré majú kvalifikovaných pedagógov na vyučovanie TŠV, už dnes túto možnosť využívajú zaradením tretej hodiny TŠV z disponibilných hodín.

Projekt Aktívna škola

Súčasťou kurikulárnej reformy je aj projekt *Aktívna škola*¹⁴², ktorého pilotná časť začne v septembri 2023, kedy sa vybrané školy stanú súčasťou siete Aktívnych škôl.

Projekt Aktívna škola je zmena pohľadu na to, ako žiak trávi čas v škole. Aktuálne žiak pasívne presedí 80 % celkového času v škole a zmena pohľadu spočíva v hľadaní príležitostí, ako a kde sa hýbať, nielen na hodine TŠV, ale aj cez prestávky, či v školských kluboch. Ide aj o motiváciu žiakov chodiť do školy na bicykli, pešo, na kolobežke a pod.

Školy v pilotnom projekte si vypočítajú skóre Aktívnej školy, ktoré pozostáva z hodnotenia v týchto platformách:

- a) aktívny transport do školy na bicykli, pešo
- b) aktívne triedy

¹⁴² Pozri <https://www.aktivnaskola.sk/>

- c) školské športové súťaže
- d) proaktívne prostredie
- e) telesná a športová výchova
- f) športové krúžky
- g) športové kurzy
- h) testovanie pohybových predpokladov
- ch) aktívne ŠKD
- i) stravovanie

Prostredníctvom elektronického formulára sa na základe odpovedí vypočíta skóre Aktívnej školy. Na základe výpočtu aktívneho skóre sa škola zaradi do niektorej z dvoch kategórií:

Kategória „Čakatel“ - pre školu v tejto kategórii bude vypracovaný akčný plán, na základe ktorého bude môcť po opätovnom prerátaní svojho skóre získať pozíciu Aktívnej školy.

Kategória „Aktívna škola“ - okrem vizuálneho ocenenia skóre aktívnej školy by malo byť naviazané na dotačné schémy MŠVVŠ SR.

Očakávaným prínosom projektu je okrem vyhodnotenia siete Aktívnych škôl aj získanie dôležitých informácií o športovej infraštruktúre a aktivite škôl v podobe športových krúžkov, športových kurzov a pod., s ktorými môže ministerstvo ďalej pracovať.

4. NÁVRHOVÁ ČASŤ

V nasledujúcej časti je prezentovaný sumárny prehľad záverov a odporúčaní, ktoré autori analýzy považujú za relevantné z hľadiska ďalšieho rozvoja športu na Slovensku. Tieto sú rozdelené na jednotlivé tematické oblasti, ktoré boli predmetom tejto analýzy.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA K INŠTITUCIONÁLNEJ, LEGISLATÍVNEJ A FINANČNEJ RÁMCU ŠPORTU V SR

1) Šport na Slovensku potrebuje silné samosprávy, ktoré dokážu v oveľa väčšej miere podporovať činnosť športových klubov, prispievať k výstavbe a prevádzke športovísk a podieľať sa na organizácii domácich aj medzinárodných športových podujatí. Ako ukazujú zahraničné skúsenosti predovšetkým zo škandinávskych krajín, samosprávy zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore a rozvoji športu. Z tohto dôvodu je z pohľadu slovenského športového hnutia žiadúce, aby v podmienkach Slovenska prebehla reforma verejnej správy (vrátane územnosprávneho usporiadania), ktorá dokončí proces decentralizácie, vrátane jasného prerozdelenia úloh a kompetencií jednotlivých úrovní samosprávy, ako aj fiškálnej decentralizácie, teda zabezpečenia finančného krytia úloh samospráv. Tieto kroky zásadným spôsobom zlepšia finančné podmienky miestnych samospráv, a tým umožnia samosprávam rýchlejšie, pružnejšie a efektívnejšie reagovať na potreby v oblasti športu. Bez samospráv - obcí, miest a krajov - by súčasná existencia ani budúci rozvoj športu neboli a ani nebudú možné.

Autori analýzy ďalej navrhujú:

- 2) Zjednodušiť súčasnú legislatívu v oblasti športu – najmä upraviť Zákon o športe s cieľom odstrániť jeho negatívne dopady, nejednoznačnosť a administratívnu záťaž.
- 3) Upraviť kompetenčné zaradenie športu v rámci systému najvyšších exekutívnych orgánov štátu s možným zriadením osobitného ústredného orgánu pre šport v podmienkach Slovenskej republiky.

4) Zabezpečiť systémové a dostatočné financovanie športu vo všetkých jeho podobách a na všetkých úrovniach štátu aj samosprávy. Slovensko je na chvoste rebríčka finančnej podpory a investícií do športu na všetkých úrovniach. Tie by mali dosiahnuť v celkovom súčte minimálne výšku 1 % HDP. Financovanie športu musí byť v najvyššej možnej miere nezávislé od politických zásahov. Finančné prostriedky majú byť rozdeľované na základe vopred stanovených a kontrolovateľných kritérií. Súčasťou ich tvorby majú byť aj odvody z prevádzkovania stávkových hier, odvody zo všeobecného zdravotného poistenia (tie musia byť použité výlučne na podporu športovania mládeže), eurofondy a aj motivačné, ako aj legislatívne opatrenia pre trvalé príspevky zo súkromného sektoru, napríklad u zahraničných investorov, ktorým sú poskytované príspevky a úľavy.

5) Vytvorenie motivačného systému (napr. superodpočtu), v ktorom bude na slovenský šport okrem zdrojov zo štátneho rozpočtu prispievať vo zvýšenej miere aj súkromný sektor. Takéto motivačné opatrenia by mali priniesť nové zdroje financovania športu prostredníctvom aktivovania súkromných zdrojov.

6) Zaviazať súkromný sektor poberajúci systém štátnej podpory investovať časť zisku do športu, športovej infraštruktúry, či športových aktivít.

7) Legislatívne upraviť podporné programy na informatizáciu športu, organizovanie športových podujatí, neorganizovaný šport, šport seniorov a dobrovoľníctvo.

8) Legislatívne pripraviť jasnú národnú koncepciu ohľadom organizovania vrcholových športových podujatí v regiónoch Slovenska.

9) Legislatívne pripraviť jasnú národnú koncepciu ohľadom budovania športovej infraštruktúry v regiónoch Slovenska.

10) Legislatívne upraviť podporné programy na zabezpečenie rozvoja siete cyklotrás a turistických chodníkov.

- 11) Legislatívne upraviť podmienky na vykonanie auditu potrieb počtu športových odborníkov a aký obsah ich vzdelania je nevyhnutný na získanie potrebných kompetencií pre zvládnutie výkonu povolania a následne tieto poznatky aplikovať do systému vzdelávania.
- 12) V spolupráci so športovou obcou, primárne reprezentovanou SOŠV, vypracovať a schváliť dlhodobý Národný program rozvoja športu. Športové hnutie, na čele s jeho strešnou organizáciou, pozná do najmenších detailov súčasný stav a problémy športu na Slovensku. Je nevyhnutné, aby jeho zástupcovia boli od samého začiatku pri príprave akejkoľvek legislatívy týkajúcej sa športu, obzvlášť pri strategickej, ktorá presahuje trvanie jedného volebného obdobia.
- 13) Vytvoriť podmienky a zabezpečiť renováciu, budovanie a systém fungovania udržateľnej prevádzky športovej infraštruktúry. Prirodzeným hlavným centrom koordinácie a rozhodovania v oblasti športovej infraštruktúry (obzvlášť národného významu) by mal byť Fond na podporu športu, ktorého rozpočet musí byť pravidelne valorizovaný.
- 14) Zabezpečiť dlhodobú, systémovú a transparentnú podporu štátnej športovej reprezentácie, ako aj podporu kandidatúr Slovenska na organizovanie vrcholných medzinárodných športových podujatí na Slovensku. Prijatť tiež jasné pravidlá systémového spolufinancovania významných súťaží medzinárodného významu na území SR v kategóriách dospelých i mládeže.
- 15) V záujme podpory národného povedomia a národnej hrdosti, rozvíjať v spolupráci s podnikmi s majetkovou účasťou štátu a RTVS značku reprezentácie Slovenskej republiky.
- 16) Zabezpečiť dobudovanie Informačného systému športu ako dôležitého nástroja pre dokončenie digitalizácie slovenského športu.
- 17) Presadiť možnosti čerpania fondov Európskej únie do slovenského športu.
- 18) Vytvoriť legislatívny nástroj na zviazanie investorov pri investičnej výstavbe povinne plnohodnotne nahradiť zaniknuté športovisko novým.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA K ORGANIZOVANÉMU, NEORGANIZOVANÉMU ŠPORTU A ŠPORTU NA ŠKOLÁCH

1) Z pohľadu organizovaného športu zahraničné skúsenosti ukazujú, že predovšetkým pre činnosť športových klubov je veľkým prínosom poskytovanie športovej infraštruktúry vo vlastníctve samospráv za zvýhodnených podmienok. V rámci Zákona o športe (§ 64 písm. c)) sa uvádza, že: *„Obec pri výkone samosprávy zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry v základných školách, ktorých je zriaďovateľom, a športovej infraštruktúry vo vlastníctve alebo v správe obce na šport pre všetkých so zameraním na mládež najviac za náklady s tým spojené.“* Praktické naplnenie tohto paragrafového znenia však v rámci slovenských samospráv nie je uspokojujúce. Skúsenosti zo zahraničia pritom ukazujú, že podpora športu zo strany samospráv môže byť ešte významnejšia, než definuje slovenský Zákon o športe.

Príkladom je Dánsko, kde od roku 2011 je v platnosti zákon č. 854 o neformálnom vzdelávaní a demokratickej dobrovoľníckej aktivite, na základe ktorého majú samosprávy povinnosť poskytovať športovým klubom športovú infraštruktúru v ich vlastníctve zadarmo, príp. poskytovať granty na preplatenie nákladov súvisiacich s prenájomom športovísk, ktoré samospráva nemá k dispozícii¹⁴³. Pre športové hnutie na Slovensku by schválenie podobnej legislatívnej úpravy, vrátane zabezpečenia finančného krytia takejto povinnosti samospráv zo strany štátu malo pozitívny dopad na fungovanie športových klubov u nás.

2) Za účelom zvyšovania pohybovej aktivity verejnosti je žiadúce zlepšiť dostupnosť a zabezpečiť vyššiu využiteľnosť školskej športovej infraštruktúry. Zároveň je potrebné zvyšovať kvalitu a atraktivitu takýchto priestorov. Autori analýzy navrhujú podporiť budovanie športových komunitných centier pri základných, stredných, príp. vysokých školách. Vytváranie takýchto centier, športovísk a školských športových areálov pri školách bude slúžiť na vzdelávacie, ale i voľnočasové aktivity mladých ľudí a širokej verejnosti. Poukazujú na to aj skúsenosti z krajín, ako je Fínsko a Dánsko, kde systematicky pracujú na integrácii

¹⁴³ Pozri <https://www.inspiredbydenmark.org/article-act/>

pravidelného pohybu do života žiakov, a to aj prostredníctvom podpory projektov transformácie školských dvorov a interiérov, ktoré pôsobia motivačne nielen pre deti a mládež, ale tiež verejnosť k ich aktívnemu využívaniu¹⁴⁴. V podmienkach Slovenska je vhodné pre tento účel vytvoriť špecializovanú výzvu v rámci FNPŠ, v snahe podporiť spolufinancovanie takýchto projektov.

3) Autori analýzy navrhujú podporiť vzdelávací proces prostredníctvom športu a vzájomné prepojenie športu a vzdelávania, nakoľko šport ako súčasť vzdelávacieho procesu, môže slúžiť ako významný nástroj na výchovu detí a mládeže a vytvárať zdravšiu spoločnosť.

Z hľadiska kurikulárnej reformy SR je preto žiadúce venovať zvýšenú pozornosť vzdelávacej oblasti „Pohyb a zdravie“, t. z., že na vyučovací predmet TŠV je potrebné klásť rovnaký dôraz ako na ostatné predmety. S tým súvisí dostatok kvalitných a odborne vybavených učiteľov TŠV a nepretržitý proces ich vzdelávania, motivácie a ohodnotenia.

Nedeliteľnou súčasťou reformy je presadenie 3 vyučovacích hodín TŠV, ktoré by malo byť prioritným záujmom a zodpovednosťou všetkých zúčastnených strán. Budovanie zdravej, motivovanej a socializovanej budúcej generácie je totiž možné dosiahnuť iba správnymi návykmi, ku ktorých nadobudnutiu dokáže prispieť práve TŠV na školách. V záujme dosiahnutia prínosov TŠV v celej populácii je tiež vhodné zvážiť začlenenie všetkých žiakov do procesu telesnej a športovej výchovy bez ohľadu na ich individuálne dispozície. V tejto súvislosti sa preto odporúča zvážiť zrušenie inštitútu oslobodzovania z TŠV a nahradiť ho inkluzívnym princípom s cieľom začleniť všetkých žiakov bez ohľadu na ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

4) Autori analýzy sa zhodujú, že projekt „Aktívna škola“, ktorý predstavilo MŠVVŠ SR, je dobrým nástrojom na zvyšovanie pohybovej aktivity žiakov na školách aj mimo vyučovacích hodín TŠV. Autori analýzy pozitívne hodnotia zjavnú inšpiráciu z podobných projektov v škandinávskych krajinách, kde už niekoľko rokov úspešne prebieha integrácia pohybových

¹⁴⁴ Pozri https://loa-fonden.dk/projekter/?_projekter_type=anlaeg-pa-skoler#?type=Anl%C3%A6g%20p%C3%A5%20skoler&years=&regions=&elements=

aktivít detí do ich každodenného života, čo má okrem iného pozitívny dopad na zlepšenie ich kognitívnych funkcií a ich schopnosť učenia sa.

V tejto súvislosti je žiadúce motivovať školy, aby vyvíjali úsilie na získanie skóre aktívnej školy, ktoré by sa mohlo stať tiež jedným z hodnotiacich kritérií pri posudzovaní žiadostí vo vyhlásených výzvach. Projekt „Aktívna škola“ je tiež možné prepojiť na samosprávy a pokračovať v projekte aktívna samospráva.

5) Autori analýzy navrhujú zlepšiť podmienky pre vrcholovú športovú prípravu talentovanej mládeže predovšetkým prepojením stredoškolského štúdia so športovou prípravou na stredných športových školách a podporiť systém duálneho vzdelávania pre športovcov.

V súvislosti so športovými triedami a strednými športovými školami by sa mal v rámci prijímacích konaní klást dôraz na talentové a výkonnostné zručnosti dieťaťa a prijímať iba tých uchádzačov, ktorí splnia príslušné limity. Tie by nemali byť nastavované formálne, ale by sa mali nastavovať centrálné v spolupráci s národnými športovými zväzmi v záujme zvyšovania kvality športovcov a športovej reprezentácie. Zvyšovanie kvality a výkonnostnej úrovne žiakov a študentov športových tried a stredných športových škôl by malo byť zabezpečené aj v dôsledku skutočnosti, že sú financované vyšším normatívom na žiaka ako iné typy škôl.

6) V záujme zlepšovania podmienok pre pohybové aktivity žiakov a študentov je žiadúce prehodnotiť výšku príspevkov pre školy v prírode a lyžiarske výcviky, resp. rozšíriť tieto príspevky aj na iné športové aktivity, ako sú kurzy plávania, korčuľovania, príp. dať školám možnosť výberu, na aké kurzy a športové aktivity môžu tento príspevok využiť.

7) V súvislosti s voľnočasovými aktivitami detí zohrávajú dôležitú úlohu centrá voľného času, ktoré by mali svojou ponukou riešiť predovšetkým aktivity detí počas prázdninového obdobia, ale tiež podporu metodického usmerňovania škôl a prípravy materiálov do predmetových olympiád. Autori analýzy dávajú na zváženie možnosť povinného zriaďovania CVČ samosprávami od určitého počtu obyvateľov, čo by pomohlo uľahčiť predovšetkým administratívnu prácu na školách.

Autori analýzy ďalej navrhujú:

8) Navrhujeme podporiť zvýšenie pohybovej aktivity detí a mládeže, najmä skvalitniť obsah hodín telesnej výchovy a športových aktivít po vyučovaní, a v spolupráci so spolkovou sférou zabezpečiť užšie prepojenie a koordináciu voľnočasových športových aktivít na všetkých typoch škôl s činnosťou športových klubov za efektívneho využitia systému školských súťaží a zdieľania športových odborníkov medzi školským a klubovým športom.

9) Navrhujeme zvýšiť propagáciu zdravého životného štýlu, prostredníctvom kampaní, ktorých cieľom je motivácia k zdravšiemu životnému štýlu, k aktívnemu pohybu a k pravidelnej športovej činnosti, ktorá je základom zdravej spoločnosti.

10) Navrhujeme zaviesť, po dôkladnej príprave a testovaní, systém športových poukazov pre mládež.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA K DATABÁZE ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1) Existencia funkčnej a pravidelne aktualizovanej databázy športovej infraštruktúry sa považuje za dôležitý nástroj a predpoklad pre udržateľný rozvoj športovej infraštruktúry v krajine. V závislosti na štruktúre zbieraných údajov sa môže stať dôležitým zdrojom informácií pre účely tvorby stratégií rozvoja športu a športovej infraštruktúry na národnej, regionálnej či miestnej úrovni, pre účely podpory rozhodovacích procesov týkajúcich sa financovania a plánovania projektov športovísk, či využitia v rámci iných služieb a aplikácií, ktoré sprístupňujú informácie o športoviskách širokej verejnosti. Je preto žiadúce, aby vybudovanie a prevádzka takejto databázy bola realizovaná aj v rámci Slovenska.

2) Hlavným dôvodom absencie celonárodnej databázy športovej infraštruktúry v podmienkach Slovenska sa ukazuje skutočnosť, že sa doteraz nepodarilo uspokojivo zrealizovať proces zberu údajov o športoviskách. Z posledného plánovaného postupu MŠVVaŠ SR v podobe legislatívnej úpravy Zákona o športe vyplýva, že za zápis údajov do registra športovej infraštruktúry majú byť zodpovedné stavebné úrady. Z navrhovanej legislatívnej úpravy však nie je zrejmé, či stavebné úrady budú povinné zadávať údaje o skolaudovaných športoviskách aj späťne pred dátumom účinnosti nového Zákona o športe. Podobne ako je to špecifikované v prípade zápisu do zoznamu stavieb ÚGKK SR (viď. §27b, ods. 2 Zákona č.

215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii¹⁴⁵). Je pravdepodobné, že túto povinnosť bude treba v rámci procesu dopracovania nového Zákona o športe tiež špecifikovať.

3) Aj napriek plánovanej existencii zákonnej povinnosti zadávania údajov do registra športovej infraštruktúry jej dodržiavanie v praxi je možné považovať za otázne. V prípade zoznamu stavieb ÚGKK SR totiž prax ukazuje, že ani zákonom definovaná povinnosť nie je zárukou, že požadované údaje obce budú poskytovať. ÚGKK SR vo svojej výzve z 27. 3. 2023 adresovanej ZMOS a ÚMS¹⁴⁶ uvádza, že po vyše troch rokoch prevádzky Informačného systému Zoznam stavieb je v ňom evidovaných iba 67 000 záznamov. Z cca 2900 obcí sa pritom do aplikácie tohto zoznamu neprihlásilo 407 obcí a miest a 878 obcí a miest sa prihlásilo len raz, ale nevyplnili žiadne údaje, čiže si neplnia povinnosť zápisu údajov. ÚGKK SR môže pritom prostredníctvom katastrálnej inšpekcie dodržiavanie tejto povinnosti kontrolovať a za toto porušenie poriadku udeliť pokutu až do výšky 33 000 eur. Z pohľadu MŠVVaŠ SR a poskytovania údajov pre účely registra športovej infraštruktúry bude teda potrebné zabezpečiť kontrolné mechanizmy na dodržiavanie navrhovanej zákonnej povinnosti. Potrebné je vziať do úvahy aj skutočnosť, že od apríla 2024 má v stúpiť do platnosti Zákon č. 201/2022 Z. z. o výstavbe, na základe ktorého by teda mala povinnosť poskytovania údajov prejsť do kompetencie ÚÚPV SR a jeho osem regionálnych úradov. V rámci dopracovania nového Zákona o športe bude teda potrebné zo strany MŠVVaŠ SR túto uvažovanú povinnosť s ÚÚPV SR prerokovať.

4) Z hľadiska typu zbieraných údajov návrh Zákona o športe počíta s relatívne obmedzeným počtom parametrov: poloha, typ športoviska a rok kolaudácie, či už v rámci novej výstavby alebo významnejšej rekonštrukcie. Z pohľadu miestnych samospráv tak navrhovaná štruktúra zbieraných údajov plánovaného registra športovej infraštruktúry ponúkne prehľad počtu jednotlivých typov športovísk, príp. ich vek podľa roku kolaudácie. Nie je však známe, či register bude ponúkať aj iné funkcionality (okrem predpokladaných tabuľkových prehľadov

¹⁴⁵ Pozri <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1995-215>

¹⁴⁶ Pozri <https://www.zmos.sk/mesta-a-obce-vyzvyaju-na-pouzivanie-a-naplňovanie-informacneho-systemu--zoznam-stavieb--oznam/mid/405616/.html>

s možnosťami filtrovania), ktoré by mohli byť pre samosprávy užitočné z hľadiska plánovania a rozhodovacích procesov. Zahraničná prax ukazuje, že užitočnosť databázy športovej infraštruktúry stúpa s jej komplexnosťou a poskytovanými funkcionalitami. V takom prípade by však do procesu poskytovania údajov museli byť zapojení okrem stavebných úradov aj iní aktéri, predovšetkým obce a ďalší vlastníci športovísk, ktorí disponujú potrebnými údajmi (napr. údaje o spotrebe energií, návštevnosti a pod.). To by si pochopiteľne vyžadovalo ďalšiu úpravu nového Zákona o športe spočívajúcu v rozšírení povinnosti poskytovania údajov zo stavebných úradov na vlastníkov športovísk (viď. príklad Francúzska).

5) Budovanie databázy športovej infraštruktúry úzko súvisí aj s pasportizáciou, čiže hodnotením technického stavu objektov športovísk. Ide o zložitý a finančne náročný proces, ktorý má byť realizovaný odborne spôsobilými osobami. V rámci existujúcich zahraničných databáz sa preto tento parameter dlhodobo nesleduje, ale sa skôr obmedzuje na evidenciu rokov výstavby či rekonštrukcie. Na základe zahraničných skúseností so odporúča hodnotenie stavu objektov športovísk realizovať formou terénneho prieskumu na úrovni miestnych samospráv, a to až v neskorších fázach budovania databázy.

6) Existencia funkčnej databázy športovej infraštruktúry by bola prínosom aj z pohľadu FNPŠ a činnosti jeho komisie športovej infraštruktúry v rámci hodnotení žiadostí o podporu projektov. V tomto prípade by databáza zjednodušila proces hodnotenia, obzvlášť, ak by ponúkala aj funkcionality kartografického zobrazenia. Po vzore nórskej databázy by bolo prospešné, ak by slovenská databáza obsahovala aj informácie o pridelených dotáciách z prostriedkov FNPŠ (príp. aj ministerstiev) na jednotlivé športoviská.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA K VÝSTAVBE A PREVÁDZKE ŠPORTOVEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1) Zásadné environmentálne dopady stavebníctva spôsobujú, že sa trvalá udržateľnosť stále intenzívnejšie a naliehavejšie skloňuje aj v súvislosti s výstavbou a prevádzkou budov, vrátane športovísk. V tejto súvislosti je žiadúce, aby realizátori projektov športovej infraštruktúry u nás chápali udržateľnosť komplexným spôsobom, a to z jej environmentálneho, ekonomického aj sociálneho hľadiska. Obzvlášť medzi predstaviteľmi samospráv je potrebné zmeniť

zaužívaný prístup, ktorý uprednostňuje takmer výlučne ekonomickú stránku realizačnej fázy projektov v snahe minimalizovať investičné náklady a dopady na rozpočet. Namiesto toho je potrebné zohľadňovať nielen aspekty dlhodobej prevádzky, ale tiež celý životný cyklus športovísk až po fázu demolácie a prípadnej recyklácie stavebného materiálu.

2) Z hľadiska procesnej kvality je zo strany realizátorov projektov športovísk u nás veľmi slabý záujem o realizáciu urbanisticko-architektonických súťaží, ktoré dokážu nezanedbateľným spôsobom prispieť k ich výslednej kvalite. V tejto súvislosti je preto nutné, aby sa nielen zvyšoval počet súťaží, ale tiež aby sa víťazné návrhy podarilo dotiahnuť až do fázy ich realizácie. Pozitívne preto treba hodnotiť krok FNPŠ začleniť do svojho systému hodnotenia projektov športovísk kritérium, ktoré zvýhodňuje práve žiadateľov s realizovanými architektonickými súťažami overených SKA.

3) Ku kvalite projektov športovej infraštruktúry prispieva aj ich certifikácia cez niektorý z existujúcich certifikačných systémov udržateľných budov, predovšetkým BREEAM, LEED a DGNB. Napriek tomu na Slovensku neexistuje žiadne športovisko, ktoré by bolo certifikované niektorým z týchto systémov. Nakoľko je certifikácia dobrovoľná, je žiadúce, aby sa vytvorili nástroje, ktoré by pôsobili motivačne pre realizátorov projektov športovej infraštruktúry. Aj v tomto prípade je možné pozitívne hodnotiť krok FNPŠ začleniť do systému hodnotenia žiadostí kritérium, ktoré bodovo zvýhodňuje projekty s vydaným predcertifikátom, resp. certifikátom príslušnej certifikačnej authority. Po vzore Nemecka je vhodné zaviesť aj finančnú podporu na pokrytie aspoň časti administratívnych nákladov súvisiacich s procesom certifikácie. V slovenských podmienkach je možné zvážiť napr. zavedenie vyššieho percenta spolufinancovania z prostriedkov FNPŠ pre žiadateľov, ktorí svoje projekty dobrovoľne certifikujú niektorým z troch vyššie spomínaných certifikačných systémov.

4) Z pohľadu environmentálnej kvality športovej infraštruktúry je potrebné, aby sa v rámci jej výstavby a prevádzky aplikovali postupy, ktoré sú čo najšetrnejšie k životnému prostrediu. Zvláštnu pozornosť je pritom nevyhnutné venovať dekarbonizácii v rámci celého životného cyklu budov, vrátane športovísk. Ako užitočný postup sa v tejto súvislosti využíva tzv. LCA analýza, resp. environmentálne hodnotenie životného cyklu budov. Nakoľko v rámci

slovenského stavebníctva táto prax nie je vôbec zaužívaná, je žiadúce, aby pre aplikáciu týchto postupov boli u nás vytvorené podmienky. Cestu v tomto smere ukázali v Dánsku, kde je v rámci stavebného zákona od 1. januára 2023 platná zákonná povinnosť LCA hodnotenia pre všetky novostavby nad 1000 m² s definovaným limitom emisií skleníkových plynov v celom životnom cykle budovy 12 kg eCO₂/m²/rok. V tomto ohľade je žiadúce, aby sa na Slovensku minimálne inicioval proces konzultácií so zainteresovanými stranami ohľadom zavedenia podobnej legislatívnej úpravy.

5) V súvislosti s potrebou dekarbonizácie výstavby športovísk je žiadúce venovať zvláštnu pozornosť možnostiam, ktoré ponúkajú laminované formy dreva (glulam, CLT), ktoré vďaka svojim priaznivým environmentálnym parametrom a výborným konštrukčným vlastnostiam predstavujú veľmi dobrú alternatívu k betónu a oceli ako tradičným stavebným materiálom. Aj napriek skutočnosti, že aj na Slovensku je možné nájsť realizácie s využitím materiálov na báze dreva, v porovnaní s inými krajinami (napr. Rakúsko, Nemecko, Švajčiarsko, Fínsko) slovenské stavebné normy bránia jeho masívnejšej aplikácii. V záujme znižovania environmentálneho zaťaženia výstavby u nás je preto žiadúce, aby sa po vzore týchto krajín realizovali úpravy príslušných stavebných noriem.

6) V kontexte prebiehajúcej energetickej krízy je naliehavá potreba zvyšovania energetickej hospodárnosti športovej infraštruktúry. Napriek skutočnosti, že certifikácia energetickej hospodárnosti je povinná od roku 2008, v Centrálnom registri energetických certifikátov budov INFOREG je evidovaný relatívne nízky počet budov so športovou funkciou, pričom v najvyššej energetickej triede A0 s takmer nulovou potrebou energie je certifikovaných iba 13 športovísk (viď. kapitola 2.2.3.). Pre dosiahnutie tejto triedy je potrebné využitie OZE, ktoré v podmienkach Slovenska dlhodobo naráža na komplikácie v rámci legislatívy a z toho vyplývajúcej administratívnej náročnosti pri aplikácii príslušných technologických riešení (napr. fotovoltika, geotermálna energia atď.). Podobne je na tom aj využívanie vegetačných striech, ktoré popri svojej klimaticky prospešnej vodozadržnej funkcii, prispievajú tiež k tepelnej ochrane budov, či k zvyšovaniu efektivity a životnosti fotovoltiky. Zohrávajú tak podobne ako OZE užitočnú úlohu pri zvyšovaní energetickej hospodárnosti budov (viď kapitola

2.2.3.). Zjednodušenie administratívnych nárokov súvisiacich s využívaním OZE, ako aj vytvorenie podporných mechanizmov, ktoré by pôsobili motivačne za účelom masívnejšieho využívania vegetačných strešných systémov, predstavujú žiadúci vývoj, ktorý by mal pozitívny dopad aj na rozvoj energeticky hospodárnej športovej infraštruktúry.

7) Zimné štadióny patria k energeticky najnáročnejším typom športovej infraštruktúry. V tomto ohľade je preto žiadúce aplikovať technologické riešenia, ktoré dokážu zlepšovať ich energetickú hospodárnosť. Jedným z riešení je modernizácia technológií chladenia na výrobu ľadu, kde sa na trhu postupne presadzuje systém chladenia na báze CO₂ ako konkurencieschopná alternatíva k technológii na báze amoniaku, ktorá je v slovenských podmienkach tradične najpoužívanejšia. Ako energeticky najefektívnejšia forma výroby ľadu s podstatne väčším množstvom odpadového tepla ponúka CO₂ systém príležitosť zásadným spôsobom znížiť ročné náklady na energie rádovo v desiatkach percent.

Zahraničné skúsenosti s prevádzkou zimných štadiónov ukazujú, že využitie odpadového tepla nielen pre potreby samotného športoviska, ale tiež jeho distribúcia do zariadení v jeho okolí sa môže stať zaujímavým zdrojom ďalších príjmov, čo má pozitívny dopad na ekonomickú bilanciu ich prevádzky (viď. príklad zimného štadióna vo fínskom Äänekoski, kapitola 2.2.3.). V kombinácii s využitím OZE (napr. fotovoltiky) sa energetická hospodárnosť a sebestačnosť zimných štadiónov môže ešte vylepšiť. Je preto žiadúce, aby sa aj na Slovensku vytvorili legislatívne a iné podmienky na to, aby sa zjednodušil proces realizácie takýchto technologických riešení a komerčného využitia OZE od takýchto lokálnych producentov. Pozitívnym krokom v tejto súvislosti je zrušenie limitov zo strany SEPS na pripojenie lokálnych zdrojov OZE do elektrizačnej sústavy od roku 2024.

ZÁVER

Predkladaná analýza si dala za cieľ zhodnotiť pôsobenie samosprávy pri podpore športu na Slovensku, zohľadňujúc nezanedbateľnú úlohu, ktorú mestá a obce v tejto súvislosti naplňajú.

Analýza sa sústredila na oblasti organizácie, legislatívneho rámca a financovania športu v podmienkach Slovenska. Zvláštna pozornosť bola venovaná oblasti výstavby a prevádzky športovej infraštruktúry, a to predovšetkým z pohľadu uplatňovania princípov trvalej udržateľnosti, so zvláštnym zameraním na problematiku energetickej hospodárnosti športovísk. V neposlednom rade analýza zhodnotila úlohu samospráv pri podpore organizovaného športu športových klubov a voľnočasových pohybových aktivít verejnosti, ako aj sféry športu na školách.

V rámci analýzy boli predstavené návrhy a odporúčania, ktoré sa jednak dotýkajú pôsobenia samospráv v oblasti športu a zároveň sú z pohľadu športového hnutia prínosom pre ďalší rozvoj športu u nás.

Táto téma je rozsiahla a doteraz sa jej nevenovalo dostatok času. Vyžaduje si pozornosť na viacerých úrovniach. Táto analýza si, ako to už vyššie bolo spomenuté vzala za cieľ časť tejto problematiky avšak, v budúcnosti by bolo potrebné podrobnejšie mapovať jednotlivé oblasti športu v samosprávach.

Nakoľko analýza nedokázala uspokojivo obsiahnuť všetky aspekty športu na Slovensku, je žiadúce, aby sa problematike pôsobenia samospráv pri podpore športu venovala aj naďalej pozornosť.

Vzhľadom na rozsahové obmedzenie analýzy tiež nebolo možné podrobnejšie pokryť vybrané tematické oblasti. Autori analýzy sa zhodujú, že v prípadných ďalších analytických materiáloch by bolo preto vhodné zamerať sa na jednotlivé oblasti športu podrobnejšie a vypracovať pre ne samostatné analýzy (napr. športová infraštruktúra, športové podujatia a pod.).

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. 11 Thesen zur Weiterentwicklung von Sportanlagen [online]. Bonn : BISp, 2018. 17 p. [cit. 2023.4.2.] Dostupné na internete:

<https://www.bisp-sportinfrastruktur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sportentwicklung/11_Thesen.pdf;jsessionid=BC16393F2990C0554AEC72C18219E2B7.internet972?__blob=publicationFile&v=1>.

2. Active Places Power [databáza]. London : Sport England [cit. 2023.3.7.] Dostupné na internete: <<https://www.activeplacespower.com/>>.

3. Aktívna škola [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.5.11.] Dostupné na internete: <<https://www.aktivnaskola.sk/>>.

4. Aktívna škola – Medzinárodná odborná konferencia 29. 3. 2023 [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.5.7.] Dostupné na internete:

<<https://www.youtube.com/watch?v=4Q0wNMsulPA>>.

5. Anleggsregisteret [databáza]. Oslo : Kulturdepartement [cit. 2023.3.15.] Dostupné na internete: <<https://www.anleggsregisteret.no/>>.

6. Architektonické súťaže v roku 2022 – prehľad. Archinfo [online]. Bratislava : [s.n.], 2022. [cit. 2023.3.6.] Dostupné na internete:

<<https://www.archinfo.sk/diskusia/blog/sutaze/architektonicke-sutaze-v-roku-2022-prehľad.html>>.

7. Äänekosken jäähalli [online]. Helsinki : [s.n.], 2020. [cit. 2023.4.13.] Dostupné na internete: <<https://www.kuntarahoitus.fi/ajankohtaista/cases/aanekosken-jaahalli/>>.

8. Äänekosken uuden energiategokkaan jäähallin ensimmäiset ottelut pelataan tällä viikolla [online]. [s.l.] : [s.n.], 2020. [cit. 2023.4.13.] Dostupné na internete:

<<https://aksa.fi/aanekosken-uuden-energiategokkaan-jaahallin-ensimmais-et-ottelut-pelataan-talla-viikolla/>>

9. Baeredygtighedsklassen: a new measure to decarbonise construction in Denmark [online].

Helsinki : One Click LCA. [cit. 2023.4.22.] Dostupné na internete:

<<https://www.oneclicklca.com/baeredygtighedsklassen-low-carbon-targets-for-denmark-construction/>>

10. Bäderatlas [databáza]. Essen : Deutsche Gesellschaft für das Badewesen e. V. [cit.

2023.4.2.] Dostupné na internete: <<https://www.baederatlas.com/>>

11. Bear Stadiums – Modular Wood Systems [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné

na internete: <<https://www.bearstadiums.com/en>>

12. BREEAM [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.8.] Dostupné na internete:

<<https://bregroup.com/products/breeam/>>

13. Buildings Life Cycle Assessment gain ground in the Nordics [online]. [s.l.] : [s.n.], 2023. [cit.

2023.4.22.] Dostupné na internete:

<<https://nordicsustainableconstruction.com/news/2023/january/denmark-introduces-co2-limit-for-new-constructions>>

14. Bygningsreglementet [online]. Kobenhavn : [s.n.] [cit. 2023.4.22.] Dostupné na internete:

<<https://bygningreglementet.dk/Tekniske-bestemmelser/11/Krav>>

15. Ce qu'il faut savoir sur la future Arena porte de la Chapelle [online]. [s.l.] : [s.n.], 2023. [cit.

2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.paris.fr/pages/decouvrez-la-future-arena-porte-de-la-chapelle-7833>>

16. Code du Sport. Version en vigueur au 25 mai 2006 [online]. Paris : [s.n.], 2006. [cit.

2023.3.17.] Dostupné na internete:

<<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGIARTI000006547667/2006-05-25/>>

17. Code du Sport. Version en vigueur depuis le 04 mars 2022 [online]. Paris : [s.n.], 2022. [cit. 2023.3.17.] Dostupné na internete:

<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000045293765>

18. Cohesion Open Data Platform [online]. Brussels : EC, [cit. 2023.4.26.] Dostupné na internete: <<https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/14-20>>.

19. Comparative Study of Refrigeration Systems for Ice Rinks [online]. Quebec : CanmetENERGY, 2013. 146 p. [cit. 2023.4.12.] Dostupné na internete: <https://natural-resources.canada.ca/sites/www.nrcan.gc.ca/files/energy/pdf/comparative-study-arenas_EN.pdf>.

20. Česká komora architektů. Výsledky soutěží [databáza]. Praha : ČKA, 2023. [cit. 2023.6.26.] Dostupné na internete: <<https://www.cka.cz/souteze/databaze/vysledky>>

21. Čo získame zavedením voľnočasových poukazov [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.5.16.] Dostupné na internete: <<https://www.minedu.sk/co-ziskame-zavedenim-volnocasovych-poukazov/>>.

22. DE NIJN, L. 2017. Ijsbaan schot in de roos: al bijna 70.000 schaatsers [online]. [s.l.] : [s.n.], 2017. [cit. 2023.4.12.] Dostupné na internete:

<https://www.gva.be/cnt/dmf20170110_02666154>

23. ĎURIŠ, S. 2023. Zimný štadión Mariána Gáboríka má vlastnú fotovoltickú elektrárňu. Je to unikát na Slovensku aj v Česku [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2023. [cit. 2023.4.4.] Dostupné na internete: <<https://www.asb.sk/stavebnictvo/technicke-zariadenia-budov/fotovoltaika/zimny-stadion-mariana-gaborika-ma-vlastnu-fotovolticku-elektren-je-to-unikat-na-slovensku-aj-v-cesku>>

24. Eco Park – the New Home for FGR [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.fgr.co.uk/eco-park>>

25. Energetická trieda A0 bude od roku 2021 povinná. Ako je Slovensko pripravené? [online]. Bratislava : Property & Environment s. r. o., 2020. [cit. 2023.4.25.] Dostupné na internete: <<https://www.energie-portal.sk/Dokument/energeticka-trieda-a0-bude-od-roku-2021-povinna-ako-je-slovensko-pripravene-106205.aspx>>. ISSN: 1338-5933
26. Energetická trieda A0 bude od roku 2021 povinná, stavať sa môžu už len takmer nulové domy [online]. Bratislava : Property & Environment s. r. o., 2021. [cit. 2023.4.25.] Dostupné na internete: <<https://www.energie-portal.sk/Dokument/energeticka-trieda-a0-je-od-roku-2021-povinna-stavat-sa-mozu-uz-len-takmer-nulove-domy-106779.aspx>>. ISSN: 1338-5933
27. ESSIG, N., LINDNER, S., MAGDOLEN, S., SIEGMUND, L. 2021. Guidelines for Sustainable Facility Construction – Criteria for the Construction of Sustainable Sports Halls Summary [online]. Bonn : BISp, 2021. 77 p. [cit. 2023.4.2.] Dostupné na internete: <https://www.bisp-sportinfrastruktur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sportentwicklung/Leitfaden_Nachhaltigkeit_ENGLISCH.pdf;jsessionid=BC16393F2990C0554AEC72C18219E2B7.internet972?_blob=publicationFile&v=3>. ISBN: 978-3-96523-053-8>.
28. Financovanie športu v roku 2023 [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.6.14.] Dostupné na internete: <<https://www.minedu.sk/financovanie-sportu-v-roku-2023/>>.
29. FRANCO, J. T. 2019. Is Cross-Laminated Timber (CLT) the Concrete of the Future? [online]. [s.l.] : [s.n.], 2019. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.archdaily.com/922980/is-cross-laminated-timber-clt-the-concrete-of-the-future>>. ISSN: 0719-8884
30. Facilitetsdatabasen [databáza]. Aarhus : IDAN [cit. 2023.3.13.] Dostupné na internete: <<https://www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/>>

31. First CO₂ ice rink in Europe a huge success [online]. [s.l.] : [s.n.], 2015. [cit. 2023.4.12.] Dostupné na internete: <<https://r744.com/first-co2-ice-rink-in-europe-a-huge-success/>>
32. Geothermal Heating for Swimming Pools [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.5.11.] Dostupné na internete: <<https://www.123zeroenergy.com/geothermal-heating-for-swimming-pools.html>>
33. Global action plan on physical activity 2018-2030: more active people for a healthier world [online]. [s.l.] : WHO, 2018. [cit. 2023.4.26.] Dostupné na internete: <<https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187>>. ISBN: 9789241514187.
34. GOLDBERGEROVÁ, S. 2023. V Žatci vyrostie športovní hala inšpirovaná venkovem. Navrhli ji architekti ze Španělska [online]. [s.l.] : Czechcrunch, 2023. [cit. 2023.5.15.] Dostupné na internete: <<https://cc.cz/v-zatci-vyrostie-sportovni-hala-inspirovana-venkovem-navrhli-ji-architekti-ze-spanelska/>>.
35. Grandview Heights Aquatic Center [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.naturallywood.com/project/grandview-heights-aquatic-centre/>>
36. GREGOROVÁ, M. 2023. Za hranicami Slovenska horí iný oheň. Vznik dominanty Aspernu je u nás nemožný [online]. Bratislava : YIM.BA, 2023. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.yimba.sk/clanky/za-hranicami-slovenska-hori-iny-ohen-vznik-dominanty-aspernu-je-u-nas-nemozny>>.
37. Guildford Aquatic Center [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.naturallywood.com/project/guildford-aquatic-centre/>>.
38. HORVÁT & PARTNERS, 2004. Nová koncepce controllingu. 1. vyd. Praha : Profess Consulting, 2004. 316 s. ISBN: 9788072590025
39. How Denmark leads the way in decarbonising the construction industry [online]. Copenhagen : Buro Happold, 2022. [cit. 2023.4.22.] Dostupné na internete: <<https://www.burohappold.com/news/how-denmark-leads-the-way-in-decarbonising-the-construction-industry/>>.

40. Ice Rink in Bern [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.archdaily.com/223481/ice-rink-in-bern-ipas-architects>>. ISSN: 0719-8884
41. INFOREG – energetická certifikácia budov. Informačný systém na podporu rozvoja regiónov SR [databáza]. Bratislava : MDVRR SR [cit. 2023.2.27.] Dostupné na internete: <<https://www.inforeg.sk/ec/SearchEC.aspx>>.
42. IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže [online]. Bratislava : IUVENTA, [cit. 2023.3.21.] Dostupné na internete: <<https://www.iuventa.sk/o-nas/>>.
43. Je 4300 kompetencií pre malé obce veľa? Ukazuje sa, že to nie je optimálne, tvrdí Kaliňák zo ZMOS-u [online]. Bratislava : ZMOS, 2019. [cit. 2023.6.27.] Dostupné na internete: <<https://nmodmus.zmos.sk/je-4300-kompetencii-pre-male-obce-vela-ukazuje-sa-ze-to-nie-je-optimalne-tvrdi-kalinak-zo-zmos-u-clanok/mid/372115/.html>>
44. JENČOVÁ, I. 2022. Rozvoj geotermálnej energie na Slovensku brzdí legislatíva. Pomôcť má nový zákon [online]. Bratislava : Europa s. r. o., 2022. [cit. 2023.4.4.] Dostupné na internete: <<https://euractiv.sk/section/energetika/news/rozvoj-geotermalnej-energie-na-slovensku-brzdi-legislativa-pomoc-ma-novy-zakon/>>.
45. KATTHAGE, J. 2019. Forschungsergebnisse in der Praxisanwendung: Nachhaltigkeit von Sportanlagen [online]. Bonn : BISp, 2019. 19 p. [cit. 2023.4.2.] Dostupné na internete: <https://www.bisp-sportinfrastruktur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sportentwicklung/Forschungsergebnisse_nachhaltigkeit_sportanlagen.pdf;jsessionid=BC16393F2990C0554AEC72C18219E2B7.interne.t972?_blob=publicationFile&v=1>. ISBN: 978-3-96523-023-1
46. Konceptia rozvoja športu a mládeže v podmienkach Bratislavského samosprávneho kraja 2022-2026 [online]. Bratislava : BSK, [cit. 2023.4.12.] Dostupné na internete: <<https://bratislavskykraj.sk/regionalny-rozvoj/projekty/prebiehajúce-projekty/smart-region-bsk/koncepcia-rozvoja-sportu-a-mladeze-v-podmienkach-bratislavskeho-samospravneho-kraja-2022-2026/>>.

47. KOVÁČ, I. 2022. Chladiaci systém na báze CO2 prispieva k udržateľnosti prevádzky zimných štadiónov [online]. Bratislava : SOŠV, 2022. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/chladiaci-system-na-baze-co2-prispieva-k-udrzatelnosti-prevadzky-zimnych-stadionov>>.
48. KOVÁČ, I. 2022. Športová hala King's Cross [online]. Bratislava : SOŠV, 2022. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/sportova-hala-kings-cross>>.
49. KOVÁČ, I. 2022. Södra Climate Arena [online]. Bratislava : SOŠV, 2022. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/sodra-climate-arena>>.
50. KOVÁČ, I. 2022. Využitie dreva vo výstavbe športovísk [online]. Bratislava : SOŠV, 2022. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.olympic.sk/udrzatelny-sport/vyuzitie-dreva-vo-vystavbe-sportovisk>>.
51. KRAVČÁK, P. 2020. Smutný osud architektonickej súťaže na ružomerskú plaváreň [online]. Bratislava : [s.n.], 2020. [cit. 2023.3.6.] Dostupné na internete: <<https://www.archinfo.sk/diskusia/blog/urbanizmus-a-samosprava/smutny-osud-architektonickej-sutaze-na-ruzomersku-plavaren.html>>.
52. LEED rating system [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.8.] Dostupné na internete: <<https://www.usgbc.org/leed>>.
53. LEMPINEN, M. 2021. Yllättäviä uutisia Äänekoskelta [online]. [s.l.] : [s.n.], 2021. [cit. 2023.4.13.] Dostupné na internete: <<https://www.is.fi/urheilu/art-2000008348510.html>>.
54. Les équipements sportif en France [databáza]. Paris : Ministère des Sports [cit. 2023.3.17.] Dostupné na internete: <<https://equipements.sports.gouv.fr/pages/accueil/>>.
55. LIPAS [databáza]. Jyväskylä : University of Jyväskylä [cit. 2023.3.7] Dostupné na internete: <<https://www.lipas.fi/etusivu>>.

56. Loi no. 84-610 du 16 juillet 1984 relative a l'organisation et a la promotion des activités physiques et sportives [online]. Paris : [s.n.], 1984. [cit. 2023.3.17.] Dostupné na internete: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000006435234/1984-07-17/#LEGIARTI000006435234>.

57. Masívnejšiemu využívaniu obnoviteľných zdrojov energie bráni administratívna záťaž [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2022. [cit. 2023.4.4.] Dostupné na internete: <https://www.asb.sk/zelena-obnova/masivnejsiemu-vyuzivaniu-obnovitelnych-zdrojov-energie-brani-administrativna-zataz>.

58. Mestá a obce vyzývajú na používanie a napĺňanie Informačného systému Zoznam stavieb [online]. Bratislava : ZMOS, 2023. [cit. 2023.4.13.] Dostupné na internete: <https://www.zmos.sk/mesta-a-obce-vyzyvaju-na-pouzivanie-a-naplnanie-informacneho-systemu--zoznam-stavieb--oznam/mid/405616/.html>

59. Mestská samospráva znižuje v Trnave rozsah plôch bez zelene aj prostredníctvom vegetačných striech [online]. Trnava : [s.n.], 2023. [cit. 2023.5.16.] Dostupné na internete: <https://www.trnava.sk/sk/aktualita/mestska-samosprava-znizuje-v-trnave-rozsah-ploch-bez-zelene-aj-prostrednictvom-vegetacnych-striech>

60. MIGLIANI, A. 2019. What is Glued Laminated Wood (glulam)? [online]. [s.l.] : [s.n.], 2019. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <https://www.archdaily.com/928387/what-is-glued-laminated-wood-glulam>. ISSN: 0719-8884

61. „Miksi ei?“ – Tämän kysymyksen lopputuloksena Äänekoskelle syntyi maailman ensimmäinen nollaenergiajäähalli [online]. Helsinki : [s.n.], 2020. [cit. 2023.4.13.] Dostupné na internete: <https://www.kuntarahoitus.fi/ajankohtaista/aanekoskenjaahalli/>

62. Nariadenie vlády č. 303/2022 Z. z. o metodike na výpočet podielu uznaného športu na rok 2023 [online]. Bratislava : NR SR, 2022. [cit. 2023.6.14.] Dostupné na internete: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2022-303>>.

63. NCZI: Obezita sa stala vážnym problémom aj na Slovensku [online]. Bratislava : NCZI, 2022. [cit. 2023.5.25.] Dostupné na internete:

<https://www.nczisk.sk/Documents/aktuality/tlacove_spravy/2022/TS_Obezita_stala_vaznym_problemom_na_Slovensku_04032022.pdf>.

64. North Surrey Sport and Ice Complex [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete

<<https://www.naturallywood.com/project/north-surrey-sport-and-ice-complex/>>

65. Nová mestská plaváreň v Ružomberku – vyhodnotenie architektonickej súťaže, ocenené a odmenené návrhy [online]. Bratislava : [s.n.], 2018. [cit. 2023.4.8.] Dostupné na internete:

<<https://www.archinfo.sk/sutaze/vyhodnotene-archiv/nova-mestska-plavaren-v-ruzomberku-vyhodnotenie-architektonickej-sutaze-ocenene-a-odmenene-navrhy.html>>

66. Nyt CO2-koleanlaeg i Aarhus Skojtehal sparer 30 % i elektricitet [online]. [s.l.] : [s.n.], 2020. [cit. 2023.4.12.] Dostupné na internete: <<https://www.niras.dk/indsigt/nyt-baeredygtigt-co2-koeleanlaeg-i-aarhus-skojtehal/>>

67. Odds Ballklubb transforms stadium into solar energy plant [online]. [s.l.] : [s.n.], 2019. [cit. 2023.5.3.] Dostupné na internete:

<<https://www.thestadiumbusiness.com/2019/06/26/odds-ballklubb-transforms-stadium-solar-energy-plant/>>

68. Outcomes from the World Economic Forum Annual Meeting 2009 in Davos [online]. [s.l.] : WEF, 2009. [cit. 2023.4.26.] Dostupné na internete:

<<https://www.weforum.org/agenda/2009/03/outcomes-from-the-world-economic-forum-annual-meeting-2009-in-davos/>>.

69. ÖHMAN, C. 2016. Sport Facilities Statistics: Overview of built sport facilities and analysis of sport halls costs in Norway [online]. Uppsala : Uppsala Universitet, 2016. 118 p. [cit. 2023.3.16.] Dostupné na internete:

<<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:954815/FULLTEXT01.pdf>>. ISSN: 1401-5757

70. Palace of Water Sports in Kazan [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.archdaily.com/409119/palace-of-water-sports-in-kazan-speech-tchoban-and-kuznetsov>>. ISSN: 0719-8884

71. Pasportizácia športovej infraštruktúry [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR [cit. 2023.2.16.] Dostupné na internete:

<<https://www.minedu.sk/pasportizacia-sportovej-infrastruktury/>>

72. PAŠUTH, P. 2021. Kľúčová úloha samospráv ako najväčšieho prispievateľa do slovenského športu [online]. Bratislava : SOŠV, 2021. [cit. 2023.6.13.] Dostupné na internete: <<https://www.olympic.sk/clanok/klucova-uloha-samosprav-ako-najvacsieho-prispievateľa-do-slovenskeho-sportu>>

73. PAŠUTH, P. 2023. Poslanci vrátili návrh nového Zákona o športe na dopracovanie [online]. Bratislava : SOŠV, 2023. [cit. 2023.6.29.] Dostupné na internete: <<https://www.olympic.sk/clanok/nrsr-zakon-o-sporte-vratenie>>

74. Plavecký bazén Borská pole [online]. Praha : ČKA, 2022. [cit. 2023.6.26.] Dostupné na internete: <<https://www.cka.cz/souteze/databaze/plavecky-bazen-borska-pole>>

75. POTOČÁR, R. 2023. Neporadíme si bez konvenčných elektrární. Fotovoltika naráža na limity, hovorí odborník [online]. Bratislava : Property & Environment s. r. o., 2023. [cit. 2023.5.16.] Dostupné na internete:

<<https://www.energie-portal.sk/Dokument/elektrina-sustava-siet-obnovitelne-zdroje-andrej-hanzel-110008.aspx>>

76. POTOČÁR, R. 2023. Zvýšili limit pre lokálne zdroje, ktoré sa môžu pripojiť do sústavy [online]. Bratislava : Property & Environment s. r. o., 2023. [cit. 2023.6.19.] Dostupné na internete: <<https://www.energie-portal.sk/Dokument/lokalne-zdroje-pripojenie-vykon-limit-2023-110018.aspx>>

77. POTOČÁR, R. 2023. Ako ďalej s pripájaním nových zdrojov? Manažéri SEPS vysvetľovali [online]. Bratislava : Property & Environment s. r. o., 2023. [cit. 2023.6.19.] Dostupné na internete:

<<https://www.energie-portal.sk/Dokument/pripajanie-zdrojov-na-vyrobuvykon-elektriny-seps-108841.aspx>>

78. Predseda ZMOS hostom diskusie Šport a samospráva 2021 [online]. Bratislava : 2021. [cit. 2023.6.13.] Dostupné na internete:

<<https://www.zmos.sk/predseda-zmos-hostom-diskusie-sport-a-samosprava-2021-oznam/mid/405616/.html>>

79. Premiérová architektonická súťaž im vyšla na výbornú. České mesto sa môže tešiť na úchvatnú športovú halu [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2023. [cit. 2023.6.26.] Dostupné na internete:

<<https://www.asb.sk/architektura/premierova-architektonicka-sutaz-im-vysla-na-vybornu-ceske-mesto-sa-moze-tesit-na-uchvatnu-sportovu-halu>>

80. Prieskum športu. Záverečná správa [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, 2022. [cit. 2023.4.5.] Dostupné na internete:

<https://www.minedu.sk/data/files/11275_ipsis_sekcia_sportu_prieskum_sportov_2022_na_minedu.pdf>.

81. Príspevok na školu v prírode (ŠvP) [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.6.14.] Dostupné na internete

<<https://www.minedu.sk/prispevok-na-skolu-v-prirode-svp/>>.

82. RAVENSCROFT, T. 2020. VenhoevenCS and Ateliers 2/3/4/ reveal timber aquatic center for Paris 2024 Olympics [online]. London : dezeen, 2020. [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <<https://www.dezeen.com/2020/09/21/timber-aquatic-centre-paris-2024-olympics/>>.

83. REBROŠOVÁ, G. 2020. Konceptia rozvoja športu a športovej infraštruktúry mesta Senec na roky 2023 – 2025 [online]. Senec : Mesto Senec, 2020. [cit. 2023.6.14.] Dostupné na internete: <https://www.senec.sk/userfiles/download/attachment/Konceptia%20%C5%A1portu_FINAL_MsZ.pdf>.

84. Richmond Olympic Oval [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <https://www.archdaily.com/49705/winter-olympics-2010-vancouver-skating-richmond-olympic-oval-cannon-design?ad_source=search&ad_medium=projects_tab>. ISSN: 0719-8884

85. ROGSTAM, J. 2016. Evolution of CO₂ as refrigerant in ice rink applications [online]. Edinburg : [s.n.], 2016. [cit. 2023.4.12.] Dostupné na internete: <chrome-extension://gphandlahdpffmccakmbngmbjnjiahp/https://www.ekanalys.se/_files/ugd/bbc3c3_4af364cc722d4cd99411a26900c0609e.pdf?index=true>

86. ROJKO, M. 2023. Mesto zvažuje budúcnosť zelených projektov kvôli nadmernej byrokracii [online]. Bratislava : Property & Environment s. r. o., 2023 [cit. 2023.6.19.] Dostupné na internete: <<https://www.energie-portal.sk/Dokument/mesto-fotovoltika-obnovitelne-zdroje-byrokracia-110073.aspx>>

87. RYNÍK, J. 2023. Gáborík starší: Rozmýšľali sme, že štadión zavrieme. Dotoval nás Marián [online]. Bratislava : Petit Press, a. s., 2023 [cit. 2023.3.22.] Dostupné na internete: <<https://index.sme.sk/c/23121288/gaborik-stadion-trencin-energetika-elektrina-rozhovor.html>>

88. Samosprávy potrebujú inventúru kompetencií [online]. Bratislava : ZMOS, 2019. [cit. 2023.6.27.] Dostupné na internete:

<<https://www.zmos.sk/samospravy-potrebuju-inventuru-kompetencii-oznam/mid/406157/.html>>

89. Sieť škôl a školských zariadení Slovenskej republiky [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.3.28.] Dostupné na internete:

<<https://www.minedu.sk/siet-skol-a-skolskych-zariadeni-slovenskej-republiky/>>.

90. Slovenská komora architektov. Súťaže [databáza]. Bratislava : SKA, 2023. [cit. 2023.4.8.] Dostupné na internete:

<<https://www.komarch.sk/sutaze>>

91. Slovenský športový portál [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.4.5.] Dostupné na internete:

<<https://sport.iedu.sk/>>.

92. Smernica Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2018/2021 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov [online]. Brussels : [s.n.], 2018. [cit. 2023.4.26.] Dostupné na internete:

<<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=EN>>.

93. Sport 2030 [online]. Canberra : Commonwealth of Australia, 2018. 80 p. cit. [2023.3.25.] Dostupné na internete:

<[https://www.sportaus.gov.au/_data/assets/pdf_file/0005/677894/Sport_2030 - National Sport Plan - 2018.pdf](https://www.sportaus.gov.au/_data/assets/pdf_file/0005/677894/Sport_2030_-_National_Sport_Plan_-_2018.pdf)>. ISBN: 978-1-76007-374-9

94. Sport England. Sport Facilities Database Management, Research and Help Desk [online]. Brighton : Adetiq [cit. 2023.2.27] Dostupné na internete:

<<https://adetiq.co.uk/sport-england/>>.

95. Sportatlas Sachsen-Anhalt [databáza]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.2.11.] Dostupné na internete:

<<https://www.sportatlas-sachsen-anhalt.de/bgi/index.html>>.

96. Sportovní hala v Žatci [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.5.15.] Dostupné na internete: <<https://www.cka.cz/souteze/databaze/sportovni-hala-v-zatci>>

97. Sportstätten in Hamburg [databáza]. Hamburg : [s.n.]. [cit. 2023.2.11.] Dostupné na internete: <<https://www.hamburg.de/active-city-map/>>

98. Spôsob pridelenia príspevku na kurzy pohybových aktivít v prírode na rok 2023 [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.6.14.] Dostupné na internete: <<https://www.minedu.sk/sposob-pridelenia-prispevku-na-kurzy-pohybovych-aktivit-v-prirode-na-rok-2023/>>.

99. Suomen Tekojää Oy [online]. Parkano : [s.n.] [cit. 2023.4.13.] Dostupné na internete: <<https://suomentekojaa.fi/>>

100. Sú súčasné podmienky škôl vyhovujúce na navýšenie počtu hodín telesnej a športovej výchovy? [online]. Bratislava : ŠŠI, 2023. [cit. 2023.5.25.] Dostupné na internete: <<https://www.ssi.sk/2023/03/10/su-sucasne-podmienky-skol-vyhovujuce-na-navysenie-poctu-hodin-telesnej-a-sportovej-vychovy/>>.

101. SZMRECSÁNYI, T. 2023. Ukladať elektrinu z fotovoltiky do batérie sa domácnostiam nevypláca [online]. Bratislava : News and Media Holding a.s., 2023. [cit. 2023.6.15.] Dostupné na internete: <https://www.trend.sk/biznis/ukladat-elektrinu-fotovoltiky-baterie-domacnostiam-nevyplaca?itm_brand=trend&itm_template=hp&itm_modul=trend_topbox&itm_position=3>

102. Športová hala Cífer [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <https://www.atelierdv.sk/sportova_hala>.

103. Štátny tajomník pre šport I. Husár a ZMOS otvárajú novú kapitolu spolupráce v športe [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, 2021. [cit. 2023.2.16.] Dostupné na internete:

<https://www.minedu.sk/statny-tajomnik-pre-sport-i-husar-a-zmos-otvaraju-novu-kapitolu-spoluprace-v-sporte/>.

104. Štátny vzdelávací program. Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.3.28.] Dostupné na internete: <https://www.minedu.sk/data/att/22703.pdf>.

105. ŠTEVO, S. 2012. Life cycle assessment budov [online]. [s.l.] : tzbinfo, 2012. [cit. 2023.4.22.] Dostupné na internete: <https://www.tzb-info.cz/epc-energy-performance-contracting/8227-life-cycle-assessment-budov>.

106. ŠULEK, I. 2019. Športové zariadenia a samospráva [online]. Bratislava : UČPS, 2019. [cit. 2023.6.13.] Dostupné na internete: https://beta.ucps.sk/SPORTOVE_ZARIADENIA_A_SAMOSPRAVA.

107. The 3 megawatt energy storage system in Johan Cruijff Arena is now live [online]. [s.l.] : [s.n.], 2018. [cit. 2023.5.3.] Dostupné na internete: https://www.mobilityhouse.com/int_en/magazine/press-releases/johan-cruijff-arena-3mw-energy-storage-system-launch.html.

108. The Ariake Gymnastics Centre [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete: <https://www.archdaily.com/944300/the-ariake-gymnastics-centre-nikken-sekkei>. ISSN: 0719-8884

109. The DGNB System: Global Benchmark for Sustainability [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.8.] Dostupné na internete: <https://www.dgnb-system.de/en/index.php>.

110. The Open Database of Recreational and Sport Facilities [databáza]. Ottawa : Statistics Canada [cit. 2023.3.7.] Dostupné na internete:

<<https://www.statcan.gc.ca/en/lode/databases/odrsf>>.

111. Trnava chce mať pätinu elektrickej energie zo zelených zdrojov, v meste pribúda fotovoltika [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2023. [cit. 2023.4.4.] Dostupné na internete:

<<https://www.asb.sk/zelena-obnova/trnava-chce-mat-patinu-elektrickej-energie-zo-zelenych-zdrojov-v-meste-pribuda-fotovoltika>>.

112. TVARDZIK, J. 2023: Veľa peňazí za málo architektúry? Mentalita sa konečne mení [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2023. [cit. 2023.6.26.] Dostupné na internete:

<<https://www.asb.sk/aktualne/vela-penazi-za-malo-architektury-mentalita-sa-konecne-meni>>.

113. Viac ako 6 stupňov protipožiarnej bezpečnosti domov HYGGE HOMES [online]. [s.l.] : [s.n.] [cit. 2023.4.23.] Dostupné na internete:

<<https://www.hygehomes.sk/poziarna-bezpecnost>>.

114. Víceúčelová sportovní hala Nový Jičín [online]. Praha : ČKA, 2023. [cit. 2023.6.26.] Dostupné na internete:

<<https://www.cka.cz/souteze/databaze/viceucelova-sportovni-hala-novy-jicin>>.

115. V Ružomberku stopli výstavbu novej plavárne. Mesto nesúhlasí s navýšením ceny [online]. Bratislava : RTVS, 2023. [cit. 2023.4.8.] Dostupné na internete:

<<https://spravy.rtv.s.sk/2023/03/v-ruzomberku-stopli-vystavbu-novej-plavarne-mesto-nesuhlas-s-navysenim-ceny/>>.

116. Vyhláška č. 364/2012 Z. z. Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [online]. Bratislava : MDVRR SR, 2012. [cit. 2023.2.28.] Dostupné na internete:

<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2012/364/>>.

117. Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027 [online]. Bratislava : MIRRI SR, [cit. 2023.4.26.] Dostupné na internete: <<https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/11/V%C3%BDchodiskov%C3%BD-n%C3%A1vrh-prior%C3%ADt-SR-pre-PS-2021-2027-final-upraven%C3%BD-po-RV.pdf>>.

118. Výsledky súťaže: Nová plaváreň, rekonštrukcia hokejového štadióna a dostavba nekomerčných ubytovacích kapacít pre športovcov [online]. Bratislava : [s. n.], 2022. [cit. 2023.5.3.] Dostupné na internete: <<https://www.archinfo.sk/diela/obcianska-stavba/vysledky-sutaze-nova-plavaren-rekonstrukcia-hokejoveho-stadiona-a-dostavba-nekomercnych-ubytovacich-kapacit-pre-sportovcov.html>>.

119. Vzdelávacie poukazy [online]. Bratislava : MŠVVŠ SR, [cit. 2023.5.16.] Dostupné na internete: <<https://www.minedu.sk/vzdelavacie-poukazy/>>.

120. WALLRODT, S., LUTZ, T. 2021. Grundlagen für einen digitalen Sportstättenatlas [online]. Bonn : BISp, 2021. 80 p. [cit. 2023.3.11.] Dostupné na internete:

<https://www.bisp.de/SharedDocs/Downloads/Publikationen/Publikationssuche_Sonderpublikationen/GrundlagenDigitalerSportstaettenatlas.pdf?__blob=publicationFile&v=3>. ISBN: 978-3_96523-047-7

121. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení [online]. Bratislava : SNR, 1990. [cit. 2023.4.23] Dostupné na internete: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-369>>.

122. Zákon č. 215/1995 o geodézii a kartografii [online]. Bratislava : NR SR, 1995. [cit. 2023.2.28.] Dostupné na internete:

<<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1995-215>>.

123. Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky [online]. Bratislava : NR SR, 2001. [cit. 2023.2.28] Dostupné na internete:

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/416/vyhlasene_znenie.html>.

124. Zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. Bratislava : NR SR, 2005. [cit. 2023.2.28.] Dostupné na internete:

<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/555/20200425>>.

125. Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. Bratislava : NR SR, 2015. [cit. 2023.2.28] Dostupné na internete:

<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/440/>>.

126. Zákon č. 201/2022 Z. z. o výstavbe [online]. Bratislava : NR SR, 2022. [cit. 2023.2.28] Dostupné na internete:

<<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/201/20240401.html>>.

127. Záverečná správa k Výzve č. 2021/004 FNPŠ [online]. Bratislava : FNPŠ, 2022. [cit. 2023.4.26.] Dostupné na internete:

<https://www.fnps.sk/sites/default/files/2022-10/Zaverecna_sprava_k_vyzve_2021_004.pdf>.

128. Zelené strechy pomáhajú pri výkyvoch počasia a zvyšujú efektívnosť fotovoltických panelov [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2022. [cit. 2023.3.23.] Dostupné na internete:

<<https://www.asb.sk/zelena-obnova/zelene-strechy-pomahaju-pri-vykyvoch-pocasia-a-zvysuju-efektivnost-fotovoltiky>>.

129. Zoznam stavieb [online]. Bratislava : ÚGKK SR, 2020. [cit. 2023.2.28.] Dostupné na internete:

<<https://www.skgeodesy.sk/sk/ugkk/kataster-nehnutelnosti/zoznam-stavieb/>>.

130. Z prieskumu vyplýva, že disponibilné hodiny na posilnenie telesnej a športovej výchovy v súčasnosti využilo na prvom aj na druhom stupni niečo viac ako 22 percent základných škôl [online]. Bratislava : TASR, 2023. [cit. 2023.6.7.] Dostupné na internete: <<https://www.teraz.sk/slovensko/prieskumvacina-skol-by-neuvitala/703582-clanok.html>>.

131. Zrekonštruovaná plaváreň v Starej Ľubovni [online]. Bratislava : FNPŠ, 2023. [cit. 2023.6.9.] Dostupné na internete:

<<https://www.fnps.sk/aktuality/zrekonstruovana-plavaren-v-starej-lubovni>>.

132. Žiar nad Hronom chce šetriť energie vďaka fotovoltike na strategických verejných budovách [online]. Bratislava : JAGA GROUP s. r. o., 2023. [cit. 2023.4.4.] Dostupné na internete:

<<https://www.asb.sk/zelena-obnova/ziar-nad-hronom-fotovoltika-na-strategickych-verejnych-budovach>>.

133. Župa vytvorí špičkovú športovú akadémiu pre mladé talenty, nová hokejová hala bude stáť na Prednádraží v Trnave [online]. Trnava : TTSK, 2022. [cit. 2023.5.13.] Dostupné na internete:

<<https://trnava-vuc.sk/zupa-vytvori-spickovu-sportovu-akademiu-pre-mlade-talenty-nova-hokejova-hala-bude-stat-na-prednadrazi-v-trnave/>>.